EUROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 11.3.2025.
COM(2025) 101 final/2

2025/0059 (COD)

Prijedlog

# UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

## o uspostavi zajedničkog sustava za vraćanje državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji te o stavljanju izvan snage Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, Direktive Vijeća 2001/40/EZ i Odluke Vijeća 2004/191/EZ

# OBRAZLOŽENJE

## KONTEKST PRIJEDLOGA

### • Razlozi i ciljevi prijedloga

Europska unija uspostavlja integriranu, održivu i sveobuhvatnu migracijsku politiku EU-a koja je stroga, ali pravedna. Pakt o migracijama i azilu[1] („Pakt”), koji su Europski parlament i Vijeće dogovorili 2024., sadržava pravni okvir i sredstva koja EU može iskoristiti za daljnje poboljšanje djelotvornog upravljanja svojim vanjskim granicama te uspostavu brzih i učinkovitih postupaka azila. EU je već prionuo na posao kako bi Pakt u potpunosti proveo do sredine 2026.

Uspostava djelotvornog i zajedničkog sustava EU-a za vraćanje u središtu je Pakta o migracijama i azilu. Sustav upravljanja migracijama može funkcionirati samo ako ima vjerodostojnu i djelotvornu politiku vraćanja. Ako se osobama bez prava na ostanak dopusti da ostanu u EU-u, ugrožava se cijeli sustav migracija i azila. To nije pošteno prema onima koji se pridržavaju pravila, potkopava nastojanja Europe da privuče i zadrži talente, a u konačnici srozava javnu potporu otvorenosti i tolerantnosti u društvu. Ujedno potiče nezakonite dolaske, a one koji nezakonito borave izlaže nesigurnim uvjetima i kriminalnim mrežama koje ih mogu iskorištavati. Trenutačno tek oko 20 % državljana trećih zemalja kojima je naloženo da napuste Uniju to doista i čine. Takve osobe često izmaknu vlastima i odlaze u druge države članice. Osim toga, trenutačno postoji 27 neujednačenih nacionalnih sustava vraćanja, od kojih svaki ima svoj pristup i postupke, što otežava djelotvorna vraćanja na razini Unije. Zbog toga je potrebna temeljita reforma zakonodavstva EU-a o politici vraćanja.

U političkim smjernicama za razdoblje 2024. – 2029.[2] predsjednica von der Leyen najavila je da namjerava predložiti novi zajednički pristup vraćanju, a novim zakonodavnim okvirom nastojalo bi se ubrzati i pojednostavniti postupak vraćanja.

Europsko vijeće u nekoliko je navrata naglasilo potrebu za jedinstvenom, sveobuhvatnom i djelotvornom politikom vraćanja i ponovnog prihvata[3]. U listopadu 2024. pozvalo je Komisiju da hitno podnese novi zakonodavni prijedlog o vraćanju[4]. U okviru pakta zahtjevi za azil obrađivat će se brže i učinkovitije, a da bi to bilo održivo, vraćanje treba uslijediti odmah kako naši sustavi ne bi bili preopterećeni, kako ljudi ne bi ostali u neizvjesnosti te kako bi se zaustavili pokušaji daljnjeg kretanja unutar EU-a.

Politika vraćanja na razini EU-a uređena je Direktivom 2008/115/EZ[5] („Direktiva o vraćanju”). Učinkovitost i djelotvornost vraćanja trenutačno su narušene zbog nekoliko problema, uključujući neučinkovite postupke na nacionalnoj razini i nedovoljnu suradnju trećih zemalja u ponovnom prihvatu vlastitih državljana. U postupku vraćanja često sudjeluje mnogo tijela i aktera, a u mnogim je državama članicama postao vrlo složen. U skladu s

---

1 Novi pakt o migracijama i azilu, dostupan na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0609.

2 Političke smjernice za sljedeću Europsku Komisiju 2024.–2029. – Ambicioznija Unija: Moj plan za Europu.

3 Zaključci Europskog vijeća od 9. veljače 2023., EUCO 1/23; Zaključci Europskog vijeća od 17. listopada 2024., EUCO 25/24.

4 Zaključci Europskog vijeća od 9. veljače 2023., EUCO 1/23; Zaključci Europskog vijeća od 17. listopada 2024., EUCO 25/24.

5 Direktiva 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom.

aktualnom Direktivom o vraćanju države članice u velikoj mjeri mogu birati kako će provesti pravila EU-a, dok nacionalni sudovi imaju slobodu kad je riječ o njihovu tumačenju. Države članice izvješćuju o problemima povezanima s nedovoljnom jasnoćom pravila i dugotrajnim upravnim postupcima, što ugrožava pravičnost postupka. To dovodi do nejasnoća i nesigurnosti za predmetne državljane trećih zemalja, ali i za sama tijela koja upravljaju vraćanjem. Nedostatak suradnje državljana trećih zemalja, koji se mogu opirati, pobjeći ili na drugi način omesti pokušaj vraćanja, otežava provedbu odluka o vraćanju. Države članice imaju poteškoća i s praćenjem državljana trećih zemalja u različitim fazama postupka vraćanja, što usporava ili sprečava napredak.

Iako je ostvaren napredak kad je riječ o dobrovoljnom povratku, zasjenjuje ga nedostatak vjerodostojne politike prisilnog vraćanja. Osim toga, trenutačno nema većih posljedica za državljane trećih zemalja koji, nakon što im je naloženo da napuste jednu državu članicu, pobjegnu u drugu. U većini država članica postupak vraćanja počinje ispočetka te se donosi nova odluka o vraćanju. Time se potkopavaju odluke donesene u pravičnom postpuku u prvoj državi članici, a sustav vraćanja u praksi se zaobilazi.

Nacionalni sustavi i prakse nisu usklađeni, a trenutačno ne postoji ni sustavni strukturirani postupak za utvrđivanje i ubrzavanje vraćanja državljana trećih zemalja koji predstavljaju rizik za sigurnost.

Mnoge razlike među praksama država članica očituju se i u različitim pristupima postupku ponovnog prihvata, što izravno narušava usklađenost pristupa ponovnom prihvatu koji EU i države članice primjenjuju u odnosu na treće zemlje.

Reforma pravila EU-a o vraćanju ključna je sastavnica aktualnog rada Unije na reformi pravila upravljanja migracijama. Štoviše, djelotvorni i moderni postupci vraćanja tražitelja azila kojima azil nije odobren i osoba koje su prekoračile trajanje dopuštenog boravka neophodni su za zaštitu slobodnoga kretanja u EU-u bez unutarnjih granica.

Od donošenja Direktive o vraćanju 2008. provedena je velika reforma u području slobode, sigurnosti i pravde te migracijske politike Unije. Pravo EU-a u području migracija, koje je u početku bilo zakonodavstvo s minimalnim standardima, sve više približava prakse država članica, uključujući osmišljavanje operativnih i praktičnih mjera te konkretnu potporu dosljednijem pristupu na razini EU-a. Komisija proaktivno nastoji pojednostavniti prakse kako bi se poboljšala djelotvornost vraćanja, među ostalim donošenjem preporuka 2017.[6] i 2023.[7] te EU-ove strategije dobrovoljnog povratka i reintegracije 2021.[8] Komisija je imenovala koordinatora za vraćanje, kojem pomaže mreža na visokoj razini za vraćanje.

Reforma pravila o vraćanju politički je prioritet i cilj od 2018., kad je Komisija predstavila prijedlog preinake aktualne Direktive o vraćanju[9]. Iako je nova Uredba o postupku vraćanja

---

6 Preporuka Komisije (EU) 2017/2338 od 16. studenoga 2017. za uspostavu zajedničkog „Priručnika o vraćanju" koji trebaju upotrebljavati nadležna tijela država članica pri izvršavanju zadaća povezanih s vraćanjem. C/2017/6505. SL L 339, 19.12.2017., str. 83.

7 Preporuka Komisije (EU) 2023/682 od 16. ožujka 2023. o uzajamnom priznavanju odluka o vraćanju i ubrzavanju vraćanja pri provedbi Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća. C/2023/1763. SL L 86, 24.3.2023., str. 58.

8 Komunikacija Komisije: EU-ova strategija dobrovoljnog povratka i reintegracije. Bruxelles, 27.4.2021. COM(2021) 120 final.

9 Prijedlog direktive o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (preinaka). Bruxelles, 12.9.2018. COM(2018) 634 final, 2018/0329 (COD).

na granici[10] stupila na snagu u okviru zakonodavstva koje je dio pakta, opća pravila o vraćanju i dalje su uređena Direktivom o vraćanju iz 2008., koja više nije svrsishodna. Ovim se Prijedlogom zamjenjuje Komisijin Prijedlog direktive o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom, COM(2018) 634 final, 2018/0329 (COD), kako ga je Komisija donijela 12. rujna 2018., koji se povlači. Preostali dijelovi inicijative iz 2018. nisu dobili dostatnu potporu kako bi se o njima moglo pregovarati sa suzakonodavcima, stoga bi ih trebalo povući.

Cilj je ovog Prijedloga državama članicama pružiti jasna, moderna, pojednostavnjena i zajednička pravila za djelotvorno upravljanje vraćanjem kako bi se povećala učinkovitost postupka vraćanja. Nastoji se zajamčiti suradnja državljana trećih zemalja s nadležnim tijelima, a u tu svrhu uvodi se kombinacija obveza, poticaja i posljedica u slučaju nesuradnje. Prijedlogom se također nastoji spriječiti zaobilaženje pravila i suzbiti nedopušteno daljnje kretanje unutar schengenskog područja. Cilj je i zajamčiti da osoba kojoj je naloženo da napusti EU doista to i učini, bilo prisilno ili dobrovoljno ako uvjeti to dopuste, uz poštovanje temeljnih prava. Osim toga, državama članicama nastoje se pružiti zajednička pravila za identifikaciju državljana trećih zemalja koji predstavljaju rizik za sigurnost i ubrzavanje njihova vraćanja, a novost je i uključivanje ponovnog prihvata u postupak vraćanja. Nadalje, Prijedlogom se štite temeljna prava vraćenika jer se uspostavljaju jasne postupovne zaštitne mjere kako bi odluke o vraćanju podlijegale nadzoru, uključujući pravo na žalbu i zabranu prisilnog udaljenja ili vraćanja, pri čemu se dužna pozornost posvećuje ranjivim osobama i najboljim interesima djeteta. Prijedlogom se nastoje ukloniti nedostaci u postupku vraćanja kako bi se spriječile situacije u kojima se odluka o vraćanju izdana u jednoj državi članici može zaobići ili znatno odgoditi preseljenjem u drugu državu članicu. U tu svrhu u Prijedlogu se uvodi mehanizam za priznavanje odluka o vraćanju.

Čvrst i moderan pravni okvir koji je strog, ali pravedan, poštuje temeljna prava i Uniji i državama članicama pruža alate potrebne za djelotvorno vraćanje državljana trećih zemalja bez prava boravka nužan je dio istinski europskog migracijskog sustava.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Ovaj je Prijedlog dio sveobuhvatnog pristupa upravljanju migracijama kako je utvrđen u Uredbi o upravljanju azilom i migracijama[11] te dopunjuje zakonodavni okvir pakta donesenog u svibnju 2024. Približavanje postupaka azila i vraćanja ključan je aspekt zakonodavstva u okviru pakta, a postiže se Uredbom o postupku azila i Uredbom o postupku vraćanja na granici. Ovaj Prijedlog doprinosi toj reformi jer se u skladu s njim u zakonodavni okvir Unije dodaju zajednička pravila za vraćanje državljana trećih zemalja koji nemaju pravo boravka.

Ovaj je Prijedlog usklađen s nekim ključnim novostima predviđenima u pravnim aktima u okviru pakta. Naime, cilj mu je uspostaviti pravedan i transparentan postupak za državljane trećih zemalja i nacionalna tijela. Na primjer, procjena dobi maloljetnika u ovom Prijedlogu odražava rješenje doneseno u Uredbi o postupku azila. Prijedlogom se predviđa i imenovanje zastupnika za maloljetnike bez pratnje koji će se brinuti za to da se s maloljetnicima tijekom cijelog migracijskog procesa postupa na odgovarajući način i da im se pruži odgovarajuća potpora. Nadalje, obveza državljanina treće zemlje na suradnju, kao i posljedice nesuradnje,

[10] Uredba (EU) 2024/1349 od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju postupka vraćanja na granici i izmjeni Uredbe (EU) 2021/1148. PE/17/2024/REV/1. SL L 2024/1349, 22.5.2024.

[11] Uredba (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o upravljanju azilom i migracijama, izmjeni uredbi (EU) 2021/1147 i (EU) 2021/1060 i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 604/2013. SL L 2024/1351, 22.5.2024.

uravnotežene su s njegovim pravom da bude obaviješten o tim obvezama. Time se uspostavlja jasan i pravedan postupak za državljane trećih zemalja i nacionalna tijela.

Ovaj je Prijedlog u skladu i s ojačanim pravilima pravnih akata u okviru pakta o državljanima trećih zemalja koji nemaju pravo boravka i predstavljaju rizik za sigurnost, kojima se nastoji zajamčiti da se svi alati na razini Unije u najvećoj mogućoj mjeri upotrebljavaju za pravilnu identifikaciju takvih osoba te njihovo brzo i djelotvorno vraćanje.

Kad je riječ o bijegu, ovaj se Prijedlog temelji na nekim zakonodavnim rješenjima koja su dio nove Direktive o uvjetima prihvata[12], koja su prilagođena kontekstu vraćanja kako bi se uspostavio usklađeniji pristup sprečavanju bijega.

U okviru ovog Prijedloga državama članicama daje se više mogućnosti za zajedničko upravljanje nezakonitim kretanjima među državama članicama kako bi se zaštitilo područje bez nadzora unutarnjih granica.

Cilj je ovog Prijedloga dovesti pravila o vraćanju na istu razinu ambicije s ostatkom pravnog okvira za migracije i upravljanje granicama kako bi se uspostavila neometana veza i kontinuitet među svim fazama postupka upravljanja migracijama u Uniji.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Ovim se Prijedlogom provode i strateške smjernice za zakonodavno i operativno planiranje u području slobode, sigurnosti i pravde koje je Vijeće za pravosuđe i unutarnje poslove donijelo 12. prosinca 2024. U skladu s njima Europska unija i njezine države članice moraju provesti djelotvorno vraćanje osoba koji nemaju pravo boravka. U tu se svrhu u tim smjernicama poziva na hitnu nadogradnju pravnog okvira i naših kapaciteta kako bi se u kombinaciji s unutarnjim i vanjskim alatima koji su nam na raspolaganju razvio i proveo odlučniji i sveobuhvatniji pristup vraćanju. Naposljetku, u strateškim smjernicama podsjeća se da je uspješna politika vraćanja temelj sveobuhvatnog i vjerodostojnog sustava azila i migracija EU-a, a on se nastoji uvesti ovom Uredbom.

Ovaj je Prijedlog u skladu i s djelovanjem Unije u kontekstu sprečavanja i suzbijanja nezakonitog useljavanja, upravljanja vanjskim granicama te očuvanja schengenskog područja bez nadzora unutarnjih granica.

Ovaj je Prijedlog u skladu s pristupom EU-a da se uspostave uravnotežena i sveobuhvatna partnerstva s trećim zemljama u okviru kojih bi migracije trebale biti ključno pitanje te da se blisko surađuje s trećim zemljama na vraćanju, ponovnom prihvatu i reintegraciji. Povećanjem djelotvornosti svojeg sustava vraćanja EU će moći bolje iskoristiti poboljšanu suradnju u području ponovnog prihvata potaknutu primjenom svih relevantnih politika i alata, uključujući viznu politiku, trgovinu, razvoj i diplomaciju.

## 2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

S obzirom na sadržaj Prijedloga pravna je osnova članak 79. stavak 2. točka (c) Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

U pogledu prilagođenog teritorijalnog važenja postupci iz ovog Prijedloga usporedivi su s postupcima iz trenutačne Direktive o vraćanju.

[12] Direktiva (EU) 2024/1346 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju standarda za prihvat tražitelja međunarodne zaštite. PE/69/2023/REV/1. SL L 2024/1346, 22.5.2024.

U skladu s člankom 4. Protokola br. 22 o stajalištu Danske priloženog Ugovorima Danska mora u roku od šest mjeseci od odluke Vijeća o predloženoj Uredbi odlučiti hoće li u nacionalno zakonodavstvo prenijeti ovaj Prijedlog, koji se temelji na schengenskoj pravnoj stečevini.

Kad je riječ o Irskoj, trenutačna Direktiva o vraćanju ima hibridni karakter, kako je navedeno u njezinim uvodnim izjavama. U okviru ovog Prijedloga primjenjuje se isti pristup, iz kojeg slijedi da se na njega primjenjuju i Protokol br. 19 o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije i Protokol br. 21 o stajalištu Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde koji su priloženi Ugovorima.

U mjeri u kojoj predložena Uredba predstavlja razvoj schengenske pravne stečevine njezine se odredbe primjenjuju na Island, Norvešku, Švicarsku i Lihtenštajn u skladu s odgovarajućim sporazumima kojima se te zemlje pridružuju provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine.

- **Supsidijarnost**

Cilj je ovog Prijedloga uspostaviti zajednički postupak vraćanja te otkloniti ključne nedostatke i poteškoće s kojima se države članice suočavaju pri vraćanju državljana trećih zemalja koji nemaju pravo boravka u Uniji. Sprečavanje i suzbijanje nezakonitog useljavanja te vraćanje onih koji nemaju zakonsko pravo boravka u zajedničkom su interesu država članica, ali one ih ne mogu same ostvariti. Mnogi trenutačni nedostaci u provedbi politike vraćanja posljedica su nedostatka interakcije među nacionalnim sustavima, koja se djelotvorno može postići samo na razini EU-a.

Svrha je uspostaviti neometan i učinkovit postupak koji će primjenjivati sve države članice te izbjeći kretanja među državama članicama koja ometaju postupak vraćanja.

Novi postupak trebao bi biti uređen istim pravilima, bez obzira na to koja ih država članica primjenjuje, kako bi se prema državljanima trećih zemalja bez prava boravka postupalo pravično i na isti način, a pojedincima zajamčila jasnoća i pravna sigurnost.

Nadalje, taj se problem ne bi učinkovito riješio utvrđivanjem pravila na nacionalnoj razini radi smanjenja poticaja za nedopuštena kretanja među državama članicama u svrhu ometanja vraćanja. Stoga države članice ne mogu same dostatno ostvariti ciljeve ovog Prijedloga, nego se zbog opsega i učinaka same uredbe oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije. Unija stoga mora djelovati i donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 5. Ugovora o Europskoj uniji.

- **Proporcionalnost**

U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

Svi elementi Prijedloga koji se odnose na cilj uspostave zajedničkog postupka vraćanja, uključujući mehanizam za priznavanje i izvršenje odluke o vraćanju, poboljšana pravila o osobama koje predstavljaju rizik za sigurnost i jasnoću postupovnih zaštitnih mjera, ograničeni su na ono što je potrebno za uspostavu, omogućivanje, racionalizaciju i pojednostavnjenje takvog zajedničkog postupka, jamčenje jednakog postupanja prema državljanima trećih zemalja u smislu prava i jamstava u skladu s pravom EU-a i međunarodnim pravom te izbjegavanje razlika u nacionalnim postupcima koje imaju neželjenu posljedicu poticanja nedopuštenih kretanja. Te se promjene uvode kako bi se postigla prava ravnoteža između pravednog postupanja prema državljanima trećih zemalja i sprečavanja mogućnosti da ti državljani zaobiđu sustav i tako spriječe svoje udaljavanje iz

Unije. Uspostavljene su sve potrebne zaštitne mjere kako bi se zajamčilo humano i pravedno postupanje prema državljanima trećih zemalja koje je u potpunosti u skladu s Poveljom.

- **Odabir instrumenta**

Komisija predlaže uredbu. Preporuke predložene 2017. i 2023. te periodične schengenske evaluacije namijenjene poticanju država članica da iskoriste sve fleksibilnosti iz Direktive o vraćanju nisu pomogle da se uklone važne postupovne prepreke.

Nastojanja da se poboljša djelotvornost provedbe nisu se pokazala dovoljnima da se uklone razlike u vrstama postupaka koji se upotrebljavaju te pravima i postupovnim jamstvima za državljane trećih zemalja ni da se uspostavi ujednačen pristup u svim državama članicama.

Uredbom o uspostavi zajedničkog sustava vraćanja u Uniji, čije su odredbe izravno primjenjive, postiže se potreban stupanj ujednačenosti i djelotvornosti potreban za novi zajednički pristup vraćanju. Zahvaljujući uredbi sve države članice dosljedno će uvesti ključne novine namijenjene povećanju djelotvornosti, kao što su postupovna pravila, obveze za državljane trećih zemalja i uzajamno priznavanje, čime će se spriječiti narušavajući učinci i otkloniti pravni nedostaci u funkcioniranju sustava EU-a za vraćanje. Osim toga, pravila o vraćanju državljana trećih zemalja koji u Uniji borave nezakonito uskladit će se s posebnim pravilima utvrđenima u Uredbi o postupku vraćanja na granici.

## 3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- ***Ex post* evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Kontaktna skupina za Direktivu o vraćanju, kojom predsjeda Komisija i koja okuplja stručnjake iz država članica, Agencije Europske unije za temeljna prava i Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu („Frontex”), u svojim je stručnim raspravama analizirala tumačenje određenih elemenata Direktive o vraćanju od njezina stupanja na snagu. Na temelju tih analiza Komisija je tijekom godina stekla jasan uvid u najproblematičnije elemente tumačenja i primjene te direktive. Stručna skupina za ponovni prihvat i posebne radne skupine za pojedine zemlje koje organizira Frontex redovito raspravljaju o poteškoćama u ponovnom prihvatu i analiziraju ih.

Periodične schengenske evaluacije i tematska schengenska evaluacija o vraćanju[13] iz 2024. omogućile su detaljan pregled stanja trenutačnog sustava vraćanja. Temelje se na istorazinskom pristupu, u okviru kojeg tim sastavljen od stručnjaka iz država članica i Komisije uz podršku agencija EU-a najmanje jednom svakih sedam godina procjenjuje stanje u svakoj državi članici i zemlji pridruženoj Schengenu koja u potpunosti primjenjuje schengensku pravnu stečevinu. Te evaluacije često su ukazivale na konkretna pitanja u nacionalnom zakonodavstvu kojim je prenesena Direktiva o vraćanju, a Komisiji su omogućile da dobije pregled ključnih poteškoća u provedbi trenutačne Direktive.

Prijedlog se temelji i na preliminarnim rezultatima studije „Nedostaci i potrebe prava EU-a u području vraćanja” koju je naručila Glavna uprava za migracije i unutarnje poslove. Zahvaljujući studiji koju provodi konzorcij pod vodstvom ICF-a u suradnji s Institutom za migracijsku politiku (MPI Europe), Europskim centrom za politike (EPC) i mrežom Odysseus, dobivene su visokokvalitetne analize mogućih opcija za novi zakonodavni okvir o vraćanju koje se temelje na detaljnim savjetovanjima u obliku anketa, radionica i razgovora s

[13] Izvješće o tematskoj schengenskoj evaluaciji – Uklanjanje međunacionalnih razlika: zajedničkim rješenjima i inovativnim praksama do djelotvornog sustava vraćanja EU-a.

ključnim dionicima. Iako će studija završiti tek krajem 2025., trenutačni postupak savjetovanja u kontekstu studije i njezini preliminarni rezultati dali su važan doprinos ovom Prijedlogu.

Komisija održava redovita savjetovanja sa stručnjacima iz država članica te međunarodnim i nevladinim organizacijama u okviru stručne skupine Europske migracijske mreže za vraćanje (EMN-REG). Skupina EMN-REG u okviru svojeg rada izgradila je vrijednu praktičnu bazu dokaza, što znači da se ovaj Prijedlog temelji na stvarnom iskustvu. Ta je skupina ključna za olakšavanje stalne suradnje i razmjene najboljih praksi u području vraćanja i reintegracije. Na redovitim radionicama i seminarima obrađuje ključne teme kao što su savjetovanje o vraćanju, dobrovoljni povratak i reintegracija, povratak ranjivih skupina i alternative zadržavanju. Struktura skupine EMN-REG omogućuje stalno davanje povratnih informacija, koje su doprinijele razmatranju opcija politike za ovaj Prijedlog.

Prijedlog se temelji na nekoliko istraživačkih projekata u području vraćanja i nezakonitih migracija koje financira EU (koji su u tijeku), kao što su Mjerenje nezakonitih migracija i s njima povezanih politika (MIrreM), koji se bavi nezakonitim migracijama općenito, Decentralizacija studije o politikama vraćanja i ponovnog prihvata migranata u Europi i izvan nje (GAPS), Motivacije, iskustva i posljedice politike vraćanja i ponovnog prihvata: otkrivanje i razvijanje djelotvornih alternativa (MORE) i Pronalaženje dogovora o vraćanju (FAIR) o vraćanju, reintegraciji i ponovnom prihvatu. Ti istraživački projekti okupljaju akademike, civilno društvo, vlade i međunarodne organizacije kako bi, među ostalim, razmotrili regulaciju, prepreke i pokretače međunarodne suradnje u području vraćanja, motivacije, iskustva i posljedice politike vraćanja i ponovnog prihvata te aspekte ljudskih prava pri dobrovoljnom i prisilnom vraćanju.

Pri izradi novog prijedloga pažljivo su razmotreni zamjenska procjena učinka Prijedloga preinake Direktive o vraćanju[14], koju je izradio Europski parlament, i izvješće Europskog parlamenta o provedbi Direktive o vraćanju[15].

Detaljan opis postupka savjetovanja i dokazi na kojima se temelji ovaj Prijedlog navedeni su u radnom dokumentu službi Komisije koji će uskoro biti objavljen.

- **Savjetovanja s dionicima**

Prijedlog se temelji na savjetovanjima sa širokim rasponom dionika, uključujući države članice, europske institucije, međunarodne organizacije, nevladine organizacije, civilno društvo, istraživačke subjekte i treće zemlje.

Komisija je od listopada 2024. do veljače 2025. pojačala već ionako blisko i kontinuirano savjetovanje s ključnim dionicima, uključujući države članice, stručnjake i praktičare u području vraćanja te civilno društvo. Savjetovanja su se odvijala na političkoj, strateškoj i tehničkoj razini kako bi se u obzir uzele stvarne okolnosti i potrebe svih relevantnih strana. U tom su kontekstu dionici s Komisijom podijelili relevantne resurse i ciljane doprinose.

Skupina EMN-REG u okviru svojeg rada izgradila je vrijednu praktičnu bazu dokaza, što znači da se ovaj Prijedlog temelji na stvarnom iskustvu i praksama. Na redovitim radionicama i seminarima protekle godine obradila je teme kao što su uzajamno priznavanje, savjetovanje o vraćanju, dobrovoljni povratak i reintegracija, povratak ranjivih skupina i alternative zadržavanju. Od studenog 2024. održava i ciljane sastanke kako bi se prikupila stajališta njezinih članova, posebno o ranjivim osobama u postupku vraćanja.

---

14 https://www.europarl.europa.eu/thinktank/hr/document/EPRS_STU(2019)631727.

15 Usvojeni tekstovi – Provedba direktive o vraćanju – četvrtak, 17. prosinca 2020.

Mreža na visokoj razini za vraćanje, kojom predsjeda koordinator EU-a za vraćanje također je provela ciljane rasprave u rujnu 2024. i siječnju 2025., među ostalim o različitim opcijama politike i razmatranjima koja se odnose na ovaj Prijedlog.

Komisija je u okviru Europskog migracijskog foruma u studenom 2024. organizirala nekoliko namjenskih sastanaka o budućem zakonodavstvu u području vraćanja, što je omogućilo daljnje proučavanje stajališta i ideja, posebno iz civilnog društva.

Osim toga, stručna skupina Komisije za migrante 15. siječnja 2025. održala je namjensku raspravu o budućem zakonodavstvu o vraćanju.

Vijeće je pod vodstvom rotirajućih predsjedništava prošle godine organiziralo brojne rasprave o budućem zakonodavstvu u području vraćanja na tehničkoj, strateškoj i ministarskoj razini.

Od studenog 2024. do veljače 2025. proveden je intenzivan postupak savjetovanja u kontekstu studije „Nedostaci i potrebe prava EU-a u području vraćanja”, koju je naručila Glavna uprava za migracije i unutarnje poslove. Studija koju provodi konzorcij pod vodstvom ICF-a u suradnji s Institutom za migracijsku politiku (MPI Europe), Europskim centrom za politike (EPC) i mrežom Odysseus omogućila je temeljita savjetovanja u obliku anketa, radionica i razgovora s ključnim dionicima.

Naposljetku, kako je rad na Prijedlogu napredovao, Komisija je zaprimila brojne dokumente sa stajalištem, napomene i analize u kojima se ističu izazovi i problemi te predlažu rješenja. Sve te dokumente temeljito je razmotrila i uzela u obzir u kontekstu pripreme ovog Prijedloga.

Detaljan opis postupka savjetovanja i dokazi na kojima se temelji ovaj Prijedlog navedeni su u radnom dokumentu službi Komisije koji će uskoro biti objavljen.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Komisija se oslonila na stručno znanje brojnih mreža i stručnih skupina aktivnih u području vraćanja, uključujući stručnu skupinu Europske migracijske mreže za vraćanje (EMN-REG), Kontaktnu skupinu za Direktivu o vraćanju, stručnu skupinu za ponovni prihvat, mrežu na visokoj razini za vraćanje, kojom predsjeda koordinator EU-a za vraćanje, i stručnjake koji rade u kontekstu studije „Nedostaci i potrebe prava EU-a u području vraćanja”.

Osim toga, Komisija je uzela u obzir brojne dokumente, dokumente sa stajalištem i istraživačke materijale koji su joj dostavljeni, posebno u proteklim mjesecima kako je rad na Prijedlogu napredovao.

- **Procjena učinka**

Procjena učinka nije provedena jer je hitno potrebno predložiti nova pravila u području vraćanja, ali Prijedlog se temelji na brojnim prethodno navedenim savjetovanjima, studijama i evaluacijama.

Uskoro će biti objavljen radni dokument službi Komisije u kojem se opisuje postupak savjetovanja na kojem se Prijedlog temelji i analiziraju neke ključne opcije politike koje su razmotrene.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Prijedlogom se nastoji pojednostavniti i racionalizirati postojeći pravni okvir, koji je dodatno razrađen, među ostalim, sudskom praksom Suda Europske unije i nacionalnih sudova, što dovodi do iznimne složenosti u provedbi pravila.

Uvođenjem obveze suradnje smanjit će se administrativno opterećenje država članica jer će državljani trećih zemalja biti obvezni sudjelovati u postupku vraćanja, tj. pružiti sve potrebne

informacije te biti stalno prisutni i dostupni. Uspostavom mehanizma za priznavanje i izvršenje odluka o vraćanju izbjeći će se udvostručavanje rada u državama članicama i višestruke procjene za istog državljanina treće zemlje. Nadalje, europski nalog za vraćanje olakšat će razmjenu informacija potrebnih za priznavanje odluka o vraćanju drugih država članica.

- **Temeljna prava**

Ovim se Prijedlogom poštuju temeljna prava i načela priznata posebno Poveljom Europske unije o temeljnim pravima[16], kao i obveze koje proizlaze iz međunarodnog prava, posebno iz Ženevske konvencije o statusu izbjeglica[17], Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda[18], Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, Konvencije Ujedinjenih naroda protiv mučenja[19] i Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta[20].

U skladu s ovim Prijedlogom vraćanja se provode uz poštovanje ljudskog dostojanstva, prava na život, zabrane mučenja te nečovječnog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, prava na slobodu i sigurnost, prava na obiteljski i privatni život, uključujući zaštitu osobnih podataka, zaštite u slučaju udaljavanja i protjerivanja, posebno načela *zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja i zaštite od kolektivnog protjerivanja*, nediskriminacije te prava na djelotvoran pravni lijek.

Pravo na slobodu zaštićeno je strogim ograničenjem okolnosti u kojima je moguće pribjeći zadržavanju, tj. ono je opravdano samo ako postoje posebni razlozi jasno definirani u Uredbi, ako je dokazano nužno i razmjerno na temelju pojedinačne ocjene svakog slučaja koji podliježe sudskom preispitivanju. Uredbom se uređuje i primjena alternativa zadržavanju, koje su manje invazivne od zadržavanja, ali ipak podrazumijevaju ograničenja slobode. U skladu s Prijedlogom, najbolji interesi djeteta trebali bi biti od primarne važnosti pri primjeni ove Uredbe. Na maloljetnike u postupku vraćanja primjenjuju se posebna pravila, pogotovo o uvjetima zadržavanja. Nadalje, neke ključne novine koje donosi zakonodavstvo u okviru pakta, posebno one koje se odnose na procjenu dobi maloljetnika i praksu imenovanja zastupnika koji će pratiti maloljetnika bez pratnje, na temelju ove Uredbe uvode se i u postupak vraćanja. Osim toga, u skladu s Prijedlogom maloljetnici bez pratnje i obitelji s maloljetnicima nisu podložni vraćanju u zemlje s kojima postoji sporazum ili dogovor. Jačanjem pravila o državljanima trećih zemalja koji predstavljaju rizik za sigurnost Prijedlogom se promiče i pravo na sigurnost.

## 4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Kako je navedeno u popratnom izvještaju o financijskim i digitalnim aspektima zakonodavnog prijedloga, ulaganja potrebna na razini EU-a i država članica usklađena su s višegodišnjim financijskim okvirom (VFO) za razdoblje 2021. – 2027. i tijekom njegove primjene mogu se financirati iz fondova za unutarnje poslove, i to iz Fonda za azil, migracije i integraciju (FAMI)[21]. Financiranje nakon 2027. bit će obuhvaćeno pregovorima o sljedećem VFO-u. Prema potrebi se predlaže povećanje Frontexova proračuna za vraćanje 2025., 2026. i

16 Povelja Europske unije o temeljnim pravima, SL C 326, 26. listopada 2012., str. 391.
17 Ženevska konvencija o statusu izbjeglica, 1951., Zbornik ugovora Ujedinjenih naroda.
18 Europska konvencija o ljudskim pravima, 1950., Vijeće Europe.
19 Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, 1966., Ujedinjeni narodi.
20 Konvencija o pravima djeteta, 1989., Ujedinjeni narodi.
21 U mjeri u kojoj će se financirati iz tematskog instrumenta FAMI, aktivnosti se mogu provoditi u okviru izravnog, neizravnog ili podijeljenog upravljanja.

2027., i to unutarnjom preraspodjelom resursa iz njegova proračuna ovisno o stvarnoj potrošnji.

Države članice moći će iskoristiti sredstva dodijeljena u okviru nacionalnih programa u okviru Fonda za azil, migracije i integraciju kako bi podržale eventualna ulaganja potrebna za infrastrukturu i postupke za provedbu ove Uredbe. Frontex im može pomoći osobljem i aktivnostima u okviru svojih nadležnosti, kao što je koordinacija operacija vraćanja, među ostalim pokrivanjem troškova operacija vraćanja ili zakupljivanjem zrakoplova ili rezervacijom karata za vraćanje komercijalnim zrakoplovima u istu svrhu.

## 5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Komisija će redovito pratiti primjenu Uredbe, među ostalim putem mehanizma za evaluaciju schengenske pravne stečevine. O provedbi Uredbe trebala bi izvijestiti pet godina od njezina stupanja na snagu.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

Ključni je cilj Prijedloga pojednostavniti postupak vraćanja i pojasniti ga nacionalnim tijelima i državljanima trećih zemalja na koje se odnosi.

Prijedlog ima oblik uredbe kako bi njegova pravila bila izravno primjenjiva u državama članicama i kako bi se vraćanjem ujednačeno upravljalo u cijeloj Uniji. Tako se stvaraju jasnoća i predvidljivost te se smanjuje mogućnost zaobilaženja sustava vraćanja u jednoj državi članici preseljenjem u drugu.

**Zajednička postupovna pravila za izdavanje odluka o vraćanju:** Prijedlog uključuje zajednička pravila za izdavanje odluka o vraćanju i izricanje zabrana ulaska. Ona se uvode kako bi se zajamčilo jednako postupanje prema državljanima trećih zemalja u svim državama članicama i spriječila mogućnost da se iskoriste razlike u sustavima država članica. Definicije su ažurirane s obzirom na praksu od donošenja Direktive o vraćanju, a prema potrebi su i usklađene s onima iz nedavno donesenih pravnih akata u okviru pakta kako bi cijeli migracijski proces bio ujednačen, jasan i predvidljiv. Temeljna prava vraćenika štite se jasnim postupovnim zaštitnim mjerama kako bi odluke o vraćanju podlijegale nadzoru, uključujući pravo na žalbu i zabranu prisilnog udaljenja ili vraćanja, pri čemu se dužna pozornost posvećuje maloljetnicima bez pratnje i najboljim interesima djeteta.

**Jačanje prisilnog vraćanja i poticanje dobrovoljnog povratka:** u okviru Prijedloga pojašnjava se u kojim bi se slučajevima odluka o vraćanju trebala izvršiti udaljavanjem te se definira dobrovoljni povratak kako bi se stvorila jasnoća i predvidljivost za nadležna tijela i državljane trećih zemalja. Time se pak jača dobrovoljni povratak jer prisilno vraćanje postaje neupitan i vjerodostojan instrument. U Prijedlogu se pojašnjavaju odredbe o nadzoru prisilnog vraćanja.

**Postupovne zaštitne mjere:** pravila iz ovog Prijedloga uvijek se provode uz potpuno poštovanje Povelje o temeljnim pravima, uključujući poštovanje načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, prava na slobodu, prava na djelotvoran pravni lijek i najboljih interesa djeteta. Rokovi za podnošenje žalbi protiv odluka o vraćanju znatno se razlikuju među državama članicama, u rasponu od nekoliko dana pa do mjesec dana ili dulje. U skladu s temeljnim pravima vremenski okvir mora biti dovoljan za pristup djelotvornom pravnom lijeku, ali postupci vraćanja pritom se ne smiju odgoditi. U skladu s novodonesenim pravilima u okviru pakta, Prijedlogom se ujedno usklađuju pravila za pružanje besplatne pravne pomoći i/ili zastupanja na zahtjev. Naposljetku, Prijedlog je usklađen s pravilima pravne stečevine u

području azila o procjeni dobi maloljetnika, kao i o imenovanju zastupnika koji će pratiti maloljetnike bez pratnje u postupku vraćanja. Budući da je povezan s postupkom azila, Prijedlogom se predviđa odgovarajuće i dosljedno postupanje prema maloljetnicima u okviru svih pravila Unije za upravljanje migracijama, što donosi jasnoću, pojednostavnjenje i predvidljivost.

**Obveza suradnje i pravo na informacije:** nedostatak suradnje državljanina treće zemlje tijekom postupka vraćanja ključno je pitanje koje ometa vraćanje. Zbog toga se ovim Prijedlogom državljanima trećih zemalja nameće izričita obveza suradnje s nacionalnim tijelima u svim fazama postupka vraćanja, posebno radi utvrđivanja i provjere njihova identiteta, koja uključuje predočenje valjane putne isprave, pružanje osobnih informacija, informacija o putovanjima i biometrijskih podataka. U predloženim pravilima navodi se što suradnja podrazumijeva, koje su posljedice u slučaju nesuradnje i koji su poticaji za suradnju, uključujući savjetovanje o vraćanju i potporu za dobrovoljni povratak. Kako bi državljanin treće zemlje bio propisno obaviješten o tome što se od njega očekuje u postupku vraćanja, Prijedlog uključuje pravo tog državljanina na informacije, na temelju prakse u nekim državama članicama i odražava slične odredbe uvedene Uredbom o postupku azila. Sustav omogućuje osporavanje određenih odluka i pristup pravnim lijekovima.

**Rješavanje pitanja bijega i nedopuštenih kretanja među državama članicama i njihovo sprečavanje:** u okviru Prijedloga uspostavlja se sustav za bolju procjenu i upravljanje opasnošću od bijega, čime se stvaraju ojačana pravila koja države članice mogu primijeniti kako bi spriječile bijeg državljana trećih zemalja kojima je naloženo vraćanje. Donose se iscrpan popis za procjenu opasnosti od bijega i iscrpan popis razloga za zadržavanje kako bi se uspostavio dosljedan i ujednačen pristup među državama članicama. Pravila koja dopunjuju obvezu suradnje kako bi vraćenik ostao dostupan tijekom cijelog postupka vraćanja djelomično odražavaju rješenja dogovorena za potrebe azila propisana u pravnim aktima u okviru pakta, kao što je mogućnost da se od državljanina treće zemlje zahtijeva da ostane na određenoj zemljopisnoj lokaciji (npr. u određenoj regiji).

**Vraćanje državljana trećih zemalja koji predstavljaju rizik za sigurnost:** državljani trećih zemalja koji nemaju pravo boravka u Uniji i predstavljaju rizik za sigurnost moraju se brzo identificirati i vratiti. Prijedlog stoga uključuje opću obvezu nadležnih tijela da provedu potrebne provjere u ranoj fazi postupka vraćanja kako bi se pospješila identifikacija i provjerili mogući rizici za sigurnost. Definiraju se određene kategorije državljana trećih zemalja koje su obuhvaćene posebnim postupovnim pravilima za pojedince koji predstavljaju rizik za sigurnost, primjerice ako su počinili kazneno djelo određene razine težine. Ti državljani trećih zemalja podlijegat će prisilnom vraćanju, duljim zabranama ulaska i zasebnom razlogu za zadržavanje. Ta pravila odražavaju ona iz nedavno donesenog zakonodavstva u okviru pakta i Zakonika o schengenskim granicama te su usklađena s njima. Svi ti zakonodavni akti sadržavaju pravila koja se posebno odnose na migrante koji predstavljaju rizik za sigurnost. Prijedlogom se propisuju i jasne zaštitne mjere za zaštitu temeljnih prava.

**Europski nalog za vraćanje:** iako će države članice i dalje izdavati vlastite odluke o vraćanju, Prijedlogom se uvodi europski nalog za vraćanje, koji će biti komplementaran s njihovim odlukama o vraćanju kako bi se pružila jasnoća u svim državama članicama. Europski nalog za vraćanje zajednički je obrazac koji će sadržavati najvažnije elemente odluke o vraćanju i biti dostupan putem Schengenskog informacijskog sustava. Sve tehničke promjene potrebne za olakšavanje brzog pristupa europskom nalogu za vraćanje razmotrit će se u kontekstu budućih razmatranja izmjena Uredbe (EU) 2018/1860 o upotrebi Schengenskog informacijskog sustava za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom. Europski nalog za vraćanje uspostavit će se provedbenim aktom.

**Mehanizam za priznavanje i izvršenje odluka koje je izdala druga država članica:** ovim se Prijedlogom uvodi važno postupovno pojednostavnjenje u obliku mehanizma za izravno izvršenje odluke o vraćanju koju je izdala druga država članica. U skladu s postojećim pravilima većina država članica obvezna je pojedincu izdati novu odluku o vraćanju čak i ako je odluku o vraćanju već izdala druga država članica. U skladu s ovim Prijedlogom države članice moći će izvršiti odluku o vraćanju koju je prethodno izdala druga država članica. Na taj će se način ukloniti jedan korak iz postupka vraćanja i izbjeći udvostručavanje posla. Komisija će do 1. srpnja 2027. preispitati jesu li države članice uspostavile odgovarajuće pravne i tehničke aranžmane za djelotvornu obradu europskih naloga za vraćanje putem Schengenskog informacijskog sustava i donijeti provedbenu odluku kojom će priznavanje i izvršenje odluke o vraćanju koju je izdala druga država članica postati obvezno. Prijedlog uključuje ograničena odstupanja. Države članice koje izdaju odluku o vraćanju odgovorne su za njezino izvršenje i moraju primijeniti sva odgovarajuća sredstva kako bi se pobrinule za djelotvorno vraćanje. Prethodno opisan europski nalog za vraćanje temelj je mehanizma priznavanja odluka o vraćanju i olakšava njegovu provedbu. U Prijedlogu se također pojašnjavaju postupak te relevantne postupovne zaštitne mjere i pravni lijekovi na temelju iskustava stečenih provedbom Preporuke Komisije o uzajamnom priznavanju odluka o vraćanju iz 2023.

**Vraćanje u zemlju s kojom postoji sporazum ili dogovor o vraćanju:** u skladu s Prijedlogom uvodi se mogućnost vraćanja državljana trećih zemalja kojima je izdana odluka o vraćanju u treću zemlju s kojom postoji sporazum ili dogovor o vraćanju („centri za vraćanje”). Mogućnost vraćanja nezakonitih migranata u te zemlje trebala bi podlijegati posebnim uvjetima kako bi se zajamčilo poštovanje temeljnih prava tih osoba. Sporazum ili dogovor može se sklopiti samo s trećom zemljom koja poštuje međunarodne standarde i načela ljudskih prava u skladu s međunarodnim pravom, uključujući načelo zabrane *prisilnog udaljenja ili vraćanja*. U takvom sporazumu ili dogovoru moraju se utvrditi načini transfera i uvjeti koji se primjenjuju tijekom boravka državljanina treće zemlje u toj zemlji, koji može biti kratkoročan ili dugoročan. Takav sporazum ili dogovor popraćen je mehanizmom praćenja kako bi se ocijenila provedba i uzele u obzir sve promjenjive okolnosti u trećoj zemlji. Maloljetnici bez pratnje i obitelji s maloljetnicima nisu podložni vraćanju u zemlju s kojom postoji sporazum ili dogovor o vraćanju.

**Ponovni prihvat kao sastavni dio postupka vraćanja:** u skladu s Prijedlogom ponovni prihvat postaje sastavni dio postupka vraćanja. Uspostavlja se zajednički postupovni pristup podnošenju zahtjeva za ponovni prihvat, koji se sastoji, među ostalim, od standardiziranog obrasca za zahtjeve za ponovni prihvat i sustavnog podnošenja zahtjeva za ponovni prihvat nakon izdavanja odluke o vraćanju. Tako se povećavaju transparentnost i koordinacija pristupa ponovnom prihvatu koji se primjenjuje u odnosu na treće zemlje te se zadržava fleksibilnost za države članice. Prijedlog sadržava elemente za povezaniji pristup u odnosu na treće zemlje te donosi jasnu pravnu osnovu za prijenos podataka u treće zemlje radi ponovnog prihvata. Pojašnjava se da se komunikacija s nepriznatim subjektima iz trećih zemalja za provedbu postupka ponovnog prihvata ne može smatrati priznavanjem.

2025/0059 (COD)

Prijedlog

# UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

## o uspostavi zajedničkog sustava za vraćanje državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji te o stavljanju izvan snage Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, Direktive Vijeća 2001/40/EZ i Odluke Vijeća 2004/191/EZ

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 79. stavak 2. točku (c),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora[22],

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija[23],

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

(1) Kako bi njezino područje bilo slobodno, sigurno i pravedno, Unija bi trebala imati zajedničku politiku vraćanja državljana trećih zemalja koji nemaju pravo boravka u Uniji. Djelotvorna politika vraćanja ključna je sastavnica vjerodostojnog sustava upravljanja migracijama.

(2) Ovom se Uredbom uspostavlja zajednički sustav za vraćanje državljana trećih zemalja koji nemaju pravo boravka u Uniji, koji se temelji na zajedničkom postupku za vraćanje i ponovni prihvat, sustavu za sprečavanje i upravljanje opasnošću od bijega i suradnji na temelju uzajamnog povjerenja među državama članicama.

(3) Kako bi se olakšala provedba sveobuhvatnog pristupa utvrđenog u Uredbi (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća[24], trebalo bi uspostaviti zajednički sustav za djelotvorno upravljanje vraćanjem državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji. Taj bi se sustav trebao temeljiti na integriranom oblikovanju politika kako bi aktivnosti i mjere koje Unija i njezine države članice poduzimaju u okviru svojih nadležnosti bile usklađene i djelotvorne.

(4) Europsko vijeće u nekoliko je navrata naglasilo važnost odlučnog djelovanja na svim razinama kako bi se vraćanja iz Europske unije olakšala, povećala i ubrzala. U listopadu 2024. Europsko vijeće pozvalo je Komisiju da hitno podnese novi zakonodavni prijedlog.

---

22 SL C [...], [...], str. [...]

23 SL C [...], [...], str. [...]

24 Uredba (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o upravljanju azilom i migracijama, izmjeni uredbi (EU) 2021/1147 i (EU) 2021/1060 i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 604/2013 (SL L 222, 22.5.2024., str. 1.).

(5) U strateškim smjernicama za zakonodavno i operativno planiranje u području slobode, sigurnosti i pravde, koje je donijelo 12. prosinca 2024., Vijeće za pravosuđe i unutarnje poslove podsjetilo je da je uspješna politika vraćanja temeljni stup sveobuhvatnog i vjerodostojnog sustava azila i migracija Unije. U tu je svrhu u smjernicama pozvalo na hitnu nadogradnju pravnog okvira kako bi se razvio i proveo odlučniji i sveobuhvatniji pristup vraćanju.

(6) Djelotvorna politika vraćanja trebala bi osigurati usklađenost s paktom o migracijama i azilu, olakšati upravljanje nezakonitim useljavanjem u Uniju i spriječi nedopuštena kretanja državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji među državama članicama kako bi se zaštitilo područje bez nadzora unutarnjih granica uz poštovanje temeljnih prava.

(7) Unija i njezine države članice predano rade na poboljšanju djelotvornosti politika vraćanja. Međutim, postojeći pravni okvir, koji se sastoji od Direktive Vijeća 2001/40/EZ[25] i Direktive 2008/115/EZ[26], više ne odgovara potrebama migracijske politike Unije. Od donošenja Direktive 2008/115/EZ 2008. područje slobode, sigurnosti i pravde te migracijska politika Unije doživjeli su znatne promjene. Pravo EU-a u području migracija, koje je u početku bilo zakonodavstvo s minimalnim standardima, sve više približava prakse država članica. Komisija je 2018. u prijedlogu preinake Direktive o vraćanju[27] predložila reformu pravila o vraćanju. Osim toga, nastojala je pomoći državama članicama da iskoriste fleksibilne mogućnosti iz Direktive 2008/115/EZ tako što je donijela preporuke (EU) 2017/2338[28] i (EU) 2023/682[29]. Međutim, dosegnuta su ograničenja postojećeg pravnog okvira.

(8) Trebalo bi uspostaviti strog, ali pravedan zajednički postupak vraćanja kako bi se državljane trećih zemalja koji ne ispunjavaju ili više ne ispunjavaju uvjete za ulazak, boravak ili boravište na državnom području država članica vratilo na human način te uz potpuno poštovanje temeljnih prava i međunarodnog prava. Jasna i transparentna pravila primjenjiva u svim državama članicama trebala bi pružiti sigurnost takvim državljanima trećih zemalja i nadležnim tijelima. Važno je pojednostavniti, olakšati i ubrzati postupke vraćanja i pobrinuti se da se vraćanje ne ometa nedopuštenim kretanjem u druge države članice.

(9) Primjena pravila u skladu s ovom Uredbom ne bi trebala utjecati na pravila pristupa međunarodnoj zaštiti u skladu s Uredbom (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i

---

25 Uredba (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o upravljanju azilom i migracijama, izmjeni uredbi (EU) 2021/1147 i (EU) 2021/1060 i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 604/2013 (SL L 222, 22.5.2024., str. 1.).

26 Direktiva 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL L 348, 24.12.2008., str. 98., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj).

27 Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (preinaka). Bruxelles, 12.9.2018. COM(2018) 634 final, 2018/0329 (COD).

28 Preporuka Komisije (EU) 2017/2338 od 16. studenoga 2017. za uspostavu zajedničkog „Priručnika o vraćanju" koji trebaju upotrebljavati nadležna tijela država članica pri izvršavanju zadaća povezanih s vraćanjem (SL L 339, 19.12.2017., str. 83., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2017/2338/oj).

29 Preporuka Komisije (EU) 2023/682 od 16. ožujka 2023. o uzajamnom priznavanju odluka o vraćanju i ubrzavanju vraćanja pri provedbi Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća. C/2023/1763. SL L 86, 24.3.2023., str. 58., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/682/oj.

Vijeća[30]. Kad je to relevantno, pravila iz ove Uredbe dopunjena su posebnim pravilima kojima se izdavanje odluke o odbijanju zahtjeva za azil povezuje s izdavanjem odluka o vraćanju za potrebe izdavanja i pravnih lijekova u Uredbi (EU) 2024/1348 te s postupcima vraćanja na granici utvrđenima u Uredbi (EU) 2024/1349 Europskog parlamenta i Vijeća[31].

(10) Ovom se Uredbom poštuju temeljna prava državljana trećih zemalja i načela priznata u prvom redu Poveljom Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”) i Ženevskom konvencijom o statusu izbjeglica od 28. srpnja 1951., kako je dopunjena Njujorškim protokolom od 31. siječnja 1967. („Ženevska konvencija”). Trebala bi se primjenjivati u skladu s Poveljom, općim načelima prava Unije i relevantnim međunarodnim pravom.

(11) Pri primjeni ove Uredbe trebalo bi poštovati načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja i zabranu kolektivnog protjerivanja iz članka 19. Povelje. Nitko ne smije biti udaljen, protjeran ili izručen u treću zemlju u kojoj postoji ozbiljna opasnost da bude podvrgnut smrtnoj kazni, mučenju ili drugom nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.

(12) Za vraćanje državljanina treće zemlje koji nezakonito boravi u Uniji odgovorna je država članica na čijem je teritoriju ta osoba otkrivena. Nakon otkrivanja nezakonitog boravka države članice trebale bi brzo identificirati državljanina treće zemlje i provjeriti moguće rizike za sigurnost pretraživanjem relevantnih baza podataka Unije i nacionalnih baza podataka. Države članice trebale bi provjeriti je li riječ o ranjivoj osobi i prema potrebi provesti zdravstveni pregled.

(13) Nadležna tijela trebala bi provjeriti usklađenost s načelom zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja na temelju pojedinačne procjene i uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti. Predmetni državljanin treće zemlje trebao bi što prije predočiti dokaze o svojim osobnim okolnostima. Trebalo bi se biti moguće osloniti na postojeću temeljitu procjenu svih relevantnih okolnosti koja je provedena u prethodnim fazama postupka. Trebalo bi ispitati svaku promjenu okolnosti i svaki novi element koji dokazuje rizik.

(14) Države članice moraju moći surađivati fleksibilnije, među ostalim putem novih bilateralnih sporazuma ili dogovora, te na ciljaniji način kako bi se smanjila kretanja državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji preko zajedničkih unutarnjih granica i zaštitilo schengensko područje bez nadzora unutarnjih granica.

(15) Kad se utvrdi da državljanin treće zemlje ne ispunjava ili više ne ispunjava uvjete za ulazak, boravak ili boravište na državnom području država članica, odluku o vraćanju trebalo bi brzo izdati na temelju pojedinačne procjene i uzimajući u obzir sve činjenice i okolnosti.

(16) Ključne elemente odluke o vraćanju koju je izdala država članica potrebno je unijeti u posebni obrazac europskog naloga za vraćanje i staviti na raspolaganje u Schengenskom informacijskom sustavu zajedno s upozorenjem o vraćanju ili u okviru bilateralne razmjene informacija s drugom državom članicom. Europski nalog za

---

30 Uredba (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju zajedničkog postupka za međunarodnu zaštitu u Uniji i stavljanju izvan snage Direktive 2013/32/EU (SL L 222, 22.5.2024., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

31 Uredba (EU) 2024/1349 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju postupka vraćanja na granici i izmjeni Uredbe (EU) 2021/1148 (SL L, 2024/1349, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj).

vraćanje trebao bi pomoći u priznavanju i izvršenju odluka o vraćanju koje je izdala druga država članica ako se državljanin treće zemlje neovlašteno preselio u drugu državu članicu.

(17) Često, a posebno ako državljanin treće zemlje ne surađuje, nadležna tijela u trenutku izdavanja odluke o vraćanju ne mogu lako utvrditi zemlju vraćanja. U takvim slučajevima zemlju vraćanja trebala bi odrediti na temelju dostupnih informacija i u odluci o vraćanju navesti najvjerojatniju zemlju ili zemlje.

(18) Ako državljanin treće zemlje koji se nalazi na državnom području države članice podliježe izvršivoj odluci o vraćanju iz druge države članice, tu bi odluku trebalo priznati i izvršiti. Priznavanje i izvršenje odluka o vraćanju trebalo bi olakšati i ubrzati postupak vraćanja zahvaljujući boljoj suradnji i uzajamnom povjerenju među državama članicama. Može doprinijeti i odvraćanju od nezakonitih migracija i nedopuštenih sekundarnih kretanja unutar Unije, kao i smanjenju kašnjenja u postupku vraćanja. Pravni lijek protiv odluka o vraćanju trebao bi se koristiti u državi članici koja je donijela odluku o vraćanju.

(19) Od datuma početka primjene ove Uredbe države članice trebale bi uspostaviti pravne i tehničke aranžmane kako bi se europski nalog za vraćanje mogao staviti na raspolaganje putem Schengenskog informacijskog sustava. Komisija bi do 1. srpnja 2027., nešto više od godinu dana nakon datuma početka primjene Uredbe (EU) 2024/1351, trebala preispitati jesu li države članice uspostavile odgovarajuće pravne i tehničke aranžmane za djelotvornu obradu europskih naloga za vraćanje putem Schengenskog informacijskog sustava. Na temelju tog preispitivanja trebala bi donijeti provedbenu odluku na temelju koje bi priznavanje izvršivih odluka o vraćanju, potkrijepljenih europskim nalogom za vraćanje, trebalo postati obvezno.

(20) Učinci nacionalnih mjera vraćanja i dalje bi trebali imati europsku dimenziju zabranom ulaska i boravka na području svih država članica. Trajanje zabrane ulaska utvrđuje se s obzirom na sve relevantne okolnosti pojedinačnog slučaja i u pravilu ne bi trebalo biti dulje od 10 godina. Ako se prilikom izlazne kontrole na vanjskim granicama otkrije državljanin treće zemlje koji nezakonito boravi u Uniji, moglo bi biti primjereno izdati mu zabranu ulaska kako bi se spriječio ponovni ulazak u budućnosti i tako smanjio rizik od nezakonitog useljavanja.

(21) Vraćanje državljana trećih zemalja može se provoditi prisilnim mjerama udaljavanja ili dobrovoljnim ispunjavanjem obveze odlaska. Te dvije vrste vraćanja trebale bi biti povezane kako bi se izbjegli nedostaci u sustavu. Vraćanje državljana trećih zemalja koji surađuju i dalje bi u pravilu trebalo biti u obliku dobrovoljnog povratka, a strožim pravilima o udaljavanju želi se uvesti izravna i neposredna posljedica za državljane trećih zemalja koji ne poštuju datum do kojeg moraju napustiti Uniju. Kad je riječ o korištenim načinima i postavljenim ciljevima, prisilne mjere trebale bi biti u skladu s načelima proporcionalnosti i djelotvornosti.

(22) Potrebna su zajednička pravila kako bi se državljane trećih zemalja koji predstavljaju rizik za sigurnost i nemaju pravo boravka u Uniji učinkovito identificiralo i brzo vratilo. Kako bi se državljani trećih zemalja koji predstavljaju rizik za sigurnost identificirali i označili u sustavu, potrebno je provesti odgovarajuće provjere, uključujući dubinsku provjeru kako je utvrđena u Uredbi 2024/1356 Europskog

parlamenta i Vijeća[32]. Državljane trećih zemalja koji predstavljaju rizik za sigurnost u pravilu bi trebalo udaljiti, a trebalo bi omogućiti i odstupanje od općih pravila kako bi se dopustile dulje zabrane ulaska i dulja razdoblja zadržavanja, kao i od pravila o smještaju u posebne ustanove za zadržavanje kako bi se osobe koje ugrožavaju sigurnost Unije brzo udaljile.

(23) U okviru novih pravila državama članicama trebalo bi staviti na raspolaganje nove mogućnosti za provedbu vraćanja u treće zemlje. Trebalo bi biti moguće sklopiti posebne sporazume ili dogovore s trećim zemljama kako bi države članice imale više mogućnosti za vraćanje, pod uvjetom da predmetna treća zemlja poštuje međunarodne standarde i načela ljudskih prava te načelo *zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja*. U takvom sporazumu ili dogovoru posebno bi trebalo utvrditi načine transfera, uvjete boravka u zemlji, načine na koje se provodi daljnje vraćanje u zemlju podrijetla, posljedice u slučaju kršenja ili znatnih promjena koje negativno utječu na stanje u trećoj zemlji te neovisno tijelo ili mehanizam za praćenje provedbe tog sporazuma ili dogovora. Takvi sporazumi ili dogovori smatrat će se provedbom prava Unije za potrebe članka 51. stavka 1. Povelje.

(24) Dobro funkcioniranje schengenskog područja bez nadzora unutarnjih granica ovisi o djelotvornoj i učinkovitoj primjeni relevantne pravne stečevine u državama članicama. Uredbom Vijeća (EU) 2022/922 uspostavlja se mehanizam evaluacije i praćenja za provjeru primjene schengenske pravne stečevine u obliku periodičnih, nenajavljenih i tematskih evaluacija, među ostalim, djelotvornosti vraćanja državljana trećih zemalja koji nemaju pravo boravka u Uniji i poštovanja temeljnih prava. Taj mehanizam omogućuje da se nedostaci koji bi mogli narušiti pravilno funkcioniranje schengenskog područja brzo utvrde i na odgovarajući način uklone.

(25) Pri primjeni postupaka vraćanja države članice trebale bi u prvom redu uzeti u obzir najbolji interes djeteta u skladu s člankom 24. Povelje i Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta iz 1989. Pri ocjenjivanju pojedinačnog najboljeg interesa djeteta države članice trebale bi ponajprije uzimati u obzir dobrobit i socijalni razvoj maloljetnika u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, pitanja zaštite i sigurnosti te mišljenje maloljetnika u skladu s njegovom dobi i zrelošću, uključujući sredinu iz koje dolazi. Kroz sve korake postupka vraćanja maloljetnika bez pratnje trebao bi voditi zastupnik.

(26) Ako nije jasno je li državljanin treće zemlje maloljetan, trebalo bi provesti procjenu dobi. Radi dosljednog upravljanja migracijama u Uniji trebalo bi primijeniti isti postupak koji je propisan Uredbom (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća[33]. Pri provedbi procjena dobi države članice trebale bi se u prvom redu voditi relevantnim smjernicama Agencije Europske unije za azil.

(27) Radi veće djelotvornosti postupka vraćanja trebalo bi utvrditi jasne odgovornosti za državljane trećih zemalja. Državljani trećih zemalja trebali bi surađivati s nadležnim tijelima u svim fazama postupka vraćanja. Trebali bi ostati dostupni i pružati potrebne informacije za pripremu vraćanja. Ako ne poštuju obveze suradnje, trebalo bi im

---

[32] Uredba (EU) 2024/1356 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o uvođenju dubinske provjere državljana trećih zemalja na vanjskim granicama i izmjeni uredaba (EZ) br. 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 i (EU) 2019/817 (SL L, 2024/1356, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj).

[33] Uredba (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju zajedničkog postupka za međunarodnu zaštitu u Uniji i stavljanju izvan snage Direktive 2013/32/EU (SL L 222, 22.5.2024., str. 1.).

nametnuti djelotvorne i razmjerne posljedice, uključujući, među ostalim, smanjena davanja i naknade u skladu s nacionalnim pravom, oduzimanje putne isprave ili produljenje trajanja zabrane ulaska. Nadležna tijela državljanina treće zemlje trebala bi obavijestiti o svim koracima u postupku vraćanja te o njegovim obvezama i posljedicama ako ih ne poštuje.

(28) Ova Uredba ne bi trebala utjecati na mogućnost da države članice državljanima trećih zemalja obuhvaćenima područjem primjene ove Uredbe izreknu, ako je primjenjivo, kaznene sankcije u skladu s nacionalnim kaznenim pravom.

(29) Trebalo bi utvrditi pravne lijekove protiv odluke o vraćanju kako bi se djelotvorno zaštitili interesi pojedinaca koji su predmet takve odluke. U slučajevima žalbe ili preispitivanja pred pravosudnim tijelom osobama koje nemaju dovoljno sredstava trebalo bi na zahtjev staviti na raspolaganje potrebnu pravnu pomoć.

(30) Kako bi se poboljšala učinkovitost postupaka vraćanja i zajamčilo poštovanje prava na djelotvoran pravni lijek u skladu s člankom 47. Povelje, žalbe na odluke o vraćanju trebalo bi u najvećoj mogućoj mjeri osporiti pred jednom sudskom razinom. Pravila iz ove Uredbe koja se odnose na žalbe i suspenzivni učinak trebala bi biti u skladu s pravom na djelotvoran pravni lijek kako je predviđeno u članku 47. Povelje o temeljnim pravima.

(31) Državama članicama trebalo bi staviti na raspolaganje potrebne alate za procjenu opasnosti od bijega, upravljanje njome i njezino sprečavanje. Zahvaljujući zajedničkim pravilima procjena te opasnosti u pojedinačnim slučajevima trebala bi biti jednostavnija, a države članice trebale bi težiti primjeni djelotvornih alternativa zadržavanju kako bi učinkovito provele postupak vraćanja.

(32) Zadržavanje bi trebalo biti moguće odrediti samo kad je to razmjerno i nužno radi pripreme vraćanja te na temelju pojedinačne procjene svakog slučaja, uključujući razmatranje moguće ranjivosti. Drugim riječima, zadržavanje bi se moglo nametnuti ako postoji opasnost da državljani trećih zemalja pobjegnu, ako ometaju ili izbjegavaju vraćanje ili ako predstavljaju rizik za sigurnost ili ne poštuju alternative zadržavanju ili ako je zadržavanje potrebno kako bi se utvrdio ili provjerio identitet ili državljanstvo. Tijela bi trebala postupati s dužnom pažnjom, a zadržavanje bi trebalo trajati što kraće i u svakom slučaju ne dulje od 24 mjeseca. Ako je nacionalnim pravom predviđeno zadržavanje maloljetnika, u prvom planu trebao bi biti najbolji interes djeteta. Ako ih je moguće djelotvorno primijeniti na državljane trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji, umjesto zadržavanja trebalo bi primijeniti druge manje prisilne mjere.

(33) Za vraćanje državljana trećih zemalja koji predstavljaju rizik za sigurnost potrebne su posebne mjere za zaštitu prava i sloboda drugih. Stoga bi takve osobe trebalo biti moguće zadržati dulje razdoblje, a svako takvo zadržavanje mora biti u skladu s načelom proporcionalnosti.

(34) Prema zadržanim državljanima trećih zemalja trebalo bi postupati humano i dostojanstveno, uz poštovanje njihovih temeljnih prava te u skladu s međunarodnim i nacionalnim pravom, uzimajući u obzir praktične smjernice Odbora Vijeća Europe za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja. Osobe bi u pravilu trebale biti zadržane u specijaliziranim ustanovama za zadržavanje ili u posebnim dijelovima drugih ustanova. Ako država članica nema takve ustanove, može pribjeći zatvorskom smještaju, ali državljani trećih zemalja moraju biti odvojeni od ostalih zatvorenika.

(35) Razlozi za zadržavanje utvrđeni u ovoj Uredbi ne dovode u pitanje druge razloge za zadržavanje, među ostalim u okviru kaznenog postupka, koji su primjenjivi prema nacionalnom pravu i nisu povezani s nezakonitim boravkom državljanina treće zemlje.

(36) Obveza svake zemlje da ponovno prihvati svoje državljane temeljno je načelo državnog suvereniteta i međunarodne suradnje. Dužnost zemalja da ponovno prihvate vlastite državljane smatra se načelom međunarodnog običajnog prava. Postojanje takve dužnosti potvrđuje i dosljedna praksa zemalja u provedbi sporazuma i dogovora o ponovnom prihvatu u kombinaciji s priznavanjem tog načela kao nužne sastavnice međunarodne suradnje u upravljanju migracijama.

(37) Za jednostavnije vraćanje državljana trećih zemalja države članice moraju sustavno i koordinirano pristupati ponovnom prihvatu. Nedovoljno praćenje izvršivih odluka o vraćanju moglo bi narušiti učinkovitost zajedničkog pristupa vraćanju. Izvršive odluke o vraćanju trebale bi sustavno biti popraćene svim mjerama potrebnima za provedbu vraćanja, uključujući podnošenje zahtjeva za ponovni prihvat tijelima trećih zemalja, osobito ako postoji sumnja u državljanstvo ili je potrebno pribaviti putnu ispravu.

(38) Iako ponovni prihvat ovisi i o suradnji trećih zemalja, države članice trebale bi zauzeti dosljedan pristup kako bi nastupale jedinstveno te povećale učinkovitost i djelotvornost postupaka ponovnog prihvata. Suradnja s trećim zemljama trebala bi biti transparentna i koordinirana, među ostalim u kontekstu pregovora o instrumentima za ponovni prihvat, kako bi se ojačao dosljedan pristup Unije. Radi djelotvornosti vraćanja komunikacija s relevantnim subjektima iz trećih zemalja za potrebe postupka ponovnog prihvata ne bi trebala značiti diplomatsko priznavanje tih subjekata.

(39) Djelotvorni postupci vraćanja temelje se na učinkovitoj administrativnoj suradnji i razmjeni informacija među državama članicama. Razmjena informacija, uključujući podatke o identitetu i državljanstvu državljana trećih zemalja, njihove putne isprave i druge relevantne informacije, trebala bi se odvijati u skladu s jasnim pravilima, uključujući ona utvrđena u Uredbi (EU) 2018/1860 Europskog parlamenta i Vijeća[34]. Ta bi pravila trebala biti u skladu s načelima zaštite podataka i prava predmetne osobe kako bi se zajamčilo da su te informacije točne, da se koriste samo u svrhu vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije te da su zaštićene od neovlaštenog pristupa, otkrivanja ili upotrebe.

(40) Države članice trebale bi poduzeti potrebne mjere kako bi se pobrinule da nadležna tijela poštuju Direktivu [...] o izmjeni Direktive 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela radi poticanja prijavljivanja kaznenih djela i povjerenja u pravosudni sustav.

(41) Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća[35] primjenjuje se na obradu osobnih podataka za potrebe ove Uredbe. Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća primjenjuje se na obradu osobnih podataka u institucijama i tijelima Unije za potrebe ove Uredbe. Budući da se ponovni prihvat temelji na važnim

---

34 Uredba (EU) 2018/1860 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. studenoga 2018. o upotrebi Schengenskog informacijskog sustava za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL L 312, 7.12.2018., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1860/oj).

35 Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

razlozima od javnog interesa, za potrebe ponovnog prihvata i reintegracije mogao bi biti potreban prijenos osobnih podataka državljana trećih zemalja kojima je izdana odluka o vraćanju, uključujući podatke o njihovu identitetu i putnim ispravama te druge relevantne podatke, a u propisno opravdanim slučajevima i podatke o njihovim osuđujućim presudama i zdravstvene podatke. Takvi prijenosi moraju se odvijati u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2016/679 i poglavljem V. Uredbe (EU) 2018/1725[36], ovisno o tome koja je primjenjiva, kao i s načelima zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, proporcionalnosti i nužnosti te Poveljom Europske unije o temeljnim pravima.

(42) Prepreke suradnji i komunikaciji među tijelima država članica nadležnima za postupke azila i vraćanja ključan su strukturni element koji koči učinkovitiji postupak vraćanja. Nadležna tijela uključena u različite faze postupka vraćanja trebala bi blisko surađivati i međusobno se koordinirati. Ako države članice nadležnim tijelima na temelju ove Uredbe imenuju tijela kaznenog progona, trebalo bi podrazumijevati da je to imenovanje ograničeno na takva tijela kad djeluju u svojstvu izvršavanja odluka o vraćanju. Tijela kaznenog progona koja djeluju u svojstvu istražnih tijela u kaznenim postupcima ne bi trebala biti obuhvaćena takvim imenovanjem.

(43) Zajednički sustav za vraćanje trebao bi se u potpunosti temeljiti na digitalnim sustavima za potporu upravljanju vraćanjem, ponovnim prihvatom i reintegracijom kojima se operativno upravlja na razini Unije ili država članica, pri čemu u prvom planu trebaju biti učinkovit administrativni postupak, suradnja, razmjena informacija i interoperabilnost.

(44) Unija pruža financijsku i operativnu potporu za djelotvornu provedbu ove Uredbe. U mjeri u kojoj bi se trebale financirati iz tematskog instrumenta Fonda za azil, migracije i integraciju, aktivnosti se mogu provoditi u okviru izravnog, neizravnog ili podijeljenog upravljanja. Države članice trebale bi na najbolji način iskoristiti dostupne financijske instrumente, programe i projekte Unije u području vraćanja, posebno na temelju Uredbe (EU) 2021/1147 Europskog parlamenta i Vijeća[37], kao i operativnu pomoć Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu u skladu s Uredbom (EU) 2019/1896 Europskog parlamenta i Vijeća[38]. Takvu bi potporu u prvom redu trebale koristiti za uspostavu sustava i programa za upravljanje vraćanjem u okviru kojih će se pružati logistička, financijska i druga materijalna ili nenovčana pomoć za potporu vraćanju državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji.

(45) Prikupljanje i analiza pouzdanih i usporedivih statističkih podataka o vraćanju, ponovnom prihvatu i reintegraciji ključni su za praćenje djelotvornosti ove Uredbe i utvrđivanje područja u kojima su potrebna poboljšanja jer pružaju vrijedan uvid u učinkovitost postupaka vraćanja, suradnju trećih zemalja i ishode postupaka reintegracije. Trebalo bi utvrditi zajedničke standarde i definicije za prikupljanje relevantnih podataka i izvješćivanje o njima kako bi Komisija i države članice mogle

---

36 Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018, str. 39., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

37 Uredba (EU) 2021/1147 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2021. o uspostavi Fonda za azil, migracije i integraciju (SL L 251, 15.7.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1147/oj).

38 Uredba (EU) 2019/1896 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2019. o europskoj graničnoj i obalnoj straži i stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 1052/2013 i (EU) 2016/1624 (SL L 295, 14.11.2019., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj).

procijeniti učinak ove Uredbe i donositi utemeljene odluke o budućem razvoju politika.

(46) Kako bi se uspostavili jedinstveni uvjeti za provedbu ove Uredbe, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za uvođenje europskog naloga za vraćanje i zajedničkog obrasca zahtjeva za ponovni prihvat. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća[39].

(47) Direktive 2001/40/EZ i 2008/115/EZ te Odluku Vijeća 2004/191/EZ trebalo bi staviti izvan snage.

(48) S obzirom na to da cilj ove Uredbe da se poboljša učinkovitost vraćanja radi zaštite područja bez unutarnjih granica ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega ili učinaka mjera za uspostavu zajedničkog i dosljednog pristupa među državama članicama on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

(49) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje. S obzirom na to da ova Uredba, u mjeri u kojoj se primjenjuje na državljane trećih zemalja koji ne ispunjavaju ili koji više ne ispunjavaju uvjete za ulazak u skladu s Uredbom (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća[40], predstavlja daljnji razvoj schengenske pravne stečevine Danska, u skladu s člankom 4. navedenog protokola, u roku od šest mjeseci nakon što Vijeće odluči o ovoj Uredbi odlučuje hoće li je provesti u svojem nacionalnom pravu.

(50) U mjeri u kojoj se primjenjuje na državljane trećih zemalja koji ne ispunjavaju ili više ne ispunjavaju uvjete za ulazak u skladu s Uredbom (EU) 2016/399 ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u kojoj Irska ne sudjeluje, u skladu s Odlukom Vijeća 2002/192/EZ[41]. Irska stoga ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te, podložno primjeni članka 4. Protokola br. 19 o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje. [Međutim, u mjeri u kojoj ova Uredba ne predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine, u skladu s člankom 3. Protokola (br. 21) o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, koji je priložen UEU-u i UFEU-u Irska je [dopisom od …] obavijestila o svojoj želji da sudjeluje u donošenju i primjeni ove Uredbe.]

[ili]

---

39 Uredba (EZ) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

40 Uredba (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama). SL L 2016/399, 15.3.2016., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj.

41 Odluka Vijeća 2002/192/EZ od 28. veljače 2002. o zahtjevu Irske za sudjelovanje u provedbi nekih odredbi schengenske pravne stečevine (SL L 64, 7.3.2002., str. 20., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2002/192/oj).

[Osim toga, u mjeri u kojoj ova Uredba ne predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine, u skladu s člancima 1. i 2. Protokola o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog UEU-u i UFEU-u, i ne dovodeći u pitanje članak 4. navedenog protokola, Irska ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona stoga za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.]

(51) U pogledu Islanda i Norveške, u mjeri u kojoj se ova Uredba primjenjuje na državljane trećih zemalja koji ne ispunjavaju ili više ne ispunjavaju uvjete za ulazak u skladu s Uredbom (EU) 2016/399, ona predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Sporazuma između Vijeća Europske unije i Republike Islanda i Kraljevine Norveške o pridruživanju tih država provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine[42], koje pripadaju području iz članka 1. točke C Odluke Vijeća 1999/437/EZ.

(52) U pogledu Švicarske, u mjeri u kojoj se ova Uredba primjenjuje na državljane trećih zemalja koji ne ispunjavaju ili više ne ispunjavaju uvjete za ulazak u skladu s Uredbom (EU) 2016/399, ona predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine[43], koje pripadaju području iz članka 1. točke C Odluke 1999/437/EZ, a koje se tumače zajedno s člankom 3. Odluke Vijeća 2008/146/EZ[44].

(53) U pogledu Lihtenštajna, u mjeri u kojoj se ova Uredba primjenjuje na državljane trećih zemalja koji ne ispunjavaju ili više ne ispunjavaju uvjete za ulazak u skladu s Uredbom (EU) 2016/399, ona predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine, koje pripadaju području iz članka 1. točke C Odluke 1999/437/EZ, a koje se tumače zajedno s člankom 3. Odluke Vijeća 2011/350/EU[45].

(54) Kad se u ovoj Uredbi upućuje na obvezu napuštanja Europske unije, to bi trebalo tumačiti kao obvezu napuštanja državnog područja svih država članica na koje se primjenjuje ova Uredba, među ostalim s obzirom na prethodne uvodne izjave.

(55) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 42. stavkom 2. Uredbe (EU) 2018/1725 te je on dao mišljenje […],

---

42 SL L 176, 10.7.1999., str. 36., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1999/439(1)/oj.

43 SL L 53, 27.2.2008., str. 52.

44 Odluka Vijeća 2008/146/EZ od 28. siječnja 2008. o sklapanju, u ime Europske zajednice, Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine (SL L 53, 27.2.2008., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2008/146/oj).

45 Odluka Vijeća 2011/350/EU od 7. ožujka 2011. o sklapanju Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pristupanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine, u vezi s ukidanjem kontrola na unutarnjim granicama i kretanju osoba, u ime Europske unije (SL L 160, 18.6.2011., str. 19., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj).

DONIJELI SU OVU UREDBU:

# Poglavlje I.
# OPĆE ODREDBE

*Članak 1.*
***Predmet***

1. Ovom se Uredbom uspostavlja zajednički sustav za vraćanje državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji, u skladu s temeljnim pravima koja su priznata posebno Poveljom Europske unije o temeljnim pravima („Povelja") te primjenjivim obvezama na temelju međunarodnog prava, među ostalim o zaštiti izbjeglica i ljudskim pravima.
2. Cilj je ove Uredbe zajamčiti djelotvorno vraćanje i ponovni prihvat državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom u skladu sa sveobuhvatnim pristupom utvrđenim u članku 3., članku 4. točki (h) i članku 5. točki (e) Uredbe (EU) 2024/1351.

*Članak 2.*
***Područje primjene***

1. Ova se Uredba primjenjuje na državljane trećih zemalja koji nezakonito borave na državnom području država članica.
2. Ova se Uredba ne primjenjuje na osobe s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije kako je definirano u članku 2. točki 5. Uredbe (EU) 2016/399.

*Članak 3.*
***Odstupanja***

1. Države članice mogu odstupiti od odredaba ove Uredbe za državljane trećih zemalja:
   a. kojima je odbijen ulazak na vanjskim granicama u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) 2016/399;
   b. koje su nadležna tijela uhitila ili uhvatila u vezi s nezakonitim prelaskom kopnene, morske ili zračne vanjske granice države članice i koji potom nisu dobili dozvolu ili im nije priznato pravo boravka u toj državi članici.
2. Kad primjenjuju odstupanja u skladu sa stavkom 1. ovog članka, države članice oslanjaju se na nacionalno pravo kako bi se pobrinule za vraćanje tih kategorija državljana trećih zemalja i poštovale načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja. Primjenjuju se sljedeći članci: članak 12. stavci4. i 5., članak 14. stavak 2., članak 14. stavak 6. točke (c) i (e) te članci 34. i 35.

*Članak 4.*
***Definicije***

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „državljanin treće zemlje" znači svaka osoba koja nije građanin Unije u smislu članka 20. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i koja nije osoba s pravom slobodnog kretanja u skladu s pravom Unije kako je definirana u članku 2. točki 5. Uredbe (EU) 2016/399;

2. „nezakoniti boravak” znači nazočnost na državnom području države članice državljanina treće zemlje koji ne ispunjava ili više ne ispunjava uvjete za ulazak iz članka 6. Uredbe (EU) 2016/399 ili druge uvjete za ulazak, boravak ili boravište u toj državi članici;

3. „zemlja vraćanja” znači jedno od sljedećeg:

   (a) treća zemlja koja je zemlja podrijetla državljanina treće zemlje;

   (b) treća zemlja koja je zemlja formalnog uobičajenog boravišta državljanina treće zemlje;

   (c) treća zemlja tranzita na putu prema Uniji u skladu sa sporazumima ili dogovorima Unije ili država članica o ponovnom prihvatu;

   (d) treća zemlja koja nije ona iz točaka (a), (b) i (g), a u kojoj državljanin treće zemlje ima pravo ulaska i boravka;

   (e) sigurna treća zemlja u odnosu na koju je zahtjev za međunarodnu zaštitu državljanina treće zemlje odbijen kao nedopušten na temelju članka 59. stavka 8. Uredbe (EU) 2024/1348;

   (f) prva zemlja azila u odnosu na koju je zahtjev za međunarodnu zaštitu državljanina treće zemlje odbijen kao nedopušten na temelju članka 58. stavka 4. Uredbe (EU) 2024/1348;

   (g) treća zemlja s kojom postoji sporazum ili dogovor na temelju kojeg prihvaća državljanina treće zemlje u skladu s člankom 17. ove Uredbe;

4. „odluka o vraćanju” znači upravna ili sudska odluka u kojoj se navodi ili određuje da je boravak državljanina treće zemlje nezakonit i kojom se određuje ili utvrđuje obveza napuštanja područja Europske unije;

5. „udaljavanje” znači izvršenje odluke o vraćanju koje nadležna tijela provode fizičkim prijevozom iz državnog područja države članice;

6. „dobrovoljni povratak” znači postupanje državljanina treće zemlje koji nezakonito boravi u Uniji u skladu s obvezom napuštanja državnog područja država članica u roku utvrđenom u odluci o vraćanju u skladu s člankom 13. ove Uredbe;

7. „bijeg” znači radnja kojom državljanin treće zemlje prestaje biti dostupan nadležnim upravnim ili pravosudnim tijelima, primjerice napuštanjem državnog područja države članice bez dopuštenja nadležnih tijela zbog razloga koji nisu izvan kontrole državljanina treće zemlje;

8. „zabrana ulaska” znači upravna ili sudska odluka ili akt kojim se zabranjuju ulazak i boravak na državnom području države članice na određeno vrijeme;

9. „postupak ponovnog prihvata” znači svi koraci koje nadležno tijelo ili, prema potrebi, Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu („Frontex”) provodi radi potvrde državljanstva državljanina treće zemlje, izdavanja putne isprave za državljanina treće zemlje i organizacije operacije vraćanja;

10. „zahtjev za ponovni prihvat” znači zahtjev radi ponovnog prihvata koji nadležno tijelo podnosi nadležnom tijelu treće zemlje, a koji se prema potrebi sastoji od zahtjeva za potvrdu državljanstva i zahtjeva za izdavanje putne isprave;

11. „operacija vraćanja” znači operacija koju organizira ili koordinira nadležno tijelo kako bi se vratili državljani treće zemlje iz jedne ili više država članica;

12. „instrument za ponovni prihvat” znači pravno obvezujući ili neobvezujući instrument koji sadržava odredbe o suradnji između države članice ili Unije i treće zemlje u okviru postupka ponovnog prihvata, kao što su sporazum o ponovnom prihvatu ili drugi međunarodni sporazumi i dogovori;

13. „drugo odobrenje koje omogućuje pravo na boravak” znači bilo koji dokument koji je država članica izdala državljaninu treće zemlje kojim mu odobrava boravak na svojem državnom području, a koji nije boravišna dozvola u smislu članka 2. točke 16. Uredbe (EU) 2016/399 ili viza za dugotrajni boravak u smislu članka 2. točke 14. Uredbe (EU) 2018/1860, te uz iznimku dokumenta iz članka 6. Direktive (EU) 2024/1346 Europskog parlamenta i Vijeća[46].

*Članak 5.*
***Temeljna prava***

Pri primjeni ove Uredbe države članice djeluju u potpunoj sukladnosti s relevantnim pravom Unije, uključujući Povelju, relevantnim međunarodnim pravom, obvezama povezanima s pristupom međunarodnoj zaštiti, posebno načelom zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, i temeljnim pravima.

# Poglavlje II.
# POSTUPAK VRAĆANJA

## ODJELJAK 1.
## POČETAK POSTUPKA VRAĆANJA

*Članak 6.*
***Otkrivanje i početne provjere***

1. Države članice uvode učinkovite i proporcionalne mjere za otkrivanje državljana trećih zemalja koji nezakonito borave na njihovu državnom području radi provedbe postupka vraćanja i za sve potrebne dodatne provjere, uključujući eventualne provjere ranjivosti i sigurnosne provjere.

2. Za potrebe stavka 1. nadležna tijela oslanjaju se na prethodne provjere državljana trećih zemalja, uključujući dubinske provjere u skladu s Uredbom (EU) 2024/1356 ili jednakovrijedne provjere u skladu s nacionalnim pravom.

3. Dodatne sigurnosne provjere za potrebe provedbe postupka vraćanja na temelju ove Uredbe mogu se provesti ako je to potrebno na temelju procjene rizika i objektivnih kriterija utvrđenih u nacionalnom pravu.

[46] Direktiva (EU) 2024/1346 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju standarda za prihvat tražitelja međunarodne zaštite (SL L, 2024/1346, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

## ODJELJAK 2.
## POSTUPAK KOJIM SE NALAŽE VRAĆANJE

*Članak 7.*
***Izdavanje odluke o vraćanju***

1. Nadležna tijela država članica izdaju odluku o vraćanju svakom državljaninu treće zemlje koji nezakonito boravi na njihovu državnom području, ne dovodeći u pitanje iznimke iz članka 8.
2. Odluka o vraćanju izdaje se u pisanom obliku, a u njoj se navode činjenični i pravni razlozi, kao i informacije o dostupnim pravnim lijekovima i rokovima za njihovo traženje. Državljanin treće zemlje obavješćuje se o odluci o vraćanju bez nepotrebne odgode.
3. Nadležna tijela mogu odlučiti da neće pružiti informacije ili da će pružiti ograničene informacije o činjeničnim razlozima ako je nacionalnim pravom predviđeno ograničenje prava na informacije ili ako je to potrebno radi zaštite javnog reda, javne sigurnosti ili nacionalne sigurnosti te radi sprečavanja, istrage, otkrivanja i progona kaznenih djela. U takvim se slučajevima državljanina treće zemlje obavješćuje o bitnom sadržaju razloga odluke o vraćanju kako bi mogao zatražiti djelotvoran pravni lijek.
4. Ako nadležna tijela na temelju informacija dostupnih u trenutku izdavanja odluke o vraćanju ne mogu odrediti zemlju vraćanja, u odluci o vraćanju može se privremeno navesti jedna ili više zemalja vraćanja.
5. Državljaninu treće zemlje na njegov zahtjev dostavlja se pisani ili usmeni prijevod glavnih dijelova odluke o vraćanju iz stavka 2., uključujući informacije o raspoloživim pravnim lijekovima na jeziku koji državljanin treće zemlje razumije ili se opravdano može pretpostaviti da razumije.
6. Odluka o vraćanju na temelju stavka 2. izdaje se istim aktom ili istodobno i zajedno s odlukom o prestanku zakonitog boravka državljanina treće zemlje bez utjecaja na postupovne zaštitne mjere predviđene u poglavlju IV. i drugim relevantnim odredbama prava Unije i međunarodnog prava.
7. Nakon izdavanja glavni elementi odluke o vraćanju unose se u obrazac („europski nalog za vraćanje”) uspostavljen na temelju stavka 8. i stavljaju se na raspolaganje putem Schengenskog informacijskog sustava u skladu s Uredbom (EU) 2018/1860 ili razmjenom informacija u skladu s člankom 38.
8. Komisija donosi provedbeni akt kako bi utvrdila oblik europskog naloga za vraćanje iz stavka 7. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 49. stavka 2.
9. Ovaj članak ne utječe na odluke država članica da u bilo kojem trenutku izdaju neovisnu boravišnu dozvolu, vizu za dugotrajni boravak ili drugo odobrenje kojim se državljaninu treće zemlje koji nezakonito boravi na njihovu državnom području omogućuje pravo na boravak zbog suosjećanja, humanitarnih ili drugih razloga. Izdana odluka o vraćanju u takvim se slučajevima ukida ili suspendira za vrijeme trajanja boravišne dozvole, vize za dugotrajni boravak ili drugog odobrenja kojim se omogućuje pravo na boravak.
10. Država članica koja je izdala odluku o vraćanju u skladu s ovim člankom poduzima sve potrebne mjere u skladu s ovom Uredbom kako bi se pobrinula za djelotvorno vraćanje.

*Članak 8.*

***Iznimke od obveze izdavanja odluke o vraćanju***

1. Nadležna tijela država članica mogu odlučiti da neće izdati odluku o vraćanju ako je državljanin treće zemlje:

   a. transferiran u drugu državu članicu u skladu s postupkom predviđenim u članku 23.a Uredbe (EU) 2016/399;

   b. transferiran u drugu državu članicu u skladu s bilateralnim sporazumima ili dogovorima ili na temelju suradnje među državama članicama u skladu s člankom 44.;

   c. osoba čiji je nezakoniti boravak otkriven prilikom granične kontrole provedene na izlasku na vanjskoj granici u skladu s člankom 8. Uredbe (EU) 2016/399 ili jednakovrijednim kontrolama u skladu s nacionalnim pravom, ako je to opravdano na temelju posebnih okolnosti pojedinačnog slučaja i u skladu s načelom proporcionalnosti i pravom na obranu, pri čemu se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegava odgoda odlaska tog državljanina treće zemlje.

2. Odluka o vraćanju ne izdaje se ako državljanin treće zemlje ima boravišnu dozvolu, vizu za dugotrajni boravak ili drugu dozvolu kojom se omogućuje pravo na boravak koju je izdala druga država članica, a koja je valjana ili je u postupku produljenja.

3. U slučajevima iz stavka 2. država članica zahtijeva da državljanin treće zemlje odmah ode na državno područje te druge države članice. Ako državljanin treće zemlje ne postupi u skladu s odlukom ili ako je njegov trenutni odlazak nužan zbog razloga javnog poretka, javne sigurnosti ili nacionalne sigurnosti, države članice mogu zatražiti suradnju od drugih država članica u skladu s člankom 44. ili izdati odluku o vraćanju u skladu s člankom 7.

4. Odluka o vraćanju ne izdaje se ako je protiv državljanina treće zemlje donesena izvršiva odluka o vraćanju u drugoj državi članici. U tom se slučaju primjenjuje postupak opisan u članku 9.

*Članak 9.*

***Priznavanje i izvršenje odluka o vraćanju koje je izdala druga država članica***

1. Država članica u kojoj državljanin treće zemlje nezakonito boravi („država članica izvršenja”) može priznati izvršivu odluku o vraćanju koju je tom državljaninu treće zemlje izdala druga država članica („država članica izdavateljica”) u skladu s člankom 7. stavkom 1. na temelju europskog naloga za vraćanje iz članka 7. stavka 7. te na temelju toga nalaže udaljavanje u skladu s člankom 12.

2. Komisija do 1. srpnja 2027. donosi provedbenu odluku o primjeni stavka 3. na temelju procjene učinka pravnih i tehničkih aranžmana koje su države članice uspostavile kako bi europski nalog za vraćanje stavile na raspolaganje putem Schengenskog informacijskog sustava iz članka 7. stavka 7. Komisija obavješćuje Europski parlament i Vijeće o rezultatima svoje procjene. Provedbena odluka donosi se u skladu s postupkom iz članka 49. stavka 2.

3. Od objave provedbene odluke donesene u skladu sa stavkom 2. države članice priznaju izvršive odluke o vraćanju koje su druge države članice državljanima trećih zemalja koji se nezakonito nalaze na njihovu državnom području izdale u skladu s člankom 7.

stavkom 1. na temelju europskog naloga za vraćanje iz članka 7. stavka 7. te naređuju njihovo udaljavanje u skladu s člankom 12.

4. Za potrebe primjene stavka 3. država članica može odlučiti da neće priznati ili izvršiti odluku o vraćanju države članice izdavateljice ako je izvršenje očito u suprotnosti s javnim poretkom države članice izvršenja ili ako državljanina treće zemlje treba udaljiti u treću zemlju koja nije navedena u odluci o vraćanju države članice izdavateljice.

5. Ako ne prizna ili ne izvrši odluku o vraćanju na temelju stavka 1. ili 3., država članica izdaje odluku o vraćanju u skladu s člankom 7.

6. Država članica izvršenja suspendira izvršenje vraćanja ako je država članica izdavateljica suspendirala učinke odluke o vraćanju.

7. Ako država članica izdavateljica povuče odluku o vraćanju ili ako je poništi pravosudno tijelo, država članica izvršenja izdaje odluku o vraćanju podložno uvjetima iz članka 7.

8. Država članica izdavateljica državi članici izvršenja dostavlja sve dostupne podatke i dokumente potrebne za izvršenje odluke o vraćanju u skladu s Uredbom (EU) 2018/1860 ili na temelju razmjene informacija među državama članicama u skladu s člankom 38.

9. Država članica izvršenja može zatražiti od Frontexa da pomogne u izvršenju odluke o vraćanju u skladu s poglavljem II. odjeljkom 8. Uredbe (EU) 2019/1896. Ako Frontex ne pomogne u izvršenju odluke o vraćanju i na zahtjev države članice izvršenja, država članica izdavateljica nadoknađuje joj iznos koji ne premašuje troškove koje je država članica izvršenja stvarno snosila. Komisija donosi provedbenu odluku kako bi utvrdila odgovarajuće kriterije za određivanje iznosa i praktičnih rješenja za naknadu. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom iz članka 49. stavka 2.

10. Odluka Komisije iz stavka 2. objavljuje se u *Službenom listu Europske unije*.

## ODJELJAK 3.
## ZABRANA ULASKA

*Članak 10.*
***Izdavanje zabrane ulaska***

1. Odluke o vraćanju popraćene su zabranom ulaska:

   a. ako državljanin treće zemlje podliježe udaljavanju u skladu s člankom 12.;

   b. ako državljanin treće zemlje nije postupio u skladu s obvezom vraćanja u rokovima utvrđenima u skladu s člankom 13.;

   c. ako državljanin treće zemlje predstavlja rizik za sigurnost u skladu s člankom 16.

2. U slučajevima koji nisu navedeni u stavku 1. nadležna tijela odlučuju hoće li odluku o vraćanju popratiti zabranom ulaska uzimajući u obzir relevantne okolnosti, a posebno razinu suradnje državljanina treće zemlje.

3. Zabrana ulaska izdaje se kao dio odluke o vraćanju ili zasebno u pisanom obliku. Državljaninu treće zemlje dostavlja se na jeziku koji razumije ili se opravdano može pretpostaviti da ga razumije.

4. Nadležna tijela državljaninu treće zemlje koji nezakonito boravi na državnom području država članica i čiji je nezakoniti boravak otkriven prilikom graničnih kontrola provedenih na izlasku u skladu s člankom 8. Uredbe (EU) 2016/399 mogu izreći zabranu

ulaska bez izdavanja odluke o vraćanju ako je to opravdano na temelju posebnih okolnosti pojedinačnog slučaja i u skladu s načelom proporcionalnosti i pravom na obranu, pri čemu se u najvećoj mogućoj mjeri izbjegava odgoda odlaska tog državljanina treće zemlje.

5. Nadležna tijela mogu se suzdržati od izdavanja zabrane ulaska u pojedinačnim slučajevima iz humanitarnih razloga ili ako državljanin treće zemlje propisno surađuje, među ostalim tako što se upiše u program vraćanja i reintegracije.

6. Trajanje zabrane ulaska utvrđuje se s obzirom na sve relevantne okolnosti pojedinačnog slučaja do najviše 10 godina.

7. Trajanje zabrane ulaska u skladu sa stavkom 6. može se produljiti za uzastopna razdoblja od najviše pet godina. Takvo produljenje temelji se na pojedinačnoj procjeni s obzirom na sve relevantne okolnosti, a posebno sve propisno obrazložene razloge nadležnih tijela zbog kojih je državljanina treće zemlje potrebno dodatno spriječiti da uđe na državno područje država članica.

8. Razdoblje zabrane ulaska počinje od datuma na koji je državljanin treće zemlje napustio državno područje država članica.

*Članak 11.*
***Ukidanje, suspenzija ili skraćivanje trajanja zabrane ulaska***

1. Zabrana ulaska može se ukinuti, suspendirati ili skratiti:

   a. ako državljanin treće zemlje dokaže da se dobrovoljno vratio u skladu s odlukom o vraćanju;

   b. ako državljaninu treće zemlje u prošlosti nije izdana odluka o vraćanju ili mjera udaljavanja;

   c. ako državljanin treće zemlje nije ušao na državno područje države članice dok je zabrana ulaska još bila na snazi.

2. Zabrana ulaska može se ukinuti, suspendirati ili skratiti i u opravdanim pojedinačnim slučajevima, među ostalim iz humanitarnih razloga, uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti.

3. Državljaninu treće zemlje daje se mogućnost da zatraži ukidanje, suspenziju ili skraćivanje trajanja zabrane ulaska.

## ODJELJAK 4.
## IZVRŠENJE VRAĆANJA

*Članak 12.*
***Udaljavanje***

1. Državljanin treće zemlje na kojeg se odnosi odluka o vraćanju udaljuje se:

   a. ako odbija surađivati s tijelima tijekom postupka vraćanja;

   b. ako se bez odobrenja preseli u drugu državu članicu, među ostalim u razdoblju utvrđenom u skladu s člankom 13.;

   c. ako je obuhvaćen područjem primjene članka 16.;

   d. ako nije napustio državno područje država članica do datuma utvrđenog u skladu s člankom 13.

2. Nadležna tijela država članica mogu naložiti udaljavanje zasebnom upravnom ili sudskom odlukom u pisanom obliku.

3. Nadležna tijela procjenjuju usklađenost s načelom zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja u odnosu na zemlju vraćanja. Mogu se osloniti na postojeću temeljitu procjenu svih relevantnih okolnosti koja je provedena u prethodnim fazama postupka. Svaka promjena okolnosti i svaki novi element koji dokazuje rizik temeljito se ispituje. Predmetni državljanin treće zemlje trebao bi što prije predočiti sve relevantne elemente koji se odnose na njegove osobne okolnosti.

4. Prisilne mjere udaljavanja moraju biti nužne i razmjerne, a ni u kojem slučaju ne smiju prijeći prag razumne sile. Provode se u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i uz poštovanje temeljnih prava, dostojanstva i fizičkog integriteta predmetnog državljanina treće zemlje.

5. Prilikom udaljavanja zračnim putem države članice uzimaju u obzir Zajedničke smjernice koje se odnose na sigurnosne odredbe o zajedničkom udaljavanju zračnim putem utvrđene u Prilogu Odluci Vijeća 2004/573/EZ[47].

6. U opravdanim slučajevima i ako državljanin treće zemlje očito surađuje, nadležna tijela mogu odlučiti navesti datum do kojeg je državljanin treće zemlje dužan napustiti državno područje država članica u skladu s člankom 13. U takvim slučajevima nadležna tijela pomno prate usklađenost državljanina treće zemlje u vezi s tim, među ostalim organiziranjem pomoći za prijevoz do relevantnog mjesta odlaska iz Unije.

*Članak 13.*
***Dobrovoljni povratak***

1. Ako državljanin treće zemlje ne podliježe udaljavanju u skladu s člankom 12., u odluci o vraćanju navode se datum do kojeg je dužan napustiti državno područje država članica i mogućnost da to učini i ranije.

2. Datum iz stavka 1. određuje se uzimajući u obzir posebne okolnosti pojedinačnog slučaja. Datum do kojeg državljanin treće zemlje mora napustiti Uniju ne smije biti dulji od 30 dana od datuma obavijesti o odluci o vraćanju.

3. Države članice mogu omogućiti dulje razdoblje ili produljiti razdoblje za napuštanje njihova državnog područja u skladu sa stavkom 1., uzimajući u obzir posebne okolnosti pojedinačnog slučaja, kao što su obiteljske veze, postojanje djece koja pohađaju školu, sudjelovanje u programu kojim se podupiru vraćanje i reintegracija na temelju članka 46. stavka 3. te poštovanje obveze suradnje iz članka 21. Eventualno odobrenje produljenja razdoblja za odlazak državljaninu treće zemlje dostavlja se u pisanom obliku.

4. Državljanin treće zemlje dužan je napustiti državno područje država članica do datuma utvrđenog u skladu sa stavkom 1. Ako to ne učini, podliježe udaljavanju u skladu s člankom 12.

[47] Odluka Vijeća 2004/573/EZ od 29. travnja 2004. o organizaciji zajedničkih letova za udaljavanje, s državnog područja dviju ili više država članica, državljana trećih zemalja protiv kojih su doneseni pojedinačni nalozi za udaljavanje (SL L 261, 6.8.2004., str. 28., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2004/573/oj).

*Članak 14.*

***Uvjeti za odgodu udaljavanja***

1. Udaljavanje u skladu s člankom 12. odgađa se:
   a. ako bi se njime prekršilo načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja; ili
   b. ako je i sve dok je na snazi suspenzija odluke o vraćanju u skladu s člankom 28.
2. Udaljavanje u skladu s člankom 12. može se odgoditi na određeno vrijeme uzimajući u obzir posebne okolnosti pojedinačnog slučaja.
3. Ako državljanin treće zemlje zatraži odgodu udaljavanja, mora propisno obrazložiti zahtjev.
4. Pri donošenju odluke u skladu sa stavkom 1. ili 2. države članice tom državljaninu treće zemlje dostavljaju pisanu potvrdu u kojoj se navode razdoblje odgode i njegova prava u tom razdoblju.
5. Odluka o odgodi udaljavanja u skladu sa stavkom1. ili 2. redovito se preispituje, a najmanje svakih šest mjeseci.
6. Pri razmatranju situacije u kojoj se nalazi državljanin treće zemlje u razdoblju na koje je udaljavanje odgođeno uzima se u obzir sljedeće:
   a. osnovne potrebe;
   b. jedinstvo obitelji s članovima obitelji koji se nalaze na državnom području te države članice;
   c. hitna zdravstvena zaštita i osnovno liječenje;
   d. pristup osnovnom obrazovnom sustavu za maloljetnike, ovisno o trajanju njihova boravka;
   e. posebne potrebe ranjivih osoba.
7. Ako je udaljavanje odgođeno, mjere iz članka 31. mogu se primijeniti ako su ispunjeni uvjeti.

*Članak 15.*

***Praćenje udaljavanja***

1. Države članice uspostavljaju neovisan mehanizam za praćenje poštovanja temeljnih prava tijekom operacija udaljavanja. Države članice osiguravaju odgovarajuća sredstva za taj neovisni mehanizam praćenja.
2. Neovisni mehanizam praćenja odabire operacije udaljavanja koje će se pratiti na temelju procjene rizika, a svoje aktivnosti provodi na temelju pregleda dokumentacije i provjera na licu mjesta koje mogu biti nenajavljene. Države članice unaprijed obavješćuju nadzorno tijelo o predstojećim operacijama udaljavanja i omogućuju mu pristup relevantnim lokacijama.
3. Mehanizam za praćenje obavješćuje nadležno nacionalno tijelo o utemeljenim navodima o nepoštovanju temeljnih prava tijekom operacija udaljavanja. Nadležna tijela s takvim navodima postupaju djelotvorno i bez nepotrebne odgode.

*Članak 16.*

***Vraćanje državljana trećih zemalja koji predstavljaju rizik za sigurnost***

1. Ovaj se članak primjenjuje na državljane trećih zemalja:

   a. ako predstavljaju prijetnju javnom poretku, javnoj sigurnosti ili nacionalnoj sigurnosti;

   b. ako postoje ozbiljni razlozi za sumnju da su počinili teško kazneno djelo iz članka 2. stavka 2. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP[48];

   c. ako postoje jasne naznake da namjeravaju počiniti kazneno djelo u skladu s točkom (b) ovog stavka na državnom području države članice.

2. Državljani trećih zemalja obuhvaćeni područjem primjene ovog članka podliježu udaljavanju u skladu s člankom 12.

3. Odstupajući od relevantnih odredaba ove Uredbe, državljani trećih zemalja obuhvaćeni područjem primjene ovog članka mogu biti:

   a. adresati zabrane ulaska izdane u skladu s člankom 10. koja premašuje najdulje trajanje iz članka 10. stavka 6. za dodatno razdoblje od najviše 10 godina;

   b. zadržani u skladu s člankom 29. stavkom 3. točkom (c);

   c. zadržani u zatvorima odvojeno od ostalih zatvorenika;

   d. zadržani na razdoblje dulje od najduljeg trajanja iz članka 32. stavka 3. koje je odredilo pravosudno tijelo uzimajući u obzir okolnosti pojedinačnog slučaja i koje podliježe preispitivanju pravosudnog tijela najmanje svaka tri mjeseca.

4. Odstupajući od odredaba članka 28. stavaka 2. i 3., izvršenje odluke o vraćanju izdane državljaninu treće zemlje na kojeg se primjenjuje ovaj članak ne suspendira se, osim ako postoji opasnost od kršenja načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.

*Članak 17.*

***Vraćanje u treću zemlju s kojom postoji sporazum ili dogovor o vraćanju***

1. Kako bi se državljane trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji moglo vratiti u smislu članka 4. prvog stavka točke 3. podtočke (g), potrebno je sklopiti sporazum ili dogovor s trećom zemljom. Takav sporazum ili dogovor može se sklopiti samo s trećom zemljom koja poštuje međunarodne standarde i načela ljudskih prava u skladu s međunarodnim pravom, uključujući načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.

2. U sporazumu ili dogovoru na temelju stavka 1. navode se:

   a. postupci koji se primjenjuju na transfer državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji s državnog područja država članica u treću zemlju iz stavka 1.;

   b. uvjeti boravka državljanina treće zemlje u trećoj zemlji iz stavka 1., uključujući odgovarajuće obveze i odgovornosti države članice i te treće zemlje;

   c. ako je primjenjivo, načini daljnjeg vraćanja u zemlju podrijetla ili drugu zemlju u koju se državljanin treće zemlje dobrovoljno odluči vratiti te posljedice ako to nije moguće;

[48] Okvirna odluka Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (SL L 190, 18.7.2002., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2002/584/oj).

d. obveze treće zemlje iz stavka 1. druge rečenice;

e. neovisno tijelo ili mehanizam za praćenje djelotvorne primjene sporazuma ili dogovora;

f. posljedice u slučaju kršenja sporazuma ili dogovora ili znatnih promjena koje negativno utječu na situaciju u trećoj zemlji.

3. Prije sklapanja sporazuma ili dogovora u skladu sa stavkom 1. države članice obavješćuju Komisiju i druge države članice.

4. Maloljetnici bez pratnje i obitelji s maloljetnicima ne smiju biti vraćeni u treću zemlju iz stavka 1.

## ODJELJAK 5.
## VRAĆANJE MALOLJETNIKA

*Članak 18.*
***Najbolji interesi djeteta***

Pri primjeni odredaba ove Uredbe najbolji interes djeteta na prvom je mjestu.

*Članak 19.*
***Procjena dobi maloljetnika***

Ako kao rezultat izjava državljanina treće zemlje, dostupne dokazne dokumentacije ili drugih relevantnih pokazatelja postoje dvojbe je li taj državljanin maloljetnik, nadležno tijelo može provesti multidisciplinarnu procjenu, uključujući psihosocijalnu procjenu, koju obavljaju kvalificirani stručnjaci, kako bi se utvrdila njegova dob. Članak 25. Uredbe (EU) 2024/1348 po analogiji se primjenjuje na takvu procjenu.

*Članak 20.*
***Vraćanje maloljetnika bez pratnje***

1. Prije nego što se maloljetniku bez pratnje izda odluka o vraćanju, dodjeljuje mu se pomoć odgovarajućih tijela koja nisu tijela koja izvršavaju prisilno vraćanje, uzimajući u obzir najbolji interes djeteta.

2. Zastupnik ili osoba osposobljena za zaštitu najboljeg interesa djeteta imenuje se sa zadaćom da u postupku vraćanja zastupa maloljetnika bez pratnje, pomaže mu i djeluje u njegovo ime. Imenovani zastupnik dužan je biti odgovarajuće osposobljen za komunikaciju prilagođenu djeci i dobi te govoriti jezik koji maloljetnik razumije. Ta osoba je osoba koja je određena da djeluje kao zastupnik na temelju Direktive (EU) 2024/1346 ako je određena na temelju članka 27. te direktive.

3. Maloljetnika bez pratnje saslušava se izravno ili preko zastupnika ili osposobljene osobe iz stavka 2., među ostalim u kontekstu utvrđivanja najboljeg interesa djeteta. Prije udaljavanja maloljetnika bez pratnje s državnog područja države članice, tijela te države članice uvjeravaju se da će on ili ona biti vraćeni članu njegove obitelji, imenovanom skrbniku ili odgovarajućem prihvatnom objektu u zemlji vraćanja.

# Poglavlje III.
# OBVEZE DRŽAVLJANINA TREĆE ZEMLJE

*Članak 21.*
***Obveza suradnje***

1. Državljani trećih zemalja obvezni su surađivati s nadležnim tijelima država članica u svim fazama postupka vraćanja i ponovnog prihvata te poštovati obvezu napuštanja državnog područja država članica. Državljani trećih zemalja bez nepotrebne odgode nadležnim tijelima dostavljaju informacije o svim relevantnim promjenama svoje pojedinačne situacije relevantnima za potrebe članka 5.

2. Državljani trećih zemalja dužni su:

   a. ostati na državnom području države članice nadležne za postupak vraćanja koji se odnosi na njih i ne smiju pobjeći u drugu državu članicu;

   b. na zahtjev nadležnih tijela i bez nepotrebne odgode dostaviti sve informacije i fizičku dokumentaciju koje posjeduju, a koje su potrebne za utvrđivanje ili provjeru identiteta ili su na drugi način relevantne u okviru postupka vraćanja i ponovnog prihvata;

   c. ne uništiti ili na drugi način učiniti nedostupnima takve dokumente, koristiti pseudonime s namjerom prijevare, davati druge lažne informacije u usmenom ili pisanom obliku ili na neki drugi način prijevarom izbjegavati postupak vraćanja ili ponovnog prihvata;

   d. navesti objašnjenje ako ne posjeduju identifikacijsku ili putnu ispravu;

   e. navesti informacije o trećim zemljama kroz koje su putovali;

   f. pružiti biometrijske podatke kako su definirani u članku 2. stavku 1. točki (s) Uredbe (EU) 2024/1358 Europskog parlamenta i Vijeća[49];

   g. navesti točne podatke za kontakt, uključujući trenutačno boravište, adresu, telefonski broj na kojem su dostupni i, ako je imaju, svoju e-adresu;

   h. bez nepotrebne odgode obavijestiti o eventualnim promjenama podataka za kontakt iz točke (g);

   i. biti dostupni u skladu s člankom 23. tijekom cijelog postupka vraćanja i ponovnog prihvata, a posebno ukrcati se na prijevoz u okviru vraćanja;

   j. pružiti sve potrebne informacije i izjave u kontekstu zahtjeva podnesenih nadležnim tijelima relevantnih trećih zemalja radi pribavljanja putnih isprava i prema potrebi surađivati s tim tijelima trećih zemalja;

[49] Uredba (EU) 2024/1358 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o uspostavi sustava „Eurodac” za usporedbu biometrijskih podataka radi djelotvorne primjene uredaba (EU) 2024/1351 i (EU) 2024/1350 Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Vijeća 2001/55/EZ te radi utvrđivanja identiteta državljana treće zemlje i osoba bez državljanstva s nezakonitim boravkom i o zahtjevima tijela za izvršavanje zakonodavstva država članica i Europola za usporedbu s podacima iz Eurodaca u svrhu izvršavanja zakonodavstva, o izmjeni uredaba (EU) 2018/1240 i (EU) 2019/818 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 603/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L, 2024/1358, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj).

k. ako je potrebno, pojaviti se osobno ili, ako je to teško izvedivo, putem videokonferencije pred nadležnim nacionalnim tijelima i tijelima trećih zemalja na lokaciji koju su ta tijela navela ako je to potrebno za utvrđivanje njihova državljanstva;

l. ako to zahtijevaju nadležna tijela, sudjelovati u savjetovanju o vraćanju i reintegraciji.

3. Informacije i fizička dokumentacija ili, ako nisu dostupni, njihove preslike, iz stavka 2. točke (b) u prvom redu uključuju izjave državljana trećih zemalja i svu dokumentaciju koju posjeduju, a koje se odnose na:

a. njihovo ime, datum i mjesto rođenja, spol i državljanstvo/državljanstva ili činjenicu da su osobe bez državljanstva;

b. članove njihovih obitelji i druge osobne podatke državljanina treće zemlje ako su relevantni za provedbu postupka vraćanja ili ponovnog prihvata ili za utvrđivanje zemlje vraćanja;

c. vrstu, broj, razdoblje valjanosti i zemlju izdavanja njihovih osobnih ili putnih isprava i drugih isprava državljana trećih zemalja koje nadležno tijelo smatra relevantnima za njihovu identifikaciju, za provedbu postupka vraćanja ili ponovnog prihvata te za određivanje zemlje vraćanja;

d. eventualne boravišne dozvole ili druga odobrenja kojima im se omogućuje pravo boravka koje je izdala druga država članica ili treća zemlja;

e. eventualne odluke o vraćanju koje je izdala druga država članica;

f. zemlju/zemlje i mjesto/mjesta prethodnog boravišta, rute putovanja i putne isprave.

4. Ako odluče zadržati dokument potreban za pripremu vraćanja kako je navedeno u stavku 2. točki (b), nadležna tijela državljaninu treće zemlje odmah dostavljaju njihovu presliku ili elektroničku evidenciju izvornika, ovisno o njegovu izboru. U kontekstu vraćanja u skladu s člankom 13. nadležna tijela državljaninu treće zemlje vraćaju takve dokumente ili u trenutku odlaska ili po dolasku u treću zemlju.

5. Državljanin treće zemlje prihvaća svu komunikaciju koju nadležna tijela s njim pokrenu telefonski, elektroničkom poštom ili poštom koristeći najnovije podatke za kontakt koje im je sâm dostavio u skladu sa stavkom 2. točkama (g) i (h). Države članice u nacionalnom pravu utvrđuju način komunikacije i trenutak u kojem se smatra da je državljanin treće zemlje primio obavijest ili upotrebljavaju digitalne sustave koje je Unija razvila i/ili podržava za potrebe takve komunikacije.

6. Državljanina treće zemlje ili njegove osobne stvari može se pretražiti ako je to potrebno i opravdano za potrebe postupka vraćanja ili ponovnog prihvata, ne dovodeći u pitanje eventualnu pretragu iz sigurnosnih razloga. Pri svakom pretraživanju državljanina treće zemlje na temelju ove Uredbe poštuju se temeljna prava, posebno načela ljudskog dostojanstva te tjelesnog i psihičkog integriteta, te se primjenjuju zaštitne mjere i pravni lijekovi predviđeni nacionalnim pravom.

*Članak 22.*

***Posljedice u slučaju nepoštovanja obveze suradnje***

U slučaju nepoštovanja obveza utvrđenih u članku 21. stavku 2. točkama od (a) do (k) države članice predviđaju mogućnost da se državljaninu treće zemlje nakon pojedinačne procjene uvedu neke od sljedećih djelotvornih, razmjernih i odvraćajućih mjera:

1. odbijanje ili smanjenje određenih davanja i naknada koje su državljaninu treće zemlje dodijeljene u skladu s pravom države članice, osim ako osoba zbog toga ne bi mogla zadovoljiti svoje osnovne potrebe;
2. odbijanje ili smanjenje poticaja odobrenih za promicanje dobrovoljnog povratka u skladu s člankom 13. ili smanjenje pomoći u programima vraćanja i reintegracije u skladu s člankom 46. stavkom 3.;
3. oduzimanje osobnih ili putnih isprava pod uvjetom da se državljaninu treće zemlje dostavi njihova preslika;
4. odbijanje ili ukidanje radne dozvole, u skladu s nacionalnim pravom;
5. produljenje trajanja zabrane ulaska u skladu s člankom 10. stavkom 7.;
6. novčane kazne.

*Članak 23.*
***Dostupnost za postupak vraćanja***

1. Kako bi vraćanje bilo brzo, učinkovito i djelotvorno, na državljane trećih zemalja tijekom trajanja postupka vraćanja primjenjuje se jedna ili više sljedećih mjera:
   a. nastanjivanje na geografsko područje unutar državnog područja države članice na kojem se mogu slobodno kretati;
   b. boravak na određenoj adresi;
   c. pojavljivanje pred nadležnim tijelima u određeno vrijeme ili u razumnim vremenskim razmacima.
2. Stavak 1. primjenjuje se samo u mjeri u kojoj je u skladu s posebnim potrebama ranjivih osoba i najboljim interesima djeteta.
3. Nadležna tijela državljaninu treće zemlje na zahtjev mogu odobriti:
   a. privremeno napuštanje geografskog područja zbog opravdanih hitnih i ozbiljnih obiteljskih razloga ili nužnog liječenja koje nije dostupno na tom geografskom području;
   b. privremeni boravak izvan mjesta određenog u skladu sa stavkom 1. točkom (b);
   c. privremeno nepoštovanje obveze pojavljivanja.
4. Odluke o odobrenjima iz stavka 3. prvog podstavka donose se objektivno i nepristrano o meritumu pojedinačnog slučaja, a ako se takvo odobrenje ne izda, navode se razlozi.
5. Od državljanina treće zemlje ne zahtijeva se da zatraži dopuštenje za prisustvovanje sastancima s tijelima i sudovima ako je njegova prisutnost na njima nužna. Državljanin treće zemlje obavješćuje nadležna tijela o takvim sastancima.
6. Odluke donesene u skladu sa stavkom 1. točkama (b) i (c) donose se u pisanom obliku, razmjerne su i uzimaju u obzir posebne okolnosti predmetnog državljanina treće zemlje.

# Poglavlje IV.
# ZAŠTITNE MJERE I PRAVNI LIJEKOVI

## ODJELJAK 1.
## POSTUPOVNE ZAŠTITNE MJERE

*Članak 24.*
***Pravo na informacije***

1. Državljane trećih zemalja na koje se primjenjuje postupak vraćanja bez nepotrebne odgode obavješćuje se o:

   a. svrsi, trajanju i koracima postupka vraćanja te dostupnim pravnim lijekovima i rokovima za njihovo traženje;

   b. pravima i obvezama državljana trećih zemalja tijekom postupka vraćanja kako je utvrđeno u člancima 21. i 23., posljedicama nepoštovanja tih obveza u skladu s člankom 22., postojanju upozorenja o vraćanju u Schengenskom informacijskom sustavu te priznavanju i izvršenju odluke o vraćanju koju je izdala druga država članica u skladu s člankom 9.;

   c. savjetovanju i programima za vraćanje i reintegraciju u skladu s člankom 46.;

   d. njihovim postupovnim pravima i obvezama tijekom postupka vraćanja u skladu s ovom Uredbom i nacionalnim pravom, posebno s pravom na pravnu pomoć i zastupanje na temelju članka 25.

2. Te se informacije pružaju bez nepotrebne odgode na jednostavnom i pristupačnom jeziku te na jeziku koji državljanin treće zemlje razumije ili se opravdano pretpostavlja da ga razumije, među ostalim uz pomoć pisanog ili usmenog prevođenja i tumačenja ako je potrebno. Te se informacije pružaju putem standardnih informacijskih listova u papirnatom ili elektroničkom obliku. Maloljetnicima se informacije pružaju na način prilagođen djeci i dobi te uz sudjelovanje nositelja roditeljske odgovornosti ili zastupnika iz članka 20. stavka 2. Državljaninu treće zemlje omogućuje se da potvrdi da je primio te informacije.

*Članak 25.*
***Pravna pomoć i zastupanje***

1. U slučaju žalbe ili preispitivanja pred pravosudnim tijelom u skladu s člankom 27. države članice na zahtjev državljanina treće zemlje pružaju besplatnu pravnu pomoć i zastupanje kako bi se zajamčilo pravo na djelotvoran pravni lijek i pošteno suđenje.

2. Maloljetnicima bez pratnje automatski se pruža besplatna pravna pomoć i zastupanje.

3. Pravna pomoć i zastupanje sastoje se od pripreme žalbe ili zahtjeva za preispitivanje, uključujući barem pripremu postupovnih dokumenata koji se zahtijevaju nacionalnim pravom, a u slučaju saslušanja i sudjelovanje na njemu pred pravosudnim tijelom kako bi se zajamčilo djelotvorno ostvarivanje prava na obranu. Takva pomoć ne utječe na pomoć predviđenu Uredbom (EU) 2024/1348.

4. Besplatnu pravnu pomoć i zastupanje osiguravaju pravni savjetnici ili druge odgovarajuće kvalificirane osobe koje to mogu obavljati ili im je to dopušteno u skladu s

nacionalnim pravom, a čiji interesi nisu ili ne bi mogli biti u suprotnosti s interesima državljanina treće zemlje.

5. Države članice mogu isključiti pružanje besplatne pravne pomoći i zastupanja u postupku povodom pravnog lijeka u sljedećim slučajevima:

   a. smatra se da državljanin treće zemlje raspolaže dostatnim sredstvima kako bi si mogao priuštiti pravnu pomoć i zastupanje o vlastitom trošku;

   b. smatra se da pravni lijek nema stvarnih izgleda za uspjeh ili da mu je svrha zlouporaba;

   c. pravni lijek ili preispitivanje u drugom ili višem stupnju, kako je predviđeno nacionalnim pravom, što obuhvaća ponovna saslušanja ili preispitivanja pravnog lijeka;

   d. državljaninu treće zemlje već pomaže ili ga zastupa pravni savjetnik.

6. Državljanin treće zemlje koji traži besplatnu pravnu pomoć i zastupanje dužan je otkriti svoju financijsku situaciju.

7. Uz iznimku pomoći koja se pruža maloljetnicima bez pratnje i u skladu s poštovanjem suštine prava na djelotvoran pravni lijek države članice mogu:

   a. uvesti novčana ili vremenska ograničenja za pružanje besplatne pravne pomoći i zastupanja, pod uvjetom da ona nisu proizvoljna i da neopravdano ne ograničavaju pristup besplatnoj pravnoj pomoći i zastupanju niti ugrožavaju ostvarivanje prava na obranu;

   b. zatražiti potpunu ili djelomičnu nadoknadu svih nastalih troškova ako se financijska situacija državljanina treće zemlje poboljšala tijekom postupka vraćanja ili ako je odluka o pružanju besplatne pravne pomoći i zastupanja donesena na temelju lažnih informacija koje je dostavio državljanin treće zemlje;

   c. predvidjeti da postupanje prema državljanima trećih zemalja u vezi s naknadama i drugim troškovima te povratom mora biti jednako, ali ne povoljnije od načina na koji se općenito postupa prema njihovim državljanima u stvarima koje se odnose na pravnu pomoć.

8. Države članice utvrđuju posebna postupovna pravila kojima se uređuje način podnošenja i obrade zahtjeva za besplatnu pravnu pomoć i zastupanje ili primjenjuju postojeća pravila za domaće zahtjeve slične naravi, pod uvjetom da se tim pravilima ne onemogućuje ni prekomjerno otežava pristup besplatnoj pravnoj pomoći i zastupanju.

9. Ako odluku da se ne odobri besplatna pravna pomoć i zastupanje donese tijelo koje nije pravosudno tijelo zato što smatra da pravni lijek nema stvarnih izgleda za uspjeh ili da mu je svrha zlouporaba, tražitelj ima pravo na djelotvorno pravno sredstvo pred pravosudnim tijelom protiv te odluke. U tu svrhu tražitelj ima pravo zatražiti besplatnu pravnu pomoć i zastupanje.

10. Države članice mogu pružiti besplatnu pravnu pomoć i zastupanje u upravnom postupku u skladu s nacionalnim pravom.

## ODJELJAK 2.
## PRAVNI LIJEKOVI

*Članak 26.*
***Pravo na djelotvoran pravni lijek***

1. Predmetnom državljaninu treće zemlje omogućuje se djelotvoran pravni lijek za osporavanje odluka iz članka 7., članka 10. i članka 12. stavka 2. pred nadležnim pravosudnim tijelom.
2. Djelotvornim pravnim lijekom podrazumijeva se cjelovito i *ex nunc* razmatranje činjeničnih i pravnih pitanja.
3. Države članice dužne su se pobrinuti da nadležno pravosudno tijelo na zahtjev državljanina treće zemlje ili po službenoj dužnosti provjerava poštovanje zahtjeva koji proizlaze iz načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.

*Članak 27.*
***Žalba nadležnom pravosudnom tijelu***

1. Kako bi se zajamčilo pravo na djelotvoran pravni lijek u skladu s člankom 26., države članice u nacionalnom pravu utvrđuju razumne rokove u kojima nadležno pravosudno tijelo prvog stupnja mora ispitati odluke iz članaka7. i 10. te članka 12. stavka 2. kako bi se žalba razmotrila na primjeren način i u cjelini. Rok za podnošenje žalbe prvostupanjskom pravosudnom tijelu ne smije biti dulji od 14 dana.
2. Rokovi iz stavka 1. počinju teći od datuma kad je državljanin treće zemlje obaviješten o odluci iz članka 7., članka 10. ili članka 12. stavka 2. ili od drugog datuma koji treba utvrditi nacionalnim pravom, posebno ako je predmetni državljanin treće zemlje pobjegao.
3. Ako se odluka o vraćanju temelji na istom aktu ili je izdana u istom aktu kao i odluka o odbijanju ili prestanku zakonitog boravka, rokovi za žalbu na odluku o vraćanju mogu biti oni utvrđeni u nacionalnom pravu za žalbu na odluku o prestanku ili odbijanju zakonitog boravka.
4. Ako je zabrana ulaska izdana zajedno s odlukom o vraćanju kako je navedeno u članku 7., žalba protiv nje podnosi se zajedno sa žalbom protiv te odluke o vraćanju, i to istom pravosudnom tijelu, u istom sudskom postupku i u istim rokovima. Ako je zabrana ulaska izdana odvojeno od odluke o vraćanju ili je jedina odluka koja se osporava, protiv nje se može podnijeti zasebna žalba. Rokovi za pokretanje takvih zasebnih sudskih postupaka jednaki su onima utvrđenima u slučaju zajedničke žalbe na zabranu ulaska i odluku o vraćanju.
5. Ako se dokumenti ne podnesu u propisanom roku koji je odredilo nadležno pravosudno tijelo u slučaju u kojem ih tražitelj treba prevesti ili ako nisu podneseni na vrijeme kako bi ih nadležno pravosudno tijelo moglo prevesti ako je ono to koje ih prevodi, nadležno pravosudno tijelo može odbiti uzeti u obzir te dokumente.

*Članak 28.*
***Suspenzivni učinak***

1. Izvršenje odluka donesenih na temelju članka 7., članka 10. i članka 12. stavka 2. suspendira se do isteka roka u kojem državljani trećih zemalja mogu ostvariti svoje pravo na djelotvoran pravni lijek pred prvostupanjskim pravosudnim tijelom iz članka 27.
2. Državljani trećih zemalja imaju pravo podnijeti zahtjev za suspenziju izvršenja odluke o vraćanju prije isteka roka u kojem mogu ostvariti svoje pravo na djelotvoran pravni lijek pred prvostupanjskim pravosudnim tijelom iz članka 27. Nakon razmatranja činjeničnih i pravnih pitanja pravosudno tijelo ovlašteno je odlučiti treba li izvršenje odluke o vraćanju suspendirati do ishoda pravnog lijeka. Izvršenje odluke o vraćanju suspendira se ako postoji opasnost od kršenja načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.
3. Ako je podnesena daljnja žalba protiv prve ili iduće odluke o žalbi, izvršenje odluke o vraćanju ne suspendira se, osim ako državljanin treće zemlje zatraži suspenziju, a nadležno pravosudno tijelo odluči je odobriti uzimajući u obzir posebne okolnosti pojedinačnog slučaja.
4. Odluka o zahtjevu za suspenziju izvršenja odluke o vraćanju donosi se u roku od 48 sati. U predmetima koji uključuju složena činjenična ili pravna pitanja taj se rok može prekoračiti.

# Poglavlje V.
# SPREČAVANJE BIJEGA I ZADRŽAVANJE

*Članak 29.*
***Razlozi za zadržavanje***

1. Države članice u skladu s ovom Uredbom državljanina treće zemlje mogu zadržati na temelju pojedinačne procjene svakog slučaja i samo u mjeri u kojoj je to razmjerno.
2. Države članice državljanina treće zemlje mogu zadržati samo radi pripreme vraćanja ili provedbe udaljavanja.
3. Državljanin treće zemlje može biti zadržan samo na temelju jednog ili više sljedećih razloga:
   a. utvrđena je opasnost od bijega u skladu s člankom 30.;
   b. ako izbjegava ili ometa pripreme postupka za vraćanje ili udaljavanje;
   c. ako predstavlja rizik za sigurnost u skladu s člankom 16.;
   d. da se utvrdi ili provjeri njegov identitet ili državljanstvo;
   e. ako ne poštuje mjere koje su mu naložene u skladu s člankom 31.
4. Ti razlozi za zadržavanje utvrđuju se nacionalnim pravom.
5. Zadržavanje određuje upravno ili sudsko tijelo. Zadržavanje se određuje pisanom odlukom u kojoj se navode činjenični i pravni razlozi na kojima se temelji te informacije o dostupnim pravnim lijekovima. Državljaninu treće zemlje ta se odluka dostavlja na jeziku koji razumije ili se opravdano može pretpostaviti da ga razumije.
6. Pri zadržavanju državljanina treće zemlje u skladu sa stavkom 2. države članice uzimaju u obzir sve vidljive znakove, izjave ili ponašanja koji su povezani s državljaninom treće zemlje ili koje je on dao ili pokazao, a koji dokazuju da je ranjiva osoba.

*Članak 30.*

***Opasnost od bijega***

1. Osim ako se dokaže suprotno, opasnost od bijega u pojedinačnom slučaju postoji ako je ispunjen jedan od sljedećih kriterija:

   a. državljanin treće zemlje bez dozvole se preselio ili pokušao preseliti na državno područje druge države članice ili više njih, među ostalim nakon tranzita kroz treću zemlju;

   b. na državljanina treće zemlje primjenjuje se odluka o vraćanju ili izvršenju koju je izdala država članica koja nije ona na čijem državnom području trenutačno nezakonito boravi, među ostalim kako je otkriveno putem upozorenja unesenih u Schengenski informacijski sustav u skladu s Uredbom (EU) 2018/1860;

   c. državljanin treće zemlje ne poštuje mjere u skladu s člankom 23.

2. U slučajevima koji nisu obuhvaćeni stavkom 1. opasnost od bijega utvrđuje se na temelju cjelokupne procjene posebnih okolnosti pojedinačnog slučaja i ako se utvrdi da za predmetnog državljanina treće zemlje vrijedi jedan od sljedećih kriterija:

   a. nepostojanje prebivališta, boravišta ili pouzdane adrese;

   b. izričito izražavanje namjere nepoštovanja mjera povezanih s vraćanjem koje se primjenjuju na temelju ove Uredbe ili djelovanja kojima se jasno pokazuje namjera da se takve mjere ne poštuju;

   c. nepoštovanje obveza iz odluke o vraćanju do datuma do kojeg državljanin treće zemlje treba napustiti državno područje država članica kako je utvrđeno u članku 13.;

   d. nepoštovanje obveze suradnje s nadležnim tijelima država članica u svim fazama postupaka na temelju ove Uredbe, kako je navedeno u članku 21. stavku 2. točkama od (a) do (k);

   e. ako je odlazak neminovan, a postoje ozbiljni razlozi zbog kojih se smatra da državljanin treće zemlje namjerava prekršiti obvezu suradnje iz članka 21. stavka 2. točke (l);

   f. korištenje lažnih ili krivotvorenih osobnih ili putnih isprava, boravišnih dozvola, viza ili dokumenata koji opravdavaju uvjete za ulazak, uništavanje ili drukčije odbacivanje takvih dokumenata, korištenje pseudonima s namjerom prijevare, davanje drugih lažnih informacija u usmenom ili pisanom obliku ili izbjegavanje postupka vraćanja ili ponovnog prihvata na neki drugi prijevarni način;

   g. nasilno protivljenje postupku vraćanja;

   h. ponovni ulazak u Uniju kojim se krši važeća zabrana ulaska.

*Članak 31.*

***Alternative zadržavanju***

1. Države članice u nacionalnom pravu predviđaju alternativne mjere zadržavanju. Takve se mjere nalažu uzimajući u obzir pojedinačne okolnosti predmetnog državljanina treće zemlje i njegove eventualne ranjivosti te su razmjerne razini opasnosti od bijega procijenjenoj u skladu s člankom 30.

2. U tu svrhu države članice predviđaju bilo koju od sljedećih mjera:

a. obveza redovitog pojavljivanja pred nadležnim tijelima s učestalošću do tri dana, na temelju pojedinačnih okolnosti;

b. obveza predaje osobnih ili putnih isprava nadležnim tijelima;

c. obveza boravka na mjestu koje su odredila nadležna tijela;

d. polaganje odgovarajućeg financijskog jamstva;

e. primjena elektroničkog praćenja, uključujući jamstva i postupke predviđene nacionalnim pravom.

3. U odluci o primjeni mjera iz stavka 2. navode se relevantni činjenični i pravni razlozi.

4. Državljani trećih zemalja obavješćuju se o svakoj odluci o primjeni mjera iz stavka 2. ovog članka i o posljedicama nepoštovanja te odluke, među ostalim na temelju članka 29. stavka 3. točke (e), te o pravnim lijekovima iz stavka 5. ovog članka.

5. Države članice dužne su se pobrinuti da pravosudno tijelo na zahtjev osobe kojoj su upućene ili po službenoj dužnosti brzo, a najkasnije u roku od dva mjeseca, preispita odluke donesene u skladu sa stavkom 2. ovog članka.

*Članak 32.*
***Razdoblje zadržavanja***

1. Zadržavanje traje što kraće, ali sve dok su ispunjeni uvjeti iz članka 29. i ako je potrebno za uspješno vraćanje.

2. Ako se pokaže da uvjeti iz članka 29. više nisu ispunjeni, zadržavanje prestaje biti opravdano i državljanin treće zemlje pušta se na slobodu. Takvo puštanje na slobodu ne isključuje primjenu mjera za sprečavanje opasnosti od bijega u skladu s člankom 31.

3. Zadržavanje u određenoj državi članici ne smije trajati dulje od 12 mjeseci. Zadržavanje se može produljiti za razdoblje od najviše dodatnih 12 mjeseci u određenoj državi članici ako je vjerojatno da će postupak vraćanja trajati dulje zbog nesuradnje predmetnog državljanina treće zemlje ili kašnjenja u dobivanju potrebne dokumentacije iz trećih zemalja.

4. Istek najduljeg razdoblja zadržavanja u skladu sa stavkom 3. ne isključuje primjenu mjera u skladu s člankom 31.

*Članak 33.*
***Preispitivanje naloga za zadržavanje***

1. Zadržavanje se preispituje na zahtjev predmetnog državljanina treće zemlje ili po službenoj dužnosti u redovitim vremenskim razmacima, a najmanje svaka tri mjeseca.

2. Zadržavanje maloljetnika bez pratnje preispituje se po službenoj dužnosti u redovitim vremenskim razmacima, a najmanje svaka tri mjeseca.

3. Ako su zadržavanje naložila ili produljila upravna tijela, države članice dužne su se pobrinuti za sudsko preispitivanje svih relevantnih činjenica, dokaza i opažanja podnesenih tijekom postupka, a u tu svrhu:

a. sudsko preispitivanje zakonitosti zadržavanja zaključuje se što brže nakon početka zadržavanja, a najkasnije 15 dana od početka zadržavanja; ili

b. državljaninu treće zemlje priznaje se pravo da pokrene postupak u kojem će se o zakonitosti zadržavanja odlučivati sudskim preispitivanjem koje treba zaključiti u

najkraćem mogućem roku, a najkasnije 15 dana od pokretanja postupka. U takvim slučajevima države članice odmah na početku zadržavanja obavješćuju predmetnog državljanina treće zemlje o mogućnosti pokretanja takvog postupka.

*Članak 34.*
***Uvjeti zadržavanja***

1. Zadržavanje se u pravilu provodi u specijaliziranim ustanovama, uključujući ustanove koje nisu specijalizirane, ali imaju posebne dijelove za zadržavanje. Ako država članica ne može organizirati zadržavanje u takvim ustanovama, već je smještaj prisiljena organizirati u redovnom zatvoru, državljani trećih zemalja smještaju se odvojeno od ostalih zatvorenika.
2. Zadržani državljani trećih zemalja moraju imati pristup prostoru na otvorenom.
3. Zadržani državljani trećih zemalja mogu na zahtjev kontaktirati zakonske zastupnike, članove obitelji i nadležna konzularna tijela.
4. Posebna pozornost posvećuje se posebnim potrebama zadržanih ranjivih osoba te se organizira poseban smještaj kako bi se te potrebe zadovoljile. Zadržanim državljanima trećih zemalja osiguravaju se hitna zdravstvena zaštita i osnovno liječenje.
5. Pravni zastupnici, članovi obitelji, nadležna konzularna tijela te relevantne i nadležne nacionalne, međunarodne i nevladine organizacije i tijela imaju mogućnost posjetiti bilo koju ustanovu za zadržavanje te razgovarati s državljanima trećih zemalja i posjećivati ih pod uvjetima kojima se poštuje privatnost. Za takve se posjete može zahtijevati odobrenje.
6. Zadržanim državljanima trećih zemalja u pisanom obliku, na jednostavnom i razumljivom jeziku i na jeziku koji razumiju daju se informacije s objašnjenjem pravila koja vrijede u ustanovi u kojoj su zadržani te njihovih prava i obveza. Takve informacije uključuju i informacije o njihovom pravu prema nacionalnom pravu na kontaktiranje osoba ili tijela iz stavaka 3. i 5.

*Članak 35.*
***Uvjeti za zadržavanje maloljetnika i obitelji***

1. Maloljetnici bez pratnje i obitelji s maloljetnicima zadržavaju se samo kao posljednja mjera i na najkraće moguće vrijeme te uzimajući u obzir najbolje interese djeteta.
2. Zadržane obitelji i maloljetnici bez pratnje koji čekaju vraćanje smještaju se odvojeno kako bi imali odgovarajuću privatnost. Osoblje je dužno biti primjereno osposobljeno, a objekti prilagođeni potrebama osoba njihove dobi i spola, uključujući odgovarajuće higijenske uvjete, hranu, zdravstvene usluge i drugu infrastrukturu.
3. Zadržani maloljetnici imaju mogućnost uključivanja u slobodne aktivnosti, uključujući igru i rekreativne aktivnosti primjerene njihovoj dobi te imaju pristup obrazovanju u obliku koji najbolje odgovara duljini njihova zadržavanja.

# Poglavlje VI.
# PONOVNI PRIHVAT

*Članak 36.*
***Postupak ponovnog prihvata***

1. Nakon izdavanja izvršive odluke o vraćanju i neovisno o članku 28. nadležna tijela, prema potrebi uz potporu Frontexa, sustavno i bez nepotrebne odgode pokreću postupak ponovnog prihvata.
2. Ako je od tijela treće zemlje potrebno dobiti putnu ispravu, nadležna tijela podnose zahtjev za ponovni prihvat. Takav zahtjev za ponovni prihvat uključuje, prema potrebi, zahtjev za potvrdu državljanstva i zahtjev za izdavanje putne isprave. Zahtjevi za ponovni prihvat podnose se bez odgode i, ako je moguće, na standardnom obrascu u skladu sa stavkom 6.
3. Nadležna tijela zahtjev za putnu ispravu mogu podnijeti zasebno ako je to poželjno iz pravnih ili operativnih razloga, među ostalim zbog trajanja valjanosti putne isprave koja se izdaje i nemogućnosti da se državljaninu treće zemlje putna isprava uruči odmah nakon potvrde državljanstva. Ako je primjenjivo, europska putna isprava za vraćanje upotrebljava se u skladu s primjenjivim instrumentom za ponovni prihvat i Uredbom (EU) 2016/1953[50].
4. Predmetno nadležno tijelo informacije o ishodu zahtjeva za potvrdu državljanstva i dobivenu putnu ispravu učitava u Schengenski informacijski sustav. Te informacije i putna isprava na zahtjev se stavljaju na raspolaganje nadležnim tijelima drugih država članica.
5. Države članice mogu sklopiti odgovarajuće aranžmane radi olakšavanja organizacije intervjua za identifikaciju u drugoj državi članici, među ostalim za potrebe provedbe članka 44.
6. Komisija je ovlaštena donijeti provedbeni akt u skladu s člankom 49. stavkom 2. radi utvrđivanja standardnog obrasca koji će se upotrebljavati za podnošenje zahtjeva za ponovni prihvat iz stavka 2. U takvom standardnom obrascu navode se:
   a. format zahtjeva za ponovni prihvat;
   b. elementi zahtjeva za ponovni prihvat, uključujući zahtjev za potvrdu državljanstva i zahtjev za izdavanje putne isprave.
7. Postupak ponovnog prihvata u trećim zemljama podupiru posebni časnici za vezu Unije zaduženi za vraćanje koje financira Unija. Takvi časnici za vezu dio su strukture delegacija Unije i blisko surađuju s Komisijom na postizanju relevantnih prioriteta politike Unije.

[50] Uredba (EU) 2016/1953 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o uspostavi europske putne isprave za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom i stavljanju izvan snage Preporuke Vijeća od 30. studenoga 1994. (SL L 311, 17.11.2016., str. 13., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1953/oj).

*Članak 37.*

***Komunikacija s nepriznatim subjektima iz trećih zemalja***

1. Nadležna tijela prema potrebi mogu komunicirati s nepriznatim subjektima iz trećih zemalja koji su odgovorni za jedan ili više koraka postupka ponovnog prihvata.
2. Takva komunikacija ograničena je na ono što je nužno za provedbu postupka ponovnog prihvata i ne smatra se diplomatskim priznavanjem tih subjekata.

# Poglavlje VII.
# RAZMJENA I PRIJENOS OSOBNIH PODATAKA

*Članak 38.*

***Razmjena informacija među državama članicama***

1. Države članice koriste sva odgovarajuća sredstva suradnje i razmjene informacija za provedbu ove Uredbe.
2. Razmjena informacija provodi se na zahtjev države članice, a može se odvijati samo među nadležnim tijelima država članica.
3. Države članice jedna drugoj na zahtjev dostavljaju informacije o osobi obuhvaćenoj područjem primjene ove Uredbe radi provedbe postupka vraćanja i postupka ponovnog prihvata te pružanja pomoći pri reintegraciji.
4. Ako se mogu razmjenjivati putem informacijskih sustava EU-a iz članka 4. točke 15. Uredbe (EU) 2019/818 Europskog parlamenta i Vijeća[51] ili u obliku razmjene dopunskih informacija u skladu s Uredbom (EU) 2018/1860, informacije iz stavka 3. razmjenjuju se isključivo na taj način.
5. Traženi podaci moraju biti primjereni, relevantni, točni, ograničeni na ono što je nužno za predviđenu svrhu i u njima moraju biti navedeni razlozi na kojima se temelje.
6. Informacije iz stavka 3. posebno uključuju:
   a. informacije potrebne za utvrđivanje identiteta državljanina treće zemlje i, ako je primjenjivo, članova njegove obitelji, srodnika i svih drugih osoba s kojima je u obiteljskom odnosu, uključujući prezimena; imena; prema potrebi prijašnja imena i ostala imena (druga imena, pseudonimi); datum, mjesto i zemlju rođenja; spol;
   b. informacije koje se odnose na biometrijske podatke državljanina treće zemlje u skladu s Uredbom (EU) 2024/1358, ponajprije prikaze lica; daktiloskopske podatke; datum uzimanja biometrijskih podataka; referentni broj Eurodaca kojim se koristi država članica podrijetla;
   c. informacije o državljanstvu i putnim ispravama državljanina treće zemlje, posebno trenutačna i prethodna državljanstva; vrstu i broj putnih isprava te zemlju koja ih je izdala; datum izdavanja i isteka valjanosti putnih isprava;
   d. informacije o boravištu državljanina treće zemlje, rutama putovanja, jezicima koje govori i podacima za kontakt (e-adrese i telefonski brojevi);

[51] Uredba (EU) 2019/818 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o uspostavi okvira za interoperabilnost informacijskih sustava EU-a u području policijske i pravosudne suradnje, azila i migracija i izmjeni uredaba (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 i (EU) 2019/816 (SL L 135, 22.5.2019., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/oj).

e. informacije o boravišnim ispravama ili vizama koje je izdala država članica ili treća zemlja;

f. informacije povezane s operacijom vraćanja državljanina treće zemlje, posebno pojedinosti o letu; ostale putne aranžmane; naznaku je li državljanin treće zemlje posebno opasna osoba za koju su tijekom operacije vraćanja potrebne posebne mjere; informacije koje se odnose na pratnju;

g. informacije povezane s reintegracijom državljanina treće zemlje, posebno sastav obitelji, bračni status, podaci za kontakt članova obitelji u zemlji vraćanja, radno iskustvo, razina obrazovanja, diplome;

h. razloge za svaku odluku o vraćanju donesenu u vezi s tim državljaninom treće zemlje;

i. informacije o tome je li državljanin treće zemlje zadržan ili jesu li na njega primijenjene alternative zadržavanju;

j. informacije koje se odnose na kaznenu evidenciju ili prijetnju koju državljanin treće zemlje predstavlja za javni poredak, javnu sigurnost ili nacionalnu sigurnost;

k. informacije o ranjivosti, zdravstvenim i medicinskim potrebama državljanina treće zemlje.

7. Država članica kojoj je upućen zahtjev obvezna je odgovoriti što prije, a najkasnije u roku od tri tjedna.

8. Razmijenjene informacije smiju se upotrebljavati samo za potrebe iz stavka 3. U svakoj državi članici takve se informacije, ovisno o njihovoj vrsti i ovlastima tijela primatelja, mogu priopćiti samo tijelima ili pravosudnim tijelima kojima je povjeren postupak vraćanja ili postupak ponovnog prihvata ili pružanje pomoći pri reintegraciji.

*Članak 39.*

***Prijenos podataka koji se odnose na državljane trećih zemalja trećim zemljama u svrhu ponovnog prihvata i reintegracije***

1. Ne dovodeći u pitanje članke 40. i 41., nadležno tijelo i, ako je primjenjivo, Frontex mogu obrađivati podatke iz članka 38. stavka 6. točaka od (a) do (h) i prenijeti ih nadležnom tijelu treće zemlje ako je državljanin treće zemlje čiji se osobni podaci prenose obaviješten da bi se njegovi osobni podaci mogli podijeliti s tijelima treće zemlje i pod uvjetom da je to potrebno radi provedbe postupka ponovnog prihvata.

2. Ne dovodeći u pitanje članke 40. i 41., nadležno tijelo i, ako je primjenjivo, Frontex mogu obrađivati podatke iz članka 38. stavka 6. točaka (a), (c), (f) i (g) i prenijeti ih trećim stranama nadležnima za pomoć pri reintegraciji ako je državljanin treće zemlje čiji se osobni podaci prenose obaviješten da bi se njegovi osobni podaci mogli podijeliti s takvim trećim stranama i pod uvjetom da je to potrebno radi pružanja pomoći pri reintegraciji.

3. Države članice i Frontex osobne podatke na temelju stavka 1. prenose u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2016/679, a osobne podatke na temelju stavka 2. u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2018/1725.

4. Prijenos podataka u skladu sa stavkom 1. ili 2. dokumentira se, a ta dokumentacija, uključujući datum i vrijeme prijenosa te informacije o nadležnom tijelu treće zemlje primateljice, na zahtjev se stavlja na raspolaganje nadležnom nadzornom tijelu

osnovanom u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 i člankom 52. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1725.

*Članak 40.*

***Prijenos podataka koji se odnose na osuđujuće presude protiv državljana trećih zemalja trećim zemljama u svrhu ponovnog prihvata i reintegracije***

1. Podatke koji se odnose na osuđujuće presude protiv državljanina treće zemlje nadležno tijelo i, ako je primjenjivo, Frontex mogu obrađivati i u pojedinačnim slučajevima prenijeti nadležnom tijelu treće zemlje ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

   a. državljanin treće zemlje čiji se osobni podaci prenose osuđen je za kazneno djelo terorizma u prethodnih 25 godina ili u prethodnih 15 godina za bilo koje drugo kazneno djelo navedeno u Prilogu Uredbi (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća[52] ako je prema nacionalnom pravu države članice koja je izrekla osuđujuću presudu kažnjivo najvišom kaznom zatvora ili mjerom oduzimanja slobode u maksimalnom trajanju od najmanje tri godine;

   b. prijenos podataka nužan je za provedbu postupka ponovnog prihvata iz članka 36.;

   c. državljanin treće zemlje čiji se osobni podaci prenose obaviješten je da bi se njegovi osobni podaci mogli podijeliti s tijelima treće zemlje radi provedbe postupka ponovnog prihvata;

   d. nadležno tijelo i, prema potrebi, Frontex prije prijenosa uvjerili su se da prijenos podataka ne predstavlja rizik od kršenja načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja;

   e. nadležno tijelo i, prema potrebi, Frontex prije prijenosa uvjerili su se da prijenos podataka ne predstavlja rizik od kršenja članka 50. Povelje.

2. Podatke koji se odnose na osuđujuće presude protiv državljanina treće zemlje nadležno tijelo i, ako je primjenjivo, Frontex mogu obrađivati i u pojedinačnim slučajevima prenijeti trećoj strani nadležnoj za pomoć pri reintegraciji ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

   a. državljanin treće zemlje čiji se osobni podaci prenose osuđen je za kazneno djelo terorizma u prethodnih 25 godina ili u prethodnih 15 godina za bilo koje drugo kazneno djelo navedeno u Prilogu Uredbi (EU) 2018/1240 ako je prema nacionalnom pravu države članice koja je izrekla osuđujuću presudu kažnjivo najvišom kaznom zatvora ili mjerom oduzimanja slobode u maksimalnom trajanju od najmanje tri godine;

   b. prijenos podataka nužan je za pružanje prilagođene i nefinancijske pomoći za reintegraciju iz članka 46.;

   c. državljanin treće zemlje čiji se osobni podaci prenose obaviješten je da bi se njegovi osobni podaci mogli podijeliti s trećom stranom nadležnom za pomoć pri reintegraciji radi pružanja prilagođene i nefinancijske pomoći za reintegraciju;

[52] Uredba (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. rujna 2018. o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS) i izmjeni uredaba (EU) br. 1077/2011, (EU) br. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 i (EU) 2017/2226 (SL L 236, 19.9.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj).

d. nadležno tijelo i, prema potrebi, Frontex prije prijenosa uvjerili su se da prijenos podataka ne predstavlja rizik od kršenja načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.

3. Države članice i Frontex osobne podatke na temelju stavka 1. prenose u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2016/679, a osobne podatke na temelju stavka 2. u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2018/1725.

4. Prijenos podataka u skladu sa stavkom 1. ili 2. dokumentira se, a ta dokumentacija, uključujući datum i vrijeme prijenosa, informacije o nadležnom tijelu treće zemlje primateljice, obrazloženje da je prijenos u skladu s uvjetima utvrđenima u stavku 1. ili 2. te prenesene osobne podatke, na zahtjev se stavlja na raspolaganje nadležnom nadzornom tijelu osnovanom u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 i člankom 52. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1725.

*Članak 41.*

***Prijenos zdravstvenih podataka državljana trećih zemalja trećim zemljama za potrebe provedbe operacije vraćanja i reintegracije***

1. Podatke o medicinskoj pomoći koju državljanima trećih zemalja treba pružiti tijekom operacije vraćanja nadležno tijelo i, ako je primjenjivo, Frontex mogu obrađivati i u pojedinačnim slučajevima prenijeti nadležnom tijelu treće zemlje ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

   a. prijenos podataka nužan je za provedbu operacije vraćanja;

   b. državljanin treće zemlje čiji se osobni podaci prenose obaviješten je da bi se njegovi osobni podaci mogli podijeliti s tijelima treće zemlje radi provedbe operacije vraćanja;

   c. nadležno tijelo i, prema potrebi, Frontex prije prijenosa uvjerili su se da prijenos podataka ne predstavlja rizik od kršenja načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.

2. Podatke koji se odnose na zdravlje državljana trećih zemalja nadležno tijelo i, ako je primjenjivo, Frontex mogu obrađivati i u pojedinačnim slučajevima prenijeti trećoj strani nadležnoj za pomoć pri reintegraciji ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

   a. prijenos podataka nužan je za pružanje pomoći pri reintegraciji iz članka 46. koja je prilagođena zdravstvenim potrebama državljanina treće zemlje;

   b. državljanin treće zemlje čiji se osobni podaci prenose obaviješten je da bi se njegovi osobni podaci mogli podijeliti s trećom stranom nadležnom za pomoć pri reintegraciji kako bi se takva pomoć prilagodila njegovim zdravstvenim potrebama te je pristao na takav prijenos.

3. Države članice i Frontex osobne podatke na temelju stavka 1. prenose u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2016/679, a osobne podatke na temelju stavka 2. u skladu s poglavljem V. Uredbe (EU) 2018/1725.

4. Prijenos podataka u skladu sa stavkom 1. ili 2. dokumentira se, a ta dokumentacija, uključujući datum i vrijeme prijenosa, informacije o nadležnom tijelu treće zemlje primateljice, obrazloženje da je prijenos u skladu s uvjetima utvrđenima u stavku 1. ili 2. te prenesene osobne podatke, na zahtjev se stavlja na raspolaganje nadležnom nadzornom tijelu osnovanom u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 i člankom 52. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1725.

# Poglavlje VIII.
# ZAJEDNIČKI SUSTAV VRAĆANJA

*Članak 42.*
***Sastavnice zajedničkog sustava vraćanja***

1. Zajednički sustav vraćanja u skladu s ovom Uredbom sastoji se od:
   a. zajedničkog postupka za vraćanje državljana trećih zemalja koji nemaju pravo boravka u Uniji, uključujući zajednički postupak za ponovni prihvat kao njegov sastavni dio;
   b. sustava priznavanja i izvršenja odluka o vraćanju među državama članicama;
   c. potrebnih resursa i dovoljnog broja stručnog osoblja u državama članicama za provedbu ove Uredbe, među ostalim za zadržavanje;
   d. digitalnih sustava za upravljanje vraćanjem, ponovnim prihvatom i reintegracijom državljana trećih zemalja;
   e. suradnje među državama članicama;
   f. tijela, ureda i agencija Unije koji pružaju podršku na temelju članka 43. stavka 4. i u skladu s njihovim mandatima.
2. Unija i države članice utvrđuju zajedničke prioritete u području vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije te provode potrebne daljnje korake uzimajući u obzir Europsku strategiju upravljanja azilom i migracijama donesenu na temelju članka 8. Uredbe (EU) 2024/1351, provedbu postupka vraćanja na granici u skladu s Uredbom (EU) 2024/1351, procjenu razine suradnje trećih zemalja s državama članicama u okviru ponovnog prihvata u skladu s člankom 25.a Uredbe (EZ) br. 810/2009 Europskog parlamenta i Vijeća[53], instrumente Unije za ponovni prihvat i sve druge instrumente Unije relevantne za suradnju u okviru ponovnog prihvata.
3. Unija i države članice lojalno surađuju i blisko se međusobno koordiniraju te jamče lojalnu suradnju i blisku koordinaciju među nadležnim tijelima, kao i sinergiju između unutarnjih i vanjskih komponenti, uzimajući u obzir njihov zajednički interes za djelotvorno funkcioniranje politika Unije za upravljanje azilom i migracijama.

*Članak 43.*
***Nadležna tijela i resursi***

1. Svaka država članica u skladu s nacionalnim pravom imenuje nadležna tijela odgovorna za ispunjavanje obveza koje proizlaze iz ove Uredbe.
2. Svaka država članica nadležnim tijelima dodjeljuje potrebna sredstva, uključujući odgovarajuće osposobljeno osoblje koje je dobilo smjernice za ispunjavanje svojih obveza utvrđenih u ovoj Uredbi.
3. Države članice raspolažu dostatnom razinom kapaciteta za zadržavanje, uzimajući u obzir stvarne potrebe i očekivana vraćanja u sljedećih 12 mjeseci, posebno za potrebe

[53] Uredba (EZ) br. 810/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uspostavi Zakonika Zajednice o vizama (Zakonik o vizama) (SL L 243, 15.9.2009., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj).

dobro pripremljenih sustava i planiranja djelovanja u nepredvidivim situacijama u skladu s člankom 7. Uredbe (EU) 2024/1351.

4. Države članice mogu se osloniti na pomoć nadležnih tijela druge države članice u skladu s člankom 44. i relevantnog osoblja agencija Unije, među ostalim u skladu s člankom 45.

*Članak 44.*
***Suradnja među državama članicama***

1. Suradnja i pomoć među nadležnim tijelima imenovanima u skladu s člankom 43. odvija se radi:

   a. omogućivanja tranzita preko njihova državnog područja kako bi se pomoglo u izvršenju odluke o vraćanju druge države članice ili pribavljanju putnih isprava;

   b. pružanja logističke, financijske ili druge materijalne ili nenovčane pomoći;

   c. vođenja ili podupiranja političkog dijaloga i razmjena s tijelima trećih zemalja radi olakšavanja ponovnog prihvata;

   d. obraćanja nadležnim tijelima trećih zemalja radi provjere identiteta državljana trećih zemalja i ishođenja valjane putne isprave;

   e. organiziranja provedbe vraćanja u praksi u ime države članice koja upućuje zahtjev;

   f. olakšavanja transfera iz članka 8. stavka 1. točke (b);

   g. podupiranja odlaska državljanina treće zemlje u državu članicu u kojoj ima pravo boravka u skladu s člankom 8. stavkom 1. prvim podstavkom.

*Članak 45.*
***Potpora Frontexa***

1. Države članice mogu zatražiti da njihovim nadležnim tijelima pomažu stručnjaci koje rasporedi ili podupire Frontex, uključujući časnike za vezu zadužene za vraćanje i druge časnike za vezu u skladu s Uredbom (EU) 2019/1896.

2. Države članice Frontexu dostavljaju relevantne informacije o planiranim potrebama za njegovom potporom u svrhu potrebnog planiranja potpore Agencije u skladu s prioritetima Unije u području vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije, provedbe postupka vraćanja na granici na temelju Uredbe (EU) 2024/1349, europske strategije za azil i migracije u skladu s člankom 8. Uredbe (EU) 2024/1351 te prioriteta u kontekstu redovite procjene suradnje u okviru ponovnog prihvata u skladu s člankom 25.a Uredbe (EZ) 810/2009.

*Članak 46.*
***Potpora za vraćanje i reintegraciju***

1. Države članice uspostavljaju savjetodavne strukture za vraćanje i reintegraciju kako bi državljanima trećih zemalja što prije u postupku vraćanja pružile informacije i smjernice o mogućnostima vraćanja i reintegracije, uključujući programe iz stavka 3. Savjetovanje o vraćanju i reintegraciji može se kombinirati s drugim savjetovanjem u kontekstu drugih migracijskih postupaka u državi članici.

2. Države članice informacije o vraćanju i reintegraciji dostavljaju i prije izdavanja odluke o vraćanju, posebno ako se primjenjuje članak 37. Uredbe (EU) 2024/1348.

3. Države članice uspostavljaju nacionalne programe za potporu vraćanju i reintegraciji te se u pravilu oslanjaju na programe na razini Unije. Nacionalni programi i pomoć pri reintegraciji koju pruža Unija sastoje se od logističke, financijske i druge materijalne ili nenovčane pomoći ili poticaja koji se pružaju državljaninu treće zemlje, uključujući pomoć pri reintegraciji u zemlji vraćanja.

4. Pomoć pri reintegraciji nije pojedinačno pravo i ne predstavlja preduvjet za postupak ponovnog prihvata.

5. Pomoć pružena u okviru programa za vraćanje i reintegraciju odražava razinu suradnje i usklađenosti državljanina treće zemlje te se s vremenom može smanjiti. Pri određivanju vrste i opsega pomoći pri vraćanju i reintegraciji u obzir se prema potrebi uzimaju sljedeći kriteriji:

   a. suradnja predmetnog državljanina treće zemlje tijekom postupka vraćanja i ponovnog prihvata kako je predviđeno u članku 21.;

   b. je li državljanin treće zemlje u postupku dobrovoljnog vraćanja ili podliježe udaljavanju;

   c. je li državljanin treće zemlje državljanin treće zemlje navedene u Prilogu II. Uredbi (EU) 2018/1806;

   d. je li državljanin treće zemlje osuđen za kazneno djelo;

   e. ima li državljanin treće zemlje posebne potrebe jer je ranjiva osoba, maloljetnik, maloljetnik bez pratnje ili dio obitelji.

6. Pomoć iz ovog članka ne odobrava se državljanima trećih zemalja koji su već iskoristili drugu ili istu potporu koju je pružila država članica ili Unija. Unija, države članice i Frontex odgovorni su za usklađenost i koordinaciju pomoći pri reintegraciji.

# Poglavlje IX.
# ZAVRŠNE ODREDBE

*Članak 47.*
***Krizne situacije***

1. U slučajevima u kojima iznimno velik broj državljana trećih zemalja koji se vraća predstavlja nepredviđeno velik teret za ustanove za zadržavanje ili za upravno ili pravosudno osoblje države članice, ta država članica sve dok traje takvo izvanredno stanje može omogućiti dopušteno vrijeme za sudsko ispitivanje dulje od onoga koje je predviđeno člankom 33. stavkom 3. te poduzeti hitne mjere u odnosu na uvjete zadržavanja koje odstupaju od onih iz članka 34. stavka 1. i članka 35. stavka 2.

2. Ako poduzima takve izvanredne mjere, predmetna država članica o tome bez odgode obavješćuje Komisiju. Također obavješćuje Komisiju čim razlozi za primjenu tih izvanrednih mjera prestanu postojati.

3. Ništa iz ovog članka ne tumači se na način da države članice smiju odstupati od svojih općih obveza da poduzimaju odgovarajuće mjere, opće ili posebne, kako bi osigurale ispunjenje svojih obveza prema ovoj Direktivi.

*Članak 48.*
***Statistički podaci***

1. Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EZ) 862/2007 Europskog parlamenta i Vijeća[54], države članice svaka tri mjeseca Komisiji (Eurostatu) dostavljaju sljedeće podatke:

   a. broj državljana trećih zemalja na koje se primjenjuju priznate odluke o vraćanju koje je izdala druga država članica;

   b. broj državljana trećih zemalja na koje se primjenjuju alternativne mjere zadržavanju;

   c. broj državljana trećih zemalja na koje se primjenjuje mjera zadržavanja.

2. Dostavljeni podaci razvrstavaju se prema dobi, spolu i državljanstvu. Podaci se odnose na referentno razdoblje od jednog tromjesečja. Države članice Komisiji (Eurostatu) dostavljaju podatke za tri kalendarska mjeseca koja čine jedno tromjesečje u roku od dva mjeseca od kraja svakog tromjesečja. Prvo referentno razdoblje jest [drugo tromjesečje nakon početka primjene ove Uredbe].

3. Države članice Frontexu jednom mjesečno dostavljaju sljedeće podatke i odgovarajuće skupove podataka za svaku treću zemlju:

   a. broj podnesenih zahtjeva za ponovni prihvat;

   b. broj zahtjeva za potvrdu državljanstva te zaprimljenih pozitivnih i negativnih odgovora na te zahtjeve;

   c. broj zahtjeva za izdavanje putnih isprava, broj putnih isprava koje su izdala nadležna tijela trećih zemalja i broj negativnih odgovora na te zahtjeve;

   d. broj korisnika pomoći za reintegraciju raščlanjen po trećim zemljama.

   Frontex Komisiji odobrava pristup podacima iz ovog stavka.

4. Podaci iz stavaka 1. i 3. razvrstani po državama članicama mogu se priopćiti trećim zemljama za potrebe praćenja provedbe načela ponovnog prihvata i usklađenosti s njime, među ostalim u okviru instrumenata Unije za ponovni prihvat.

*Članak 49.*
***Postupak odbora***

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011. Ako odbor ne da mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

*Članak 50.*
***Izvješćivanje***

1. Komisija do [datum] i svakih pet godina nakon toga izvješćuje Europski parlament i Vijeće o primjeni ove Uredbe u državama članicama te prema potrebi predlaže izmjene.

---

[54] Uredba (EZ) br. 862/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o statistici Zajednice o migracijama i međunarodnoj zaštiti i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 311/76 o izradi statistike o stranim radnicima (SL L 199, 31.7.2007., str. 23., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/862/oj).

2. Na zahtjev Komisije države članice dostavljaju informacije koje su joj potrebne za sastavljanje izvješća, i to najkasnije devet mjeseci prije isteka tog roka.

*Članak 51.*
***Stavljanje izvan snage***

1. Direktiva 2008/115/EZ stavlja se izvan snage za države članice koje obvezuje ova Uredba. Direktiva 2001/40/EZ i Odluka Vijeća 2004/191/EZ stavljaju se izvan snage s učinkom od objave provedbene odluke iz članka 9. stavka 2. za države članice koje obvezuje ova Uredba.
2. Upućivanja na direktive stavljene izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga.

*Članak 52.*
***Stupanje na snagu***

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu

| | |
|---|---|
| *Za Europski parlament* | *Za Vijeće* |
| *Predsjednica* | *Predsjednik* |

**IZVJEŠTAJ O PRAVNIM, FINANCIJSKIM I DIGITALNIM ASPEKTIMA ZAKONODAVNOG PRIJEDLOGA**


1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE ..... 3
1.1. Naslov prijedloga/inicijative ..... 3
1.2. Predmetna područja politike ..... 3
1.3. Ciljevi ..... 3
1.3.1. Opći ciljevi ..... 3
1.3.2. Specifični ciljevi ..... 3
1.3.3. Očekivani rezultati i učinak ..... 3
1.3.4. Pokazatelji uspješnosti ..... 3
1.4. Prijedlog/inicijativa odnosi se na: ..... 4
1.5. Obrazloženje prijedloga/inicijative ..... 4
1.5.1. Potrebe koje treba zadovoljiti kratkoročno ili dugoročno, uključujući detaljan vremenski okvir provedbe inicijative ..... 4
1.5.2. Dodana vrijednost sudjelovanja EU-a (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ovog odjeljka „dodana vrijednost sudjelovanja EU-a" je vrijednost koja proizlazi iz djelovanja EU-a i dodatna je u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same. ..... 4
1.5.3. Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava ..... 4
1.5.4. Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima ..... 5
1.5.5. Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele ..... 5
1.6. Trajanje prijedloga/inicijative i njegova/njezina financijskog učinka ..... 6
1.7. Planirani načini izvršenja proračuna ..... 6
2. MJERE UPRAVLJANJA ..... 8
2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja ..... 8
2.2. Sustavi upravljanja i kontrole ..... 8
2.2.1. Obrazloženje načina izvršenja proračuna, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole ..... 8
2.2.2. Informacije o utvrđenim rizicima i sustavima unutarnje kontrole uspostavljenima za njihovo smanjenje ..... 8
2.2.3. Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrola i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju) ..... 8
2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti ..... 9
3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE ..... 10

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak ..... 10
3.2. Procijenjeni financijski učinak prijedloga na odobrena sredstva ..... 12
3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na odobrena sredstva za poslovanje ..... 12
3.2.1.1. Odobrena sredstva iz izglasanog proračuna ..... 12
3.2.1.2. Odobrena sredstva iz vanjskih namjenskih prihoda ..... 17
3.2.2 Procijenjena ostvarenja financirana odobrenim sredstvima za poslovanje ..... 22
3.2.3 Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva ..... 24
3.2.3.1. Odobrena sredstva iz izglasanog proračuna ..... 24
3.2.3.2. Odobrena sredstva iz vanjskih namjenskih prihoda ..... 24
3.2.3.3. Ukupna odobrena sredstva ..... 24
3.2.4. Procijenjene potrebe za ljudskim resursima ..... 25
3.2.4.1. Financirano iz izglasanog proračuna ..... 25
3.2.4.2. Financirano iz vanjskih namjenskih prihoda ..... 26
3.2.4.3. Ukupne potrebe za ljudskim resursima ..... 26
3.2.5. Pregled procijenjenog učinka na ulaganja povezana s digitalnom tehnologijom ..... 28
3.2.6. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom ..... 28
3.2.7. Doprinos trećih strana ..... 28
3.3. Procijenjeni učinak na prihode ..... 29
4. DIGITALNI ASPEKTI ..... 29
4.1. Zahtjevi relevantni za digitalizaciju ..... 30
4.2. Podaci ..... 30
4.3. Digitalna rješenja ..... 31
4.4. Procjena interoperabilnosti ..... 31
4.5. Mjere za potporu digitalnoj provedbi ..... 32

## 1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

### 1.1. Naslov prijedloga/inicijative

Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi zajedničkog sustava za vraćanje državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji

### 1.2. Predmetna područja politike

Migracije

### 1.3. Ciljevi

*1.3.1. Opći ciljevi*

Opći je cilj ovog Prijedloga pružiti državama članicama jasna, moderna, pojednostavnjena i zajednička pravila za djelotvorno upravljanje vraćanjima kako bi se povećala učinkovitost postupka vraćanja te učiniti taj postupak jasnijim i za nadležna tijela i državljanina treće zemlje koji je predmet vraćanja.

*1.3.2. Specifični ciljevi*

Specifični cilj br. 1

Ujednačiti pristup u okviru pravila država članica o vraćanju, prevladati različite prakse uspostavom zajedničkog sustava EU-a za vraćanje i izbjeći mogućnost da državljani trećih zemalja zaobiđu pravila o vraćanju.

Specifični cilj br. 2

Pojednostavniti postupak vraćanja i učiniti pravila o vraćanju jednostavnima i učinkovitima za primjenu te poboljšati jasnoću, među ostalim, postupovnih zaštitnih mjera.

Specifični cilj br. 3

Potaknuti suradnju predmetnih državljana trećih zemalja na temelju kombinacije obveza, poticaja za suradnju i posljedica u slučaju nesuradnje.

*1.3.3. Očekivani rezultati i učinak*

*Navesti očekivane učinke prijedloga/inicijative na ciljane korisnike/skupine.*

Poboljšana pravna struktura za ubrzavanje i pojednostavnjenje postupaka vraćanja uz zaštitu temeljnih prava. Prijedlogom se nastoji povećati učinkovitost postupka uvođenjem zajedničkih pravila, učiniti postupak jednostavnijim te olakšati priznavanje i izvršenje odluka o vraćanju koje su izdale druge države članice, čime se potiču veća dosljednost i jasnoća u provedbi. Očekuje se da će se postupak vraćanja tako ubrzati, a u konačnici i povećati broj vraćanja.

UREDBA EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi zajedničkog sustava za vraćanje državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u Uniji odgovor je na političke pozive da se uspostavi novi pristup upravljanju vraćanjem u EU-u.

Na temelju nje ključne novosti, kao što su obveza suradnje, procjena opasnosti od bijega, zadržavanje i alternative zadržavanju, dosljedno će se primjenjivati u svim državama članicama. Iako će to kratkoročno zahtijevati prilagodbu praksi nekih država članica, s vremenom se očekuje znatno povećanje učinkovitosti uz veću jasnoću pravila.

U okviru inicijative predviđa se uvrštavanje ključnih elemenata odluka država članica o vraćanju u zajednički obrazac pod nazivom „europski nalog za vraćanje” kako bi se olakšalo priznavanje odluka o vraćanju, poslala oštra poruka državljanima trećih zemalja te nastojalo smanjiti sekundarna kretanja.

Obveze nametnute državljanima trećih zemalja bit će dosljedne u svim državama članicama, što će pomoći u rješavanju nekih poremećaja u postojećem sustavu, u okviru kojeg državljani trećih zemalja iskorištavaju razlike među državama članicama. Očekuje se da će Uredba biti temelj za povezaniji sustav vraćanja na razini EU-a, izravno primjenjiv i upućen državama članicama, Uniji, agencijama i državljanima trećih zemalja. Prijedlogom će se olakšati bolja i povezanija i strateška upotreba Frontexove potpore u području vraćanja, primjerice u kontekstu zajedničkih operacija vraćanja. U okviru inicijative uspostavlja se zajednički postupovni pristup podnošenju zahtjeva za ponovni prihvat te se povećava transparentnost i koordinacija pristupa ponovnom prihvatu koji se primjenjuje u odnosu na treće zemlje. Prijedlogom se uvodi mogućnost standardnog obrasca zahtjeva za ponovni prihvat u kojem se navode format i ključni elementi zahtjeva za ponovni prihvat te koji se sastoji od zahtjeva za potvrdu državljanstva i zahtjeva za izdavanje putne isprave. Time će se potaknuti kohezivan pristup suradnji s tijelima trećih zemalja, što će pak doprinijeti olakšavanju i poboljšanju kvalitete prikupljanja podataka kako bi se odluke mogle donositi na temelju boljih dokaza. Cilj je Uredbe poduprijeti provedbu pakta. Njezinom provedbom uskladit će se potreba za zajedničkim pravilima EU-a o vraćanju, a državama članicama omogućit će se određen stupanj fleksibilnosti. Time će se omogućiti prilagodbe u skladu s nacionalnim okolnostima i kontekstima upravljanja migracijama, posebno kad je riječ o obvezi suradnje, posljedicama nesuradnje, odabiru i modalitetima alternativa zadržavanju te postupovnim aspektima postupka, uključujući žalbu.

Ovaj Prijedlog u potpunosti poštuje ljudsko dostojanstvo, pravo na život, zabranu mučenja te nečovječnog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, pravo na slobodu i sigurnost, pravo na zaštitu osobnih podataka te zaštitu u slučaju udaljavanja, posebno načelo *zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja*, nediskriminacije te prava na djelotvoran pravni lijek.

Pravo na slobodu i slobodu kretanja zaštićeno je s obzirom na to da je zadržavanje opravdano samo ako postoje posebni razlozi koji su jasno definirani u Uredbi. Uredbom se uređuje i primjena alternativa zadržavanju s obzirom na to da one jesu manje invazivne od zadržavanja, ali ipak podrazumijevaju ograničenja slobode.

Ovom se Uredbom propisuje da u postupku vraćanja na odgovarajući način treba uzeti u obzir potrebe ranjivih osoba, uključujući maloljetnike. U skladu s njom jamči se da su najbolji interesi djeteta od primarne važnosti pri primjeni ove Uredbe. Na maloljetnike u postupku vraćanja primjenjuju se posebna pravila, pogotovo o uvjetima zadržavanja. Nadalje, neke ključne novine koje donosi novo zakonodavstvo u okviru Pakta, posebno one koje se odnose na procjenu dobi maloljetnika i praksu imenovanja zastupnika koji će pratiti maloljetnika bez pratnje, na temelju ove Uredbe uvode se i u postupak vraćanja.

### *1.3.4. Pokazatelji uspješnosti*

*Navesti pokazatelje za praćenje napretka i postignuća*

Komisija do [datum] i svakih pet godina nakon toga izvješćuje Europski parlament i Vijeće o primjeni ove Uredbe u državama članicama.

Sljedeći glavni pokazatelji omogućit će praćenje provedbe i uspješnosti specifičnih ciljeva:

*Specifični cilj br. 1: Ujednačiti pristup u okviru pravila država članica o vraćanju, prevladati različite prakse i potrebu za tumačenjem uspostavom zajedničkog sustava EU-a za vraćanje i izbjeći mogućnost da državljani trećih zemalja zaobiđu pravila o vraćanju.*

– broj državljana trećih zemalja na koje se primjenjuju priznate odluke o vraćanju koje je izdala druga država članica,

– godišnji udio zajedničkih operacija vraćanja u ukupnom broju vraćanja čarter-operacijama organiziranima uz pomoć Frontexa.

*Specifični cilj br. 2: Pojednostavniti postupak vraćanja i učiniti pravila o vraćanju jednostavnima i učinkovitima za primjenu te poboljšati definicije i jasnoću, među ostalim, postupovnih zaštitnih mjera.*

– statistički podaci o povećanju stopa vraćanja.

*Specifični cilj br. 3: Potaknuti suradnju predmetnih državljana trećih zemalja na temelju kombinacije obveza, poticaja za suradnju i posljedica u slučaju nesuradnje.*

– godišnji podaci o djelotvornim vraćanjima (raščlanjeni prema prisilnim i dobrovoljnim),

– broj državljana trećih zemalja na koje se primjenjuju alternativne mjere zadržavanju,

– broj državljana trećih zemalja na koje se primjenjuje mjera zadržavanja.

**1.4. Prijedlog/inicijativa odnosi se na:**

☒ novo djelovanje

☐ novo djelovanje nakon pilot-projekta / pripremnog djelovanja[55]

☐ produženje postojećeg djelovanja

☐ spajanje ili preusmjeravanje jednog ili više djelovanja u drugo/novo djelovanje

**1.5. Obrazloženje prijedloga/inicijative**

*1.5.1. Potrebe koje treba zadovoljiti kratkoročno ili dugoročno, uključujući detaljan vremenski okvir provedbe inicijative*

Nakon što suzakonodavci donesu Prijedlog (potencijalni cilj 2026.), za provedbu ove zakonodavne inicijative potrebne su tehničke i postupovne mjere na razini EU-a i nacionalnoj razini, koje bi trebale započeti stupanjem zakonodavstva na snagu.

Za provedbu Uredbe bit će potrebno donijeti dva provedbena akta u roku od tri do šest mjeseci od njezina datuma početka primjene: jedan za uspostavu zajedničkog obrasca europskog naloga za vraćanje, a drugi za utvrđivanje standardnog obrasca za podnošenje zahtjeva za ponovni prihvat.

Države članice Frontexu trebaju dostaviti potrebne informacije o planiranim potrebama za njegovom potporom kako bi Frontex mogao strateški planirati svoju potporu.

[55] U smislu članka 58. stavka 2. točke (a) ili (b) Financijske uredbe.

Relevantne resurse Frontexa, posebno ljudske i financijske, s vremenom bi trebalo povećati u skladu s jačanjem mandata i povećanjem potražnje za potporom za vraćanja. Nakon početka primjene aktivnosti će se postupno uvoditi u skladu s očekivanim postupnim povećanjem potražnje za Europolovim uslugama i aktivnostima te vremenom potrebnim za apsorpciju novih resursa.

*1.5.2. Dodana vrijednost sudjelovanja EU-a (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ovog odjeljka „dodana vrijednost sudjelovanja EU-a" je vrijednost koja proizlazi iz djelovanja EU-a i dodatna je u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.*

Razlozi za djelovanje na razini EU-a (*ex ante*)

Sigurno i dostojanstveno vraćanje državljana trećih zemalja koji nemaju pravo boravka ključan je element sveobuhvatnog pristupa EU-a azilu i migracijama. Djelotvorno vraćanje ključno je za očuvanje vjerodostojnosti migracijske politike i politike azila. Politika vraćanja na razini EU-a uređena je Direktivom 2008/115/EZ[56] (dalje u tekstu „Direktiva o vraćanju"). Učinkovitost i djelotvornost vraćanja trenutačno su narušene zbog nekoliko problema, uključujući neučinkovite postupke na nacionalnoj razini i nedovoljnu suradnju trećih zemalja u ponovnom prihvatu vlastitih državljana. Unatoč znatnom zalaganju na političkoj i operativnoj razini, razina provedbe vraćanja trenutačno nije zadovoljavajuća jer tek oko 20 % državljana trećih zemalja kojima je naloženo da napuste Uniju to doista i čine.

Ovom se Uredbom nastoji svim državama članicama staviti na raspolaganje neometane i učinkovite postupke, a državljanima trećih zemalja onemogućiti da se kreću među državama članicama u svrhu ometanja postupka vraćanja.

Novi postupci bili bi uređeni istim pravilima, bez obzira na to koja ih država članica primjenjuje, kako bi bili učinkoviti te kako bi se pojedincima pružila jasnoća i pravna sigurnost.

Države članice ne mogu pojedinačno uspostaviti zajednička pravila za smanjenje poticaja za nedopuštena kretanja među sobom. Stoga države članice ne mogu dostatno ostvariti ciljeve ovog Prijedloga, nego se zbog opsega i učinaka same uredbe oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije. U skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji, Unija stoga mora djelovati i može donijeti mjere.

Očekivana dodana vrijednost EU-a (*ex post*)

Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi zajedničkog sustava za vraćanje državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u Europskoj uniji bit će odgovor na političke pozive da se uspostavi novi pristup upravljanju vraćanjem u EU-u.

U njemu se predstavlja obnovljeni pravni okvir kojim se zakonodavstvo o vraćanju iz 2008. ažurira, usklađuje s razvojem događaja u području migracija, uključujući pakt

[56] Direktiva 2008/115/EZ o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom.

o migracijama i azilu, te prilagođava današnjim potrebama i izazovima. Cilj je pojednostavniti i povećati učinkovitost postupka vraćanja uz potpuno poštovanje temeljnih prava kako bi se ojačala predanost EU-a uravnoteženoj i pouzdanog migracijskoj politici. Prijedlogom se državama članicama nastoje staviti na raspolaganje potrebni alati za djelotvorno vraćanje državljana trećih zemalja koji nemaju zakonsko pravo boravka u Uniji, pri čemu se u potpunosti iskorištavaju mogućnosti suradnje na razini EU-a._Uskladile bi se i minimalne zaštitne mjere za prava pogođenih državljana trećih zemalja, čime bi se potaknulo veće uzajamno povjerenje u sustave vraćanja država članica. Temeljna prava vraćenika štite se jasnim postupovnim zaštitnim mjerama kako bi odluke o vraćanju podlijegale nadzoru, uključujući pravo na žalbu i poštovanje načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, pri čemu se dužna pozornost posvećuje ranjivim osobama i najboljim interesima djeteta. Očekuje se da će se provedbom Prijedloga postupak vraćanja ubrzati, a u konačnici i povećati broj vraćanja.

*1.5.3. Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava*

Od donošenja Direktive o vraćanju 2008. u području slobode, sigurnosti i pravde te migracijskoj politici Unije provedena je velika reforma te se s uspostave minimalnih standarda prešlo na poboljšanje usklađenosti i operativne prakse u cijelom EU-u. U skladu s tim Prijedlog revizije Direktive o vraćanju iz 2018.[57] bio je pokušaj da se ažurira pravni okvir i poboljša učinkovitost. Međutim, iako je Vijeće postiglo dogovor o djelomičnom općem pristupu 2019.[58], interne rasprave u Europskom parlamentu nisu dovele do dogovorenog stajališta[59], a pregovori tijekom većine mandata prošle Komisije nisu napredovali.

Komisija je u rujnu 2020. predložila novi pakt o migracijama i azilu[60]. Uspostava zajedničkog sustava EU-a za vraćanje radi djelotvornog vraćanja uz potpuno poštovanje temeljnih prava među ključnim je ciljevima pakta. Zakonodavni akt o paktu donesen je 14. svibnja 2024. Uspostava zajedničkog sustava EU-a za vraćanje radi djelotvornog vraćanja uz potpuno poštovanje temeljnih prava među ključnim je ciljevima pakta.

*1.5.4. Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima*

U listopadu 2024. Europsko vijeće pozvalo je Komisiju da hitno podnese novi zakonodavni prijedlog o vraćanju.

U političkim smjernicama za razdoblje 2024. – 2029. predsjednica von der Leyen najavila je predstavljanje novog zakonodavnog prijedloga o vraćanju.

57 Prijedlog direktive Europskog Parlamenta i Vijeća o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (preinaka), COM/2018/634 final.

58 Vijeće Europske unije (2019.), Migracijska politika: Vijeće postiglo dogovor o djelomičnom pregovaračkom stajalištu u vezi s direktivom o vraćanju, Vijeće Europske unije, Bruxelles, https://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2019/06/07/migration-policy-council-agrees-partial-negotiating-position-on-return-directive/.

59 Europski parlament, Prijedlog preinake Direktive o vraćanju, Zakonodavni vozni red, Europski parlament, Bruxelles, https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-new-era-for-european-defence-and-security/file-proposal-for-a-recast-of-the-return-directive.

60 Europska komisija (2020.), Pakt o migracijama i azilu, Europska komisija, Bruxelles, https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_hr.

Prijedlog se nadovezuje na pakt o migracijama i azilu, u kojem je vraćanje prepoznato kao ključan dio sveobuhvatnog pristupa migracijama.

Ulaganja potrebna na razini EU-a i država članica u skladu su s višegodišnjim financijskim okvirom za razdoblje 2021. – 2027. Ulaganja potrebna na razini EU-a i država članica prihvatljiva su u okviru Fonda za azil i migracije (FAMI) tijekom višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) za razdoblje 2021. – 2027. Financiranje nakon 2027. bit će obuhvaćeno pregovorima o sljedećem VFO-u.

*1.5.5. Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele*

U okviru trenutačnog VFO-a potrebna ulaganja na razini država članica mogu se pokriti preraspodjelom u okviru postojećeg FAMI-ja. Troškovi za razdoblje nakon 2027. okvirni su i ne dovode u pitanje raspoloživi proračun za inicijativu u okviru budućeg VFO-a. Međutim, Prijedlogom će se stvoriti i sinergije s aktivnostima agencija Unije, posebno s Agencijom za europsku graničnu i obalnu stražu. Posljednjih godina potražnja država članica za Frontexovom pomoći pri vraćanju eksponencijalno raste, što je dovelo do godišnjeg povećanja proračuna iznad prvotno programiranih razina. Budući da će se u skladu s Prijedlogom razine aktivnosti Frontexa u području vraćanja znatno povećati, potrebno mu je više financijskih sredstava i ljudstva. Odobrena sredstva potrebna za financiranje tog povećanja nisu planirana u okviru sredstava VFO-a dodijeljenih Frontexu jer je ovo nov prijedlog za koji iznosi nisu bili poznati u trenutku podnošenja. Prema potrebi se predlaže povećanje Frontexova proračuna za vraćanje 2025., 2026. i 2027., i to unutarnjom preraspodjelom resursa iz njegova proračuna ovisno o stvarnoj potrošnji. Financiranje nakon 2027. bit će obuhvaćeno pregovorima o sljedećem VFO-u.

**1.6. Trajanje prijedloga/inicijative i njegova/njezina financijskog učinka**

☐ **ograničeno trajanje**

– ☐ na snazi od [DD. MM.] GGGG. do [DD. MM.] GGGG.

– ☐ financijski učinak od GGGG. do GGGG. za odobrena sredstva za preuzimanje obveza i od GGGG. do GGGG. za odobrena sredstva za plaćanje

☒ **neograničeno trajanje**

– početna provedba od GGGG. do GGGG.,

– nakon čega slijedi redovna provedba.

**1.7. Planirani načini izvršenja proračuna[61]**

☒ **Izravno upravljanje** Komisije

– ☐ preko njezinih službi, uključujući osoblje u delegacijama Unije

– ☐ preko izvršnih agencija

☒ **Podijeljeno upravljanje** s državama članicama

☒ **Neizravno upravljanje** povjeravanjem zadaća izvršenja proračuna:

[61] Informacije o načinima izvršenja proračuna i upućivanja na Financijsku uredbu dostupni su na stranicama BUDGpedia: https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx.

– ☐ trećim zemljama ili tijelima koja su one imenovale

– ☐ međunarodnim organizacijama i njihovim agencijama (navesti)

– ☐ Europskoj investicijskoj banci i Europskom investicijskom fondu

– ☒ tijelima iz članaka 70. i 71. Financijske uredbe

– ☐ tijelima javnog prava

– ☐ tijelima uređenima privatnim pravom koja pružaju javne usluge, u mjeri u kojoj su im dana odgovarajuća financijska jamstva

– ☐ tijelima uređenima privatnim pravom države članice kojima je povjerena provedba javno-privatnog partnerstva i kojima su dana odgovarajuća financijska jamstva

– ☐ tijelima ili osobama kojima je povjerena provedba posebnih djelovanja u području zajedničke vanjske i sigurnosne politike u skladu s glavom V. Ugovora o Europskoj uniji i koji su navedeni u relevantnom temeljnom aktu

– ☐ tijelima osnovanima u državi članici koja su uređena privatnim pravom države članice ili pravom Unije i ispunjavaju uvjete da im se u skladu sa sektorskim pravilima povjeri izvršavanje sredstava Unije ili proračunskih jamstava, ako su ta tijela pod nadzorom tijela javnog prava ili tijela uređenih privatnim pravom koja pružaju javne usluge i ta su im nadzorna tijela dala odgovarajuća financijska jamstva u obliku solidarne odgovornosti ili jednakovrijedna financijska jamstva, koja za svako djelovanje mogu biti ograničena na najviši iznos potpore Unije.

## 2. MJERE UPRAVLJANJA

### 2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

Navesti učestalost i uvjete.

Provedba i funkcioniranje Uredbe periodično će se revidirati i ocjenjivati u okviru izvješćivanja.

Na temelju statističkih podataka i informacija prikupljenih iz strukturiranih postupaka i mehanizama transparentnosti predviđenih ovom Uredbom, Komisija bi trebala provesti evaluaciju ove Uredbe u roku od pet godina od datuma njezina stupanja na snagu, a zatim svakih pet godina nakon toga. Komisija će podnijeti izvješće o evaluaciji Europskom parlamentu i Vijeću.

Financiranje u okviru izravnog i neizravnog upravljanja provodit će se u okviru tematskog instrumenta Fonda za azil i migracije, koji je obuhvaćen i općim mehanizmom za praćenje i evaluaciju Fonda za azil i migracije. Utvrdit će se pojednostavnjeni predlošci i pravila kako bi se od korisnika sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava i sporazuma o doprinosima pokazatelji prikupljali istim tempom kao i za podijeljeno upravljanje i tako osiguralo otkrivanje usporedivih podataka. Kad se doprinos Unije pruža u okviru podijeljenog upravljanja, primjenjuju se sljedeća pravila: Financiranje koje države članice provode u okviru podijeljenog upravljanja bit će u skladu s pravilima utvrđenima u Uredbi (EU) 2021/1060 od 24. lipnja 2021. (Uredba o zajedničkim odredbama), Uredbi 2018/2016 (Financijska uredba) i Uredbi (EU) 2021/1147 od 7. srpnja 2021. o uspostavi Fonda za azil, migracije i integraciju (Uredba o FAMI-ju). U skladu s Uredbom o zajedničkim odredbama svaka država članica već je uspostavila sustav upravljanja i kontrole za svoj program kako bi osigurala kvalitetu i pouzdanost sustava praćenja. Stoga je, kad je riječ o podijeljenom upravljanju, uspostavljen usklađen i učinkovit okvir za izvješćivanje, praćenje i evaluaciju. Države članice moraju osnovati odbor za praćenje u kojem Komisija može sudjelovati u savjetodavnoj ulozi. Odbori za praćenje preispitat će sva pitanja koja utječu na napredak u ostvarenju ciljeva programa. Kad je riječ o fondovima za unutarnje poslove, države članice Komisiji podnose godišnja izvješća o uspješnosti provedbe programa i napretku u postizanju ključnih etapa i ciljnih vrijednosti. Ta bi izvješća trebala uključivati i sva pitanja koja utječu na uspješnost programa i opis mjera poduzetih za njihovo rješavanje.

Kad je riječ o Frontexu, praćenje prijedloga i izvješćivanje o njemu provodit će se u skladu s načelima navedenima u Uredbi o europskoj graničnoj i obalnoj straži[62] i Financijskoj uredbi[63] te u skladu sa zajedničkim pristupom decentraliziranim agencijama. Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu mora svake godine Komisiji, Europskom parlamentu i Vijeću dostaviti jedinstveni programski dokument koji sadržava višegodišnji i godišnji program rada i plan resursa. U tom se dokumentu utvrđuju ciljevi, očekivani rezultati i pokazatelji uspješnosti za praćenje ostvarenja ciljeva i rezultata. Frontex mora usto upravnom odboru podnijeti

62 Uredba (EU) 2019/1896 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2019. o europskoj graničnoj i obalnoj straži i stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 1052/2013 i (EU) 2016/1624.

63 Europol: https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/decision_of_the_europol_management_board_on_the_adoption_of_the_financial_regulation_applicable_to_europol_.pdf

konsolidirano godišnje izvješće o radu. To izvješće posebno uključuje informacije o ostvarenju ciljeva i rezultata utvrđenih u jedinstvenom programskom dokumentu. Izvješće se mora poslati i Komisiji, Europskom parlamentu i Vijeću.

## 2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

*2.2.1. Obrazloženje načina izvršenja proračuna, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole*

Strategija kontrole temeljit će se na novoj Financijskoj uredbi i Uredbi o zajedničkim odredbama. Kad je riječ o dijelu koji se provodi izravnim i neizravnim upravljanjem u okviru tematskog instrumenta, sustav upravljanja i kontrole temeljit će se na iskustvu stečenom u provedbi trenutačnog VFO-a.

U odnosu na podijeljeno upravljanje, Uredba o zajedničkim odredbama temelji se na strategiji upravljanja i kontrole koja je postojala za programsko razdoblje 2014.–2020., ali se uvode neke mjere usmjerene na pojednostavnjenje provedbe i smanjenje tereta kontrole na razini korisnika i država članica.

Dio ovog Prijedloga provest će se neizravnim upravljanjem, a sredstva za to doći će iz proračuna Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu.

Na temelju načela dobrog financijskog upravljanja, proračun Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu izvršava se u skladu s djelotvornom i učinkovitom unutarnjom kontrolom. Agencija je stoga obvezna uvesti odgovarajuću strategiju kontrole koju koordiniraju odgovarajući akteri uključeni u lanac kontrole.

Kad je riječ o *ex post* kontrolama, Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu kao decentralizirana agencija posebno podliježe:

– unutarnjoj reviziji koju provodi Komisijina Služba za unutarnju reviziju,

– godišnjim izvješćima Europskog revizorskog suda koji daje izjavu o jamstvu u pogledu pouzdanosti godišnjih financijskih izvještaja te zakonitosti i pravilnosti povezanih transakcija,

– godišnjoj razrješnici koju daje Europski parlament,

– mogućim istragama koje provodi OLAF, posebno kako bi se osigurala pravilna upotreba sredstava dodijeljenih agencijama.

Kao partnerska glavna uprava Agenciji za europsku graničnu i obalnu stražu, GU HOME provodit će svoju strategiju kontrole nad decentraliziranim agencijama kako bi osigurao pouzdano izvješćivanje u okviru svojeg godišnjeg izvješća o radu. Iako su decentralizirane agencije u cijelosti odgovorne za izvršenje svojeg proračuna, GU HOME odgovoran je za redovito plaćanje godišnjih doprinosa koje utvrđuje proračunsko tijelo EU-a.

Naposljetku, Europski ombudsman služi kao dodatna razina kontrole i odgovornosti u Agenciji za europsku graničnu i obalnu stražu.

*2.2.2. Informacije o utvrđenim rizicima i sustavima unutarnje kontrole uspostavljenima za njihovo smanjenje*

Kad je riječ o dijelu koji se odnosi na podijeljeno upravljanje opći rizici povezani s provedbom trenutačnih programa odnose se na nedostatnu provedbu Fonda u državama članicama i moguće pogreške koje nastaju zbog složenosti pravila i nedostataka u sustavima upravljanja i kontrole. Nacrtom uredbe o zajedničkim odredbama pojednostavnjuje se regulatorni okvir usklađivanjem pravila i sustava

upravljanja i kontrole u različitim fondovima koji se provode u okviru podijeljenog upravljanja. Njime se pojednostavnjuju i zahtjevi za kontrolu koji se razlikuju prema rizicima (npr. provjere upravljanja na temelju rizika, mogućnost proporcionalnih sustava kontrole na temelju nacionalnih postupaka, ograničenja revizijskih aktivnosti u pogledu rokova i/ili posebnih operacija).

Za proračun koji izvršava Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu potreban je poseban okvir unutarnje kontrole koji se temelji na okviru unutarnje kontrole Europske komisije. U jedinstvenom programskom dokumentu moraju se navesti informacije o sustavima unutarnje kontrole, a u konsolidiranom godišnjem izvješću o radu EN 59 EN informacije o učinkovitosti i djelotvornosti sustavâ unutarnje kontrole, među ostalim u pogledu procjene rizika.

Nadalje, Europski nadzornik za zaštitu podataka i Frontexov službenik za zaštitu podataka (neovisna funkcija izravno povezana s upravnim odborom) nadziru Frontex pri obradi osobnih podataka.

Naposljetku, kao partnerska glavna uprava Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu, GU HOME provodi godišnji postupak upravljanja rizicima kako bi utvrdio i procijenio moguće visoke rizike povezane s radom agencija. Rizici koji se smatraju ključnima svake se godine prijavljuju u planu upravljanja GU-a HOME, uz koji se prilaže akcijski plan u kojem se navode mjere ublažavanja.

Na operativnoj razini utvrđuju se sljedeći rizici:

– pritisak na operativna sredstva zbog sve većih operativnih potreba država članica,

– nedostatak odgovarajućih financijskih sredstava i osoblja za ispunjavanje operativnih potreba,

*2.2.3. Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrola i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)*

U dijelu koji se odnosi na podijeljeno upravljanje očekuje se da će se troškovi kontrola za države članice potencijalno povećati. Očekuje se da će se trošak kontrola za države članice dodatno smanjiti uvođenjem pristupa upravljanju i kontroli utemeljenog na riziku u nacrtu Uredbe o zajedničkim odredbama i pojačanim poticajem na prihvaćanje pojednostavnjenih mogućnosti financiranja (SCO). Za Agenciju za europsku graničnu i obalnu stražu Komisija izvješćuje o omjeru troškova kontrole i vrijednosti povezanih sredstava kojima se upravlja. U godišnjem izvješću o radu GU-a HOME za 2023. taj omjer iznosi 0,08 % u odnosu na subjekte kojima je povjereno neizravno upravljanje i decentralizirane agencije, uključujući Agenciju za europsku graničnu i obalnu stražu.

## 2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti

GU HOME nastavit će provoditi svoju strategiju za borbu protiv prijevara u skladu sa strategijom Komisije za borbu protiv prijevara (CAFS) kako bi se, među ostalim, osiguralo da su unutarnje kontrole Komisije povezane s borbom protiv prijevara usklađene s tom strategijom i da je njezin pristup upravljanju rizikom od prijevara osmišljen tako da omogućuje utvrđivanje područja s rizikom od prijevare i odgovarajućih rješenja.

Kad je riječ o podijeljenom upravljanju, države članice osiguravaju zakonitost i pravilnost rashoda navedenih u financijskim izvještajima podnesenima Komisiji. U tom kontekstu države članice poduzimaju sve potrebne mjere za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje nepravilnosti.

Kad je riječ o neizravnom upravljanju, mjere povezane s borbom protiv prijevara, korupcije i drugih nezakonitih aktivnosti navedene su, među ostalim, u članku 117. Uredbe o europskoj graničnoj i obalnoj straži. Frontex posebno sudjeluje u aktivnostima sprečavanja prijevara koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara i u skladu sa svojom unutarnjom strategijom za borbu protiv prijevara bez odgode obavješćuje Komisiju o slučajevima navodne prijevare i ostalih financijskih nepravilnosti.

Nadalje, GU HOME, kao partnerska glavna uprava, na temelju OLAF-ove metodologije izradio je i proveo svoju strategiju za borbu protiv prijevara. Decentralizirane agencije, uključujući Agenciju za europsku graničnu i obalnu stražu, obuhvaćene su područjem primjene te strategije.

## 3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

### 3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak

- Postojeće proračunske linije

*Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.*

| Naslov višegodišnjeg financijskog okvira | Proračunska linija | Vrstarashoda | Doprinos | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Broj | Dif./nedif.[64] | zemalja EFTA-e[65] | zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidata[66] | ostalih trećih zemalja | drugi namjenski prihodi |
| 4 | 10 01 01 00 | Dif./nedif. | NE | NE | NE | NE |
| 4 | 10 02 01 00 | Dif./nedif. | NE | NE | NE | NE |
| 4 | 11 10 01 00 | Dif./nedif. | NE | NE | NE | NE |

64 Dif. = diferencirana odobrena sredstva; nedif. = nediferencirana odobrena sredstva.

65 EFTA: Europsko udruženje slobodne trgovine.

66 Zemlje kandidatkinje i, ako je primjenjivo, potencijalni kandidati sa zapadnog Balkana.

## 3.2. Procijenjeni financijski učinak prijedloga na odobrena sredstva

*3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na odobrena sredstva za poslovanje*

– ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna odobrena sredstva za poslovanje.

– ☒ Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća odobrena sredstva za poslovanje:

*3.2.1,1. Odobrena sredstva iz izglasanog proračuna*

U milijunima EUR (na tri decimale)

| **Naslov višegodišnjeg financijskog okvira** | | 4 | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| GU HOME | | | Godina **2025.** | Godina **2026.** | Godina **2027.** | **UKUPNO VFO 2021. – 2027.** |
| Odobrena sredstva za poslovanje | | | | | | |
| 10 02 01 00 | Preuzete obveze | (1a) | 0,000 | 75,044. | 122,240. | **197,284.** |
| | Plaćanja | (2a) | 0,000 | 8,005. | 8,514. | **16,519.** |
| Administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe | | | | | | |
| 10 01 01 00 | | (3) | **0,000** | **0,832.** | **1,610.** | **2,442.** |
| **UKUPNA odobrena sredstva za GU HOME** | Preuzete obveze | =1a+1b+3 | **0,000** | **75,876.** | **123,850.** | **199,726.** |
| | Plaćanja | =2 a+2b+3 | **0,000** | **8,837.** | **10,124** | **18,961.** |

| **Služba: Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex)** | Godina **2025.** | Godina **2026.** | Godina **2027.** | **UKUPNO 2021. – 2027.** |
|---|---|---|---|---|
| Proračunska linija: 11 10 01 00 / Doprinos agenciji iz proračuna EU-a | 0,148 | 0,599 | 1,124 | 1,871 |

Prema potrebi se predlaže povećanje Frontexova proračuna za vraćanje 2025., 2026. i 2027., i to unutarnjom preraspodjelom resursa iz njegova proračuna ovisno o stvarnoj potrošnji. Interna preraspodjela može se nadoknaditi smanjenjem omotnice za program AMIF / proračunsku liniju: 10 02 01 00 / u godinama: 2025. – 2027.

| | | | Godina **2025.** | Godina **2026.** | Godina **2027.** | **UKUPNO VFO 2021. – 2027.** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| UKUPNA odobrena sredstva za poslovanje (uključujući doprinos decentraliziranoj agenciji) | Preuzete obveze | (4) | 0,148. | 75,643. | 123,364. | **199,155.** |
| | Plaćanja | (5) | 0,148. | 8,604. | 9,637. | **18,390.** |
| UKUPNA administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe | | (6) | 0,000 | 0,832. | 1,610. | **2,442.** |
| **UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 4.** | Preuzete obveze | =4+6 | **0,148.** | **76,475.** | **124,974.** | **201,597.** |
| višegodišnjeg financijskog okvira | Plaćanja | =5+6 | **0,148.** | **9,436.** | **11,247.** | **20,832.** |
| **UKUPNA odobrena sredstva iz naslova 1. – 6.** | Preuzete obveze | = 4+6 | **0,148.** | **76,475.** | **124,974.** | **201,597.** |
| višegodišnjeg financijskog okvira (referentni iznos) | Plaćanja | =5+6 | **0,148.** | **9,436.** | **11,247.** | **20,832.** |

| **Naslov višegodišnjeg financijskog okvira** | **7** | „Administrativni rashodi” | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| GU HOME | | Godina **2025.** | Godina **2026.** | Godina **2027.** | **UKUPNO VFO 2021. – 2027.** |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Ljudski resursi | | 0,958. | 1,146. | 1,334. | **3,438.** |
| Ostali administrativni rashodi | | 0,000 | 0,000 | 0,000 | **0,000** |
| **UKUPNO GU HOME** | Odobrena sredstva | **0,958.** | **1,146.** | **1,334.** | **3,438.** |
| **UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira** | (ukupne obveze = ukupna plaćanja) | **0,958.** | **1,146.** | **1,334.** | **3,438.** |

| | | Godina | Godina | Godina | **UKUPNO VFO 2021. – 2027.** |
|---|---|---|---|---|---|
| | | **2025.** | **2026.** | **2027.** | |
| **UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1.–7.** | Preuzete obveze | **1,106.** | **77,621.** | **126,308.** | **205,035.** |
| višegodišnjeg financijskog okvira | Plaćanja | **1,106.** | **10,582.** | **12,581.** | **24,270.** |

*3.2.2. Procijenjena ostvarenja financirana odobrenim sredstvima za poslovanje (ne ispunjava se za decentralizirane agencije)*

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza u milijunima EUR (na tri decimale)

| **Navesti ciljeve i ostvarenja** | | | **Godina** | | **Godina** | | **Godina** | | **UKUPNO 2021. – 2027.** | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| ò | | | **2025.** | | **2026.** | | **2027.** | | | |
| | **OSTVARENJA** | | | | | | | | | |
| | Vrsta | Prosječni trošak | Broj | Trošak | Broj | Trošak | Broj | Trošak | Broj | Trošak |
| SPECIFIČNI CILJ br. 1 *Jačanje* ***europske dimenzije u upravljanju vraćanjem te pojednostavnjenje i povećanje djelotvornosti postupka vraćanja*** | | | | | | | | | | |
| – Izrada zajedničkog obrasca europskog naloga za vraćanje | | | | | | 0,087 | | | **0** | **0,087** |
| – Izrada standardiziranog obrasca zahtjeva za ponovni prihvat | | | | | | 0,087 | | | | **0,087** |
| Međuzbroj za specifični cilj br. 1 | | | **0** | **0,000** | **0** | **0,174** | **0** | **0,000** | **0** | **0,174** |
| SPECIFIČNI CILJ br. 2 Pojednostavnjenje postupka vraćanja | | | | | | | | | | |
| – Povećanje broja prisilnih vraćanja | | | | | | 17,070 | | 34,140 | **0** | **51,210** |
| Međuzbroj za specifični cilj br. 2 | | | **0** | **0,000** | **0** | **17,070** | **0** | **34,140** | **0** | **51,210** |
| SPECIFIČNI CILJ br. 3 Poticanje suradnje vraćenika | | | | | | | | | | |
| – Poticaji za dobrovoljne povratke | | | | | | 2,800 | | 5,600 | **0** | **8,400** |
| – Kapacitet za zadržavanje | | | | | | 55,000. | | 82,500. | **0** | **137,500** |
| Međuzbroj za specifični cilj br. 3 | | | **0** | **0,000** | **0** | **57,800.** | **0** | **88,100.** | **0** | **145,900.** |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **UKUPNO** | **0** | **0,000** | **0** | **75,044.** | **0** | **122,240.** | **0** | **197,284.** |

### *3.2.3. Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva*

– ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna administrativna odobrena sredstva.

– ☒ Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća administrativna odobrena sredstva:

#### *3.2.3.1. Odobrena sredstva iz izglasanog proračuna*

| **IZGLASANA ODOBRENA SREDSTVA** | Godina **2025.** | Godina **2026.** | Godina **2027.** | **UKUPNO 2021. – 2027.** |
|---|---|---|---|---|
| **NASLOV 7.** | | | | |
| Ljudski resursi | 0,958 | 1,146 | 1,334 | **3,438** |
| Ostali administrativni rashodi | 0,000 | 0,000 | 0,000 | **0,000** |
| **Međuzbroj za NASLOV 7.** | **0,958** | **1,146** | **1,334** | **3,438** |
| **Izvan NASLOVA 7.** | | | | |
| Ljudski resursi | 0,000 | 0,805 | 1,610 | **2,415** |
| Ostali administrativni rashodi | 0,000 | 0,027 | 0,000 | **0,027** |
| **Međuzbroj izvan NASLOVA 7.** | **0,000** | **0,832** | **1,610** | **2,442** |
| | | | | |
| **UKUPNO** | **0,958** | **1,978** | **2,944** | **5,880** |

Potrebna odobrena sredstva za ljudske resurse i ostale administrativne rashode pokrit će se odobrenim sredstvima glavne uprave koja su već dodijeljena za upravljanje djelovanjem i/ili su preraspodijeljena unutar glavne uprave te, prema potrebi, dodatnim sredstvima koja se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

### *3.2.4. Procijenjene potrebe za ljudskim resursima*

– ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebni ljudski resursi.

– ☒ Za prijedlog/inicijativu potrebni su sljedeći ljudski resursi:

#### *3.2.4.1. Financirano iz izglasanog proračuna*

*Procjenu navesti u ekvivalentima punog radnog vremena (EPRV)*[67]

| **IZGLASANA ODOBRENA SREDSTVA** | Godina **2025.** | Godina **2026.** | Godina **2027.** |
|---|---|---|---|
| **• Radna mjesta prema planu radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje)** | | | |
| 20 01 02 01 (Sjedište i predstavništva Komisije) | 4 | 5 | 6 |
| 20 01 02 03 (Delegacije EU-a) | 0 | 0 | 0 |
| 01 01 01 01(Neizravno istraživanje) | 0 | 0 | 0 |
| 01 01 01 11 (Izravno istraživanje) | 0 | 0 | 0 |
| Druge proračunske linije (navesti) | 0 | 0 | 0 |
| **• Vanjsko osoblje (EPRV)** | | | |

[67] Ispod tablice navedite koliko je EPRV-a od navedenog broja već raspoređeno za upravljanje djelovanjem i/ili se može preraspodijeliti unutar vaše glavne uprave i koje su vaše neto potrebe.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 20 02 01(UO, UNS iz „globalne omotnice”) | | 2 | 2 | 2 |
| 20 02 03 (UO, LO, UNS i MSD u delegacijama EU-a) | | 0 | 0 | 0 |
| Linija za administrativnu potporu [XX 01 YY YY] | – u sjedištu | 0 | 0 | 0 |
| | – u delegacijama EU-a | 0 | 5 | 10 |
| 01 01 01 02 (UO, UNS – neizravno istraživanje) | | 0 | 0 | 0 |
| 01 01 01 12 (UO, UNS – izravno istraživanje) | | 0 | 0 | 0 |
| Druge proračunske linije (navesti) – naslov 7. | | 0 | 0 | 0 |
| Druge proračunske linije (navesti) – izvan naslova 7. | | 0 | 0 | 0 |
| **UKUPNO** | | **6** | **12** | **18** |

Ljudski resursi potrebni za inicijativu sastoje se od 6 dužnosnika iz funkcijske skupine AD i 12 vanjskih djelatnika (10 članova ugovornog osoblja (UO) i 2 upućena nacionalna stručnjaka (UNS)).

GU HOME trenutačno ima četiri dužnosnika iz funkcijske skupine AD i dva vanjska djelatnika (UNS) koji rade (u EPRV-u) na ovom zakonodavnom prijedlogu o vraćanju. Kako je već navedeno i objašnjeno u podnesku GU-a HOME za nacrt proračuna za 2026., za nastavak pregovora i praćenje provedbe ove nove inicijative i predstojećeg novog ekosustava za digitalizaciju postupka vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije potrebna su još tri dužnosnika iz funkcijske skupine AD. Dva od ta tri dužnosnika zatražena u nacrtu proračuna za 2026. potrebna su za potporu u pregovorima i pripremama prije stupanja Uredbe na snagu i izradu nacrta provedbenih/delegiranih akata te su navedeni u izvještaju o pravnim, financijskim i digitalnim aspektima ovog Prijedloga. GU HOME u svojem je podnesku pojasnio zašto interna preraspodjela trenutačno nije izvediva (GU HOME već ih je proveo koliko je bilo moguće kako bi uskladio prioritete s potrebnim osobljem u drugim područjima rada). Osim toga, za ovaj Prijedlog potrebno je i 10 UO-a koji će se rasporediti u delegacije EU-a u trećim zemljama, koje GU HOME ne može interno preraspodijeliti, već su mu potrebni povrh godišnje raspodjele osoblja.

Osoblje potrebno za provedbu prijedloga (EPRV):

| | **Sadašnje osoblje službi Komisije** | **Dodatno osoblje*** | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | **Financira se u okviru naslova 7. ili istraživanja** | **Financira se iz linije BA** | **Financira se iz naknada** | **Iznimno, iz Komisijina fonda za preraspodjelu nakon smjernica korporativnog upravnog odbora*** |
| Radna mjesta prema planu radnih mjesta | 4 | | Nije primjenjivo | | 2 |
| Vanjsko osoblje (UO, UNS, UsO) | 2 | | 10 UO | | |

Opis zadaća:

| | |
|---|---|
| Dužnosnici i privremeno osoblje | – 2 zaposlenika potpora pregovorima o zakonodavnom prijedlogu u Europskom parlamentu i Vijeću<br>– 1 zaposlenik: izrada nacrta delegiranih i provedbenih akata + pregovori<br>– 2 zaposlenika: potpora državama članicama i Frontexu u provedbi<br>– 1 zaposlenik: izrada priručnika |
| Vanjsko osoblje | – 1 UNS: potpora pregovorima o zakonodavnom prijedlogu u Europskom parlamentu i Vijeću<br>– 1 UNS: izrada nacrta delegiranih i provedbenih akata + pregovori, izrada priručnika te potpora državama članicama i Frontexu u provedbi<br>– 10 UO: potpora državama članicama i Frontexu u provedbi ponovnog prihvata u trećim zemljama |

3.2.5. Pregled procijenjenog učinka na ulaganja povezana s digitalnom tehnologijom

Obvezno: u sljedećoj tablici treba navesti najbolju procjenu ulaganja povezanih s digitalnom tehnologijom koja proizlaze iz prijedloga/inicijative.

Iznimno, ako je to potrebno za provedbu prijedloga/inicijative, odobrena sredstva iz naslova 7. treba navesti u za to predviđenoj liniji.

Odobrena sredstva iz naslova 1. trebaju se navesti kao „Rashodi za informacijsku tehnologiju za operativne programe u okviru određene politike”. Ti se rashodi odnose na odobrena sredstva za poslovanje koja će se iskoristiti za ponovnu uporabu / kupnju / razvoj informatičkih platformi / alata izravno povezanih s provedbom inicijative i s povezanim ulaganjima (licencije, studije, pohrana podataka itd.). Informacije u toj tablici trebaju biti u skladu s podacima navedenima u odjeljku 4. „Digitalni aspekti”.

| **UKUPNA odobrena sredstva za IT i digitalnu tehnologiju** | Godina **2024.** | Godina **2025.** | Godina **2026.** | Godina **2027.** | **UKUPNO VFO 2021. – 2027.** |
|---|---|---|---|---|---|
| **NASLOV 7.** | | | | | |
| Rashodi za informacijsku tehnologiju (institucijski) | 0,000 | 0,000 | 0,000 | 0,000 | **0,000** |
| **Međuzbroj za NASLOV 7.** | **0,000** | **0,000** | **0,000** | **0,000** | **0,000** |
| **Izvan NASLOVA 7.** | | | | | |
| Rashodi za informacijsku tehnologiju za operativne programe u okviru određene politike | 0,000 | 0,000 | 0,000 | 0,000 | **0,000** |
| **Međuzbroj izvan NASLOVA 7.** | **0,000** | **0,000** | **0,000** | **0,000** | **0,000** |
| | | | | | |
| **UKUPNO** | **0,000** | **0,000** | **0,000** | **0,000** | **0,000** |

*3.2.6. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom*

U prijedlogu/inicijativi:

– ☒ može se u potpunosti financirati preraspodjelom unutar relevantnog naslova višegodišnjeg financijskog okvira (VFO).

Troškovi koje pokrivaju FAMI i Frontex financirat će se u okviru postojećeg VFO-a.

– ☐ zahtijeva upotrebu nedodijeljene razlike u okviru relevantnog naslova VFO-a i/ili upotrebu posebnih instrumenata kako su definirani u Uredbi o VFO-u.

Objasniti što je potrebno te navesti predmetne naslove i proračunske linije, odgovarajuće iznose te instrumente čija se upotreba predlaže.

– ☐ zahtijeva reviziju VFO-a.

Objasniti što je potrebno te navesti predmetne naslove i proračunske linije te odgovarajuće iznose.

*3.2.7. Doprinos trećih strana*

U prijedlogu/inicijativi:

– ☒ nije predviđeno sudjelovanje trećih strana u financiranju.

– ☐ predviđa se sudjelovanje trećih strana u financiranju prema sljedećoj procjeni:

Odobrena sredstva u milijunima EUR (na tri decimale)

| | Godina **2024.** | Godina **2025.** | Godina **2026.** | Godina **2027.** | Ukupno |
|---|---|---|---|---|---|
| Navesti tijelo koje sudjeluje u financiranju | | | | | |
| UKUPNO sufinancirana odobrena sredstva | | | | | |

*3.2.8. Procijenjene potrebe za ljudskim resursima i odobrenim sredstvima u decentraliziranoj agenciji*

Potrebe za osobljem (EPRV)

| **Agencija: Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex)** | Godina **2025.** | Godina **2026.** | Godina **2027.** |
|---|---|---|---|
| Privremeno osoblje (razredi AD) | 2 | 4 | 7 |
| Privremeno osoblje (razredi AST) | 0 | 1 | 1 |
| *Međuzbroj za privremeno osoblje (AD + AST)* | *2* | *5* | *8* |
| Ugovorno osoblje | 0 | 1 | 1 |
| Upućeni nacionalni stručnjaci | 0 | 1 | 2 |
| *Međuzbroj ugovornog osoblja i UNS-a* | *0* | *2* | *3* |
| UKUPNO osoblje | **2** | **7** | **11** |

Odobrena sredstva koja se pokrivaju iz proračuna EU-a, u milijunima EUR (na tri decimale)

| **Agencija: Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex)** | Godina **2025.** | Godina **2026.** | Godina **2027.** | **UKUPNO 2021. – 2027.** |
|---|---|---|---|---|
| Glava 1.: Rashodi za osoblje | 0,148 | 0,599 | 1,124 | **1,871** |
| Naslov 2: Rashodi za infrastrukturu i operativni rashodi | | | | **0,000** |
| Glava 3.: operativni rashodi | | | | **0,000** |
| **UKUPNA odobrena sredstva koja se pokrivaju iz proračuna EU-a** | **0,148** | **0,599** | **1,124** | **1,871** |

Pregled/sažetak ljudskih resursa i odobrenih sredstava (u milijunima EUR) potrebnih za prijedlog/inicijativu u decentraliziranoj agenciji

| **Agencija: Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex)** | Godina **2025.** | Godina **2026.** | Godina **2027.** | **UKUPNO 2021. – 2027.** |
|---|---|---|---|---|
| Privremeno osoblje (AD + AST) | **2** | **5** | **8** | |
| Ugovorno osoblje | **0** | **1** | **1** | |
| Upućeni nacionalni stručnjaci | **0** | **1** | **2** | |
| **Ukupno osoblje** | **2** | **7** | **11** | |
| Odobrena sredstva koja se pokrivaju iz proračuna EU-a | 0,148 | 0,599 | 1,124 | **1,871** |
| Odobrena sredstva koja se pokrivaju naknadama | 0,000 | 0,000 | 0,000 | **0,000** |
| Sufinancirana odobrena sredstva (ako je primjenjivo) | 0,000 | 0,000 | 0,000 | **0,000** |
| **UKUPNA odobrena sredstva** | **0,148** | **0,599** | **1,124** | **1,871** |

Prema potrebi se predlaže povećanje Frontexova proračuna za vraćanje 2025., 2026. i 2027., i to unutarnjom preraspodjelom resursa iz njegova proračuna ovisno o stvarnoj potrošnji. Financiranje nakon 2027. bit će obuhvaćeno pregovorima o sljedećem VFO-u.

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

- ☒ Prijedlog/inicijativa nema financijski učinak na prihode.
- ☐ Prijedlog/inicijativa ima sljedeći financijski učinak:
  - ☐ na vlastita sredstva
  - ☐ na ostale prihode
  - ☐ navesti jesu li prihodi namijenjeni proračunskim linijama rashoda

U milijunima EUR (na tri decimale)

| Proračunska linija prihoda: | Odobrena sredstva dostupna za tekuću financijsku godinu | Učinak prijedloga/inicijative[68] | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | Godina **2024.** | Godina 2025. | Godina **2026.** | Godina **2027.** |
| Članak ……. | | | | | |

Za namjenske prihode navesti odgovarajuće proračunske linije rashoda.

[…]

Ostale napomene (npr. metoda/formula za izračun učinka na prihode ili druge informacije)

[…]

## 4. DIGITALNI ASPEKTI

### 4.1. Zahtjevi relevantni za digitalizaciju

Ova je inicijativa usko povezana s drugom zasebnom predstojećom inicijativom o digitalizaciji upravljanja predmetima u području vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije (novi zajednički pristup vraćanju). Ta inicijativa temeljito će se baviti digitalizacijom postupaka uspostavljenih ovom inicijativom.

| **Upućivanje na zahtjev** | **Opis zahtjeva** | **Akteri na koje zahtjev utječe ili na koje se zahtjev odnosi** | **Procesi na visokoj razini** | **Kategorije** |
|---|---|---|---|---|
| Članak 42. | Zajednički sustav Unije za | Države članice | Uspostava | Digitalno rješenje |

[68] Kad je riječ o tradicionalnim vlastitim sredstvima (carine, pristojbe na šećer), moraju se navesti neto iznosi, to jest bruto iznosi nakon odbitka od 20 % za troškove naplate.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| stavak 1. točka (d) | vraćanje mora uključivati digitalne sustave za upravljanje vraćanjem, ponovnim prihvatom i reintegracijom državljana trećih zemalja. | | digitalnih sustava | |
| Članak 7. stavak 7. | Obveza stavljanja na raspolaganje europskog naloga za vraćanje koji sadržava glavne elemente odluke o vraćanju u Schengenskom informacijskom sustavu. | Države članice | Bilježenje podataka | Podaci |
| Članak 21. stavak 5. | Države članice u nacionalnom pravu moraju utvrditi način komunikacije s državljanima treće zemlje i trenutak u kojem se smatra da je državljanin treće zemlje primio i uvažio obavijest ili upotrebljavaju digitalne sustave koje je Unija razvila i/ili podržava za potrebe takve komunikacije. | Države članice | Obavijest | Podaci |
| Članak 36. stavak 4. | Predmetno nadležno tijelo informacije o ishodu zahtjeva za potvrdu državljanstva i dobivenu putnu ispravu mora učitati u Schengenski informacijski sustav. Te informacije i putna isprava na zahtjev se moraju staviti na raspolaganje nadležnim tijelima drugih država članica. | Države članice | Bilježenje podataka | Podaci |

### 4.2. Podaci

| **Tip podatka** | **Upućivanje na zahtjeve** | **Standard i/ili specifikacija (ako je primjenjivo)** |
|---|---|---|
| Podaci potrebni za primjenu ove inicijative čiji je cilj uspostava zajedničkog sustava EU-a za vraćanje državljana trećih | Članak 42. stavak 1. točka (d) | n. p. |

| | | |
|---|---|---|
| zemalja koji nezakonito borave u EU-u | | |
| Zajednički obrazac za vraćanje koji sadržava glavne elemente odluke o vraćanju (europski nalog za vraćanje) | Članak 7. stavak 7. | n. p. |
| Podaci koje razmjenjuju nadležna tijela i državljani trećih zemalja | Članak 21. stavak 5. | n. p. |
| Informacije o ishodu zahtjeva za potvrdu državljanstva i putne isprave | Članak 36. stavak 4. | n. p. |

**Usklađivanje s europskom strategijom za podatke**

Zbog vrste podataka koji se obrađuju i činjenice da će se obrađivati u vrlo specifične svrhe, predložena inicijativa nije uvelike relevantna za cilj postizanja istinskog jedinstvenog tržišta podataka, što je temeljni cilj europske strategije za podatke

***Usklađivanje s europskom strategijom za podatke***

Zbog vrste podataka koji se obrađuju i činjenice da će se obrađivati u vrlo specifične svrhe, predložena inicijativa nije uvelike relevantna za cilj postizanja istinskog jedinstvenog tržišta podataka, što je temeljni cilj europske strategije za podatke

**Usklađivanje s načelom „samo jednom”**

Načelo „samo jednom” uzet će se u obzir u okviru zasebne inicijative o digitalizaciji upravljanja predmetima u području vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije. Ta inicijativa bavit će se pitanjem automatizacije izrade pouzdanih i detaljnih statističkih podataka kako bi se poboljšalo oblikovanje politika. U okviru nje razmotrit će se i pitanje interoperabilnosti postojećih i budućih digitalnih sustava u području vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije.

**Tokovi podataka**

| **Tip podatka** | **Upućivanja na zahtjeve** | **Dionik koji dostavlja podatke** | **Dionik koji prima podatke** | **Pokretač razmjene podataka** | **Učestalost (ako je primjenjivo)** |
|---|---|---|---|---|---|
| Podaci potrebni za primjenu ove inicijative čiji je cilj uspostava zajedničkog sustava Unije za vraćanje državljana trećih zemalja koji nezakonito borave u EU-u | Članak 42. stavak 1. točka (d) | Države članice | Države članice | Obveza poštovanja postupovnih zahtjeva | n. p. |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Zajednički obrazac za vraćanje koji sadržava glavne elemente odluke o vraćanju (europski nalog za vraćanje). | Članak 7. stavak 7. | Države članice putem Schengenskog informacijskog sustava | Države članice putem Schengenskog informacijskog sustava | Obveza poštovanja postupovnih zahtjeva | n. p. |
| Podaci koje razmjenjuju nadležna tijela i državljani trećih zemalja | Članak 21. stavak 5. | Države članice | Državljani trećih zemalja | Potreba za komunikacijom s državljanima trećih zemalja | n. p. |
| Informacije o ishodu zahtjeva za potvrdu državljanstva i putne isprave | Članak 36. stavak 4. | Države članice putem Schengenskog informacijskog sustava | Države članice putem Schengenskog informacijskog sustava | Obveza poštovanja postupovnih zahtjeva | n. p. |

### 4.3. Digitalna rješenja

| Digitalno rješenje | Upućivanja na zahtjeve | Glavne propisane funkcionalnosti | Odgovorno tijelo | Kako se osigurava pristupačnost? | Kako se razmatra mogućnost ponovne uporabe? | Uporaba tehnologija umjetne inteligencije (ako je primjenjivo) |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Digitalni sustavi za upravljanje vraćanjem, ponovnim prihvatom i reintegracijom državljana trećih zemalja | Članak 42. stavak 1. točka (d) | Takvi sustavi trebali bi upravljati vraćanjem, ponovnim prihvatom i reintegracijom državljana trećih zemalja. | Države članice | Nadležna tijela država članica trebala bi imati pristup takvim sustavima. | Razmjena i ponovna upotreba podataka bit će detaljno opisana u zasebnoj inicijativi o digitalizaciji upravljanja predmetima u području vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije. | n. p. |

Digitalni sustavi za upravljanje vraćanjem, ponovnim prihvatom i reintegracijom državljana trećih zemalja

| Digitalna i/ili sektorska politika (ako je primjenjivo) | Objašnjenje usklađenosti |
|---|---|
| ***Akt o umjetnoj inteligenciji*** | n. p. – objašnjenje će se prema potrebi navesti u zasebnoj inicijativi o digitalizaciji upravljanja predmetima u području vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije |
| ***Okvir EU-a za kibernetičku sigurnost*** | n. p. – objašnjenje će se prema potrebi navesti u zasebnoj inicijativi o digitalizaciji upravljanja predmetima u području vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije |
| ***eIDAS*** | n. p. – objašnjenje će se prema potrebi navesti u zasebnoj inicijativi o digitalizaciji upravljanja predmetima u području |

| | |
|---|---|
| | vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije |
| ***Jedinstveni digitalni pristupnik i Informacijski sustav unutarnjeg tržišta (IMI)*** | n. p. – objašnjenje će se prema potrebi navesti u zasebnoj inicijativi o digitalizaciji upravljanja predmetima u području vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije |
| ***Drugo*** | n. p. – objašnjenje će se prema potrebi navesti u zasebnoj inicijativi o digitalizaciji upravljanja predmetima u području vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije |

### *4.4. Procjena interoperabilnosti*

| **Digitalna javna usluga ili kategorija digitalnih javnih usluga** | **Opis** | **Upućivanja na zahtjeve** | **Rješenja za interoperabilnu Europu (NIJE PRIMJENJIVO)** | **Druga rješenja za interoperabilnost** |
|---|---|---|---|---|
| Imigracijske usluge | Nadležna tijela zadužena za provedbu pravila o vraćanju | Članak 42. stavak 1. točka (d), članak 7. stavak 7., članak 21. stavak 5., članak 36. stavak 4. | n. p. | Interoperabilnost digitalnog sustava vođenja predmeta iz ove inicijative bit će detaljno opisana u zasebnoj inicijativi o digitalizaciji upravljanja predmetima u području vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije. |

Digitalna javna usluga br. 1: digitalni sustavi za upravljanje vraćanjem, ponovnim prihvatom i reintegracijom državljana trećih zemalja

| **Ocjena** | **Mjere** | **Moguće preostale prepreke (ako je primjenjivo)** |
|---|---|---|
| **Usklađenost s postojećim digitalnim i sektorskim politikama.** Interoperabilnost digitalnog sustava vođenja predmeta iz ove inicijative | n. p. | n. p. |

| | | |
|---|---|---|
| razmotrit će se u zasebnoj inicijativi o digitalizaciji u području vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije. | | |
| **Organizacijske mjere za neometano prekogranično pružanje digitalnih javnih usluga.** Upravljanje digitalnim sustavom vođenja predmeta iz ove inicijative razmotrit će se u zasebnoj inicijativi o digitalizaciji u području vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije. | n. p. | n. p. |
| **Mjere poduzete za usklađeno razumijevanje podataka.** Dijeljenje i ponovna upotreba podataka koji se obrađuju u okviru digitalnog sustava vođenja predmeta iz ove inicijative razmotrit će se u zasebnoj inicijativi o digitalizaciji u području vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije. | n. p. | n. p. |
| **Primjena zajednički dogovorenih otvorenih tehničkih specifikacija i standarda.** | n. p. | n. p. |

### 4.5. Mjere za potporu digitalnoj provedbi

| |
|---|
| Uloga Komisije i drugih dionika (npr. agencije EU-a) razmotrit će se u zasebnoj inicijativi o digitalizaciji u području vraćanja, ponovnog prihvata i reintegracije. |